

*Gotisk
historia
2*

Gotisk Historia

av John Bede.

Andra delen

Andra delens innehåll:

Förord till andra delen	1
1. Gudbrand	2
2. Helge	9
3. Rolfs uppgång	16
4. Rolfs fall	32
5. Göte IV	46
6. Rurik och Horvendel	55
7. Hamlets dårskap	59
8. Hamlets upprättelse	80
9. Kung Hamlet	102

Förord till andra delen

Originalen till John Bede's "Gotisk historia" del 2 är skrivet på svenska. Emellertid har även denna svenska fått "översättas" då den är full av oegentligheter, ex. "stridde" i stället för stred, "västrare" i stället för västligare, och annat sådant. John Bede's svenska är ett ålderdomligt arkaiskt språk, vars särprägel vi dock inte velat ändra på utan hellre funnit det värt att slå pietetens vakt vid, då dess naiva charm är så ypperligt passande till diktningens ämne.

Det märkligaste med denna andra del är emellertid rent språkligt dess versmått. Från att ha skrivit första delen på engelska på prosa hoppar John Bede tvärt över till rena daktyler på svenska – jag har inte kunnat finna en enda lapsus i hela den andra delen i denna beundransvärt och otroligt konsekventa versrytm. Därmed kan man kanske säga att John Bede uppfunnit och introducerat ett nytt episkt versmått.

Därmed kan verket bara jämföras med andra stora episka dikter, främst Homeros. Två långa avsnitt i andra delen tilldrar sig läsarens särskilda intresse. Det första är Rolfsagan, som inleds med det nästan grekiska dramat om drottning Ylva. Det andra är Hamletsagan. Mellan dessa två föreligger en märklig grekisk parentes, som bland andra har Homeros själv att uppvisa, där författaren handskas helt fritt med tidsdimensionen – en resenär träffar först Jeremias i Jerusalem och därefter Homeros på Kios, som om de skulle ha levt samtidigt, vilket är omöjligt. Denna anakronism kan kanske ses som en markering av författaren att en diktare har rätt att vara tidlös, – eller som en försmak till den senare fjärde delens stora grekiska mytologiska scenario.

Hamletsagan följer liksom Rolfsagan Saxo snarare än Shakespeare. Shakespeares pjäs är en tragedi medan Saxos original är en komedi. John Bede har tagit fasta på både Hamlets tragiska dilemma och den seger som Saxo förlänade honom i motsats till Shakespeare. Resultatet bör kanske ses som ett fantastiskt och värdefullt komplement till Shakespeares från Saxo förvanskade men dock dramatiskt överträffbara version.

Emellertid är John Bede's version kryddad med en extra näve cayenne-peppar, som varken återfinns hos Saxo eller Shakespeare. Detta är John Bede's mycket speciella, kontroversiella och nästan farliga kvinnoösyn, som även kryddar Rolfsagan (drottning Skuld) och skymtar i andra sammanhang. Hamlets uppgörelse med sin moder enligt John Bede måste betecknas som något som varken Saxo eller Shakespeare hade vågat drömma om.

Och detta är bara ledande pusselbitar i det stora drama om kärlek, som egentligen hela "Gotisk historia" bara är.

Verkets andra del, liksom den första, skrevs helt och hållet i Göteborg troligen under året 1975.

Red. C. Lanciai, 7 juli 1997.

Copyright © John Bede/C. Lanciai 1997

Andra delen.

1. Gudbrand

En av de historier Samuel berättade för Gudbrand var denna:

"Ursäktar du mig, käre Gudbrand, om jag den berättar på vers?"

Jakobs förstfödde son med sin enda högt älskade hustru, den väna och milda fru Rakel, var Josef, och Josef var den som fick förstfödslorätten, ty han var sin far Jakobs enda egentliga hustrus först föfödde son.

Josef hade två söner: Manasse och Efraim. Efraim var yngst, men dock fick denne förstfödslorätten, ty Herren Gud ville det så. Och det här är historien om Efraim.

När han blev stor blev han köpman. Han blev snart Egyptens mest mäktiga och framgångsrika och ledande köpman. Och han var en stor pionjär, ty han idkade handel på havet. Han seglade själv i ett trettioårigt år, och han skaffade sig en omätlig och fruktansvärd makt. Största delen av den tidens fartyg var ägda av honom. Han blev såsom köpman så mäktig, att hans handelsrike var riktigt ett väldig imperium. Och han begynte att grundlägga städer och skapa i främmande länder små blomstrande stadskolonier. Han grundlade städerna Tyrus och Sidon, och de båda städerna voro så länge han levde fullständigt beroende av honom. Cypern och till och med Kreta besökte han även och grundlade små kolonier däri. Han fick även en son som han gjorde till sin egen partner och enda affärskompanjon. Och den sonen var hans favoritson och älskling. Han hette så mycket som Fenix. Och Fenix blev stamfar för det folk som kallas fenikierna. Det var på Efraims initiativ som ock den kolonin längst i fjärran i väster blev grundad som kallas Kartago. Och Efraims sista ord var, när han gammal och döende talade till alla sina församlade söner:

"O söner! Ni är mer välsignade än alla min faders söner var. Er är all världen. Er giver jag den, ty jag äger den själv. Varje stad, varje hamn vid var kust i all världen behärskas och ägs av mig själv. Men dig, Fenix, min älsklingsson, ger jag de vackraste smyckena av mina städer. Det är fagra Tyrus och signade Sidon. De skall en dag småningom bli hela världens mest mäktiga, rika och storslagna städer. Och du, min son Beria, du den mest duktiga, fromma, gudfruktiga av mina söner, du skall bli fader åt Israels ryggmärg, åt världens mest sega och rediga, härdade, ljusa, pålitliga folk. När de övriga av Israels stammar går under skall du bli kvar. Du skall bli världens stomme, dess eviga ordningsmakt, dess oupphörlige räddare och dess mest lysande hövding. O söner! Ni utgör det sanna, det eviga, det enda riktiga Israel. Ni är dess hjärta, dess kropp och dess själ, och ni skall aldrig bli övergivna och ej heller överge Herren. Ni endast av samtliga stammar och folk skall trots allt utan krus förbli Herren Gud trogna i evighet. En spillra av mänskligheten skall alltid förbli Herrens barn, och den spillran är ni, mina älskade världsövermäktiga söner, som aldrig skall kullkastas, avsättas eller besegras."

Så dog gamle Efraim, och aldrig har en man varit så rik vid sin död i förhållande till hela övriga världen, och aldrig har någon man dött mera lycklig och säll och med ett mera hedervärdt, verksamhetsfyllt liv bakom sig. Och Fenix blev efter hans död

den som ivrigast fortsatte faderns otroligt vitala och aktiva verksamhet såsom en köpman och handelsman på alla vatten men även till lands.

Men därmed är ej allt sagt om Efraim. Sent på sin ålderdom hade han en ytterst sällsam vision. Ja, han såg genom en uppenbarelse ett land långt bortom all världen, ett land som bestod av mest öar och halvöar, sjöar och berg, och det landet var vilt, kallt och ödsligt. Men till detta land tyckte han att han såg sina söner och ättlingar komma och bygga sitt bo i. Och vid denna framtidsvision utbrast Efraim:

"Ack, skall då hela den övriga världen förgås genom sin egen dårskap, så att detta vildmarksland i fjärran endast blir kvar såsom hamn där mitt släkte kan fortsätta vara lojala mot gudfruktigheten trots allt? Ack du öde! O sorgliga värld! Ve var mänska som fruktar att vara sig själv och som vägrar att komma vid sanningen! Ve den som sviker sin plikt och förnuftet! Självpoffringen är det enda som kan rädda människosläktet i längden, men de är blott få som kan offra sig rätt för det liv som är evigt, och som endast finns i vår farliga hemska allsvåldige och själsförtärande Gud."

Ja, så talade Efraim inför sin syn av att endast det vildaste, mest otillgängliga, kalla och ödliga landet till slut sorgligt återstod såsom det enda land där den gudomliga rättfärdigheten trots allt kunde få existera i fred och trots allt rädda den genom egen förskyllan förtappade hopplöst dåraktiga kortsiktiga mänskligheten från dess självdestruktivitets egoistiska självsvåld och gudlöshet."

Sådan var Samuels berättelse om salig Efraim.

Mest av vad Gudbrand berättade fängslades Samuel av konungasagorna.

"Varför har ni ej en konung i Israel?" frågade Gudbrand, och Samuel svarade:

"Vi är för ödmjuka inför vår Herre och Gud. Vi vill icke förhäva oss, ty såsom framgår av dina berättelser måste en kung föra olycka med sig, ty kunglighet leder till högmod. Men den dagen Herren är med på att vi skaffar Israel en konung, den dagen skall Israel hava en konung, och Israels konung skall leva i evighet och vara den allra största mest mäktiga i hela världen för evigt."

Och Samuel anade icke hur sant hans ord var.

Och när Gudbrand begynte att längta till hemmet igen efter sex oförglömliga månader hos gamle Samuel, gav honom Samuel som avskedspresent en av hans egna döttrar till hustru. Han fick välja vilken han ville. Då utvalde Gudbrand en underbar mö som bar namnet Oluva, ty hon var av samtliga Samuels döttrar den flicka som mest var i Gudbrands högt krävande tycke och smak. Och den ifrån all ondska helt frie och fullkomligt gode profeten och domaren Samuel vigde dem bäge och gav dem med tårar sin avskedsvälsignelse. Varför med tårar? Måhända såg Samuel något av alla de framtida prövningar som skulle drabba det unga förtjusande paret.

Och de båda ungdomarna bad sin fader och svärfar adjö, och de red bort från Rama på åsnor. Vid kusten låg ett fint fenikiskt starkt fartyg och väntade på dem som skulle beledsaga dem hem till Norden. Det fartyget hade beställts och väl anordnats av deras heliga älskade fader, ty Samuel hade minsann hållit sig informerad och kunnig om sina välsignade släktingars, Fenix barns, iver att resa och upptäcka

främmande länder. Och Samuel hade haft rätt i sin höga förmodan att Tyrus fenikier högst gärna med Gudbrand som lots kunde tänka sig segla till helt obekanta och främmande nya exotiska länder och hav. Och med käck Oluva gick Gudbrand ombord på fenikiernas skepp där det låg i byn Jaffas osäkra och utsatta hamn. Och med friska sydostvindar fylldes vart segel, och skeppet sköt fart.

Nu skall vi till att måla Oluvans porträtt. Hon var inte en skönhet, ty hon var för kraftig och manhaftig för att benämnas som skön. Hon var även mer manlig än kvinnlig till själen och sinnet. Hon slogs som en karl, hon var kraftig som Herkules, och alla män som kom henne för nära fick skäl nog att frukta att umgås med henne som med en förfärligt riskabel och oövervinnelig hövding och kämpe. Och för hennes manlighet just hade Gudbrand valt ut henne, ty mest av allt skydde han och föraktade han veklig kvinnlighet. Och den bastanta Oluva bar aldrig på sig något smycke och ordnade aldrig sitt hår, som var långt, rikt och härligt och tjockt. Och hon älskade Gudbrand och blev under resan snart havande med honom. Barnet hon födde var en stor och präktig grann pojke som gavs namnet Helge, ty åt Herren Gud var föräldrarna eniga om att högt helga den lille. Han föddes på havet strax utanför farliga stormiga klippiga kusten av heliga gamla oändligt välsignade vackra Britannien, alltså det land som ursprungligen var britters land, och som ännu idag bär som franskt namn Bretagne. Och han föddes just som en grov storm blåste som allra hårdast och när svåra situationen var som allra värst och mest kritisk. Men när han var född, så begynte den våldsamma stormen bedarra, och faran var över. Och fartyget fortsatte norrut längs Angels lands sällsamma vackra gudomliga himmelska ljuvliga kust.

Men det blev sämre väder, och kallare blev det också, ty det var nästan midvinter; och de vid köld ytterst ovana stackars fenikierna började oroas av att det mörka klimatet blev ständigt mer hotfullt och skrämmande. Men när de sedan kom ut på det ödsliga fiskrika vilda totalt obarmhärtiga rasande gråa ohyggliga Nordhavet började alla bli rädda och frukta för slutet på resan. Det hörde ju inte till praxis att man mitt i vintern begav sig till sjöss ut på Nordsjön. Men Gudbrand försäkrade dem om att det inte var någon fara, att allt var som det skulle vara. Men de blev nu pressade hårt och förföljda av fasliga digra ohyggliga stormar, och flera av de aldrig vid kyla vana fenikierna togs grymt av havet, gick åt och gick under. Men när de kom så långt mot norr att de började påträffa is blev det droppen som bräddade sydmännens tålamods bågare och fick den att flöda över. De sade till Gudbrand:

"Vi vänder! Vi vill icke längre på detta ohyggliga fasornas hav! Vi vill ej förolyckas totalt allihopa!"

Förgäves försökte den vädjande Gudbrand att omvända dem, men de var fast beslutna. De ville ej längre ut på ett förtrollat och skrämmande främmande hav som till råga på allt var så skumt att det stelnade. De vände om, trots all Gudbrands försäkran om att bättre lugnare farvatten snart nog var nära. De strandsatte Gudbrand, hans son och hans hustru på en enslig ö som de träffade på, och så vred blev Oluva för detta att hon reste upp en förfärlig förintande storm över havet som

drabbade fega fenikierna. Och Gudbrand och hans familj kunde se från den strand som de stod på hur arma fenikiernas skepp havererade och hur fenikierna alla gick under i denna den hårdaste stormen. Och vrakspillror kantade kusten tillsammans med uppsvullna stackars fenikiers lik.

Gudbrand sade: "Det här hade ej hänt om de icke hade ilandsatt och svikit och feigt övergivit oss." Och ej en enda fenikier klarade sig.

Gudbrand började bygga en ny båt, ty de måste bort ifrån ensliga ön. Men på ön födde tappra Oluva en ny son åt Gudbrand. Han kallades Thuiskon, ty detta namn hade burits av den enda vän som de haft bland fenikierna och som ock varit den ende som motsatt sig svikandet av dem. Och Thuiskon var lika präktig och kraftig och stark såsom Helge. Och moder Oluva, hon ammade bägge. Omsider blev Gudbrands båt färdig, och i liten bräcklig tunn farkost for tvåbarnsfamiljen djärvt ut på det stormiga vildsinta hårdhänta ödsliga havet. Till avsked av ön sade Gudbrand:

"Du heliga, rika, välsignade ö, som för oss varit hem i ett halvår! Vi skall aldrig glömma dig, och minnet av dina skogar och kuster, det vare i evighet helgat."

Och ännu idag kallas ön av all världen för Helgoland, och kanske finns än idag till och med Gudbrands hydda och lilla kapell kvar på ensliga ödsliga gästfria holmen.

De for för barmhärtiga västliga vindar runt det, som idag heter Skagen men som då var namnlöst, och följde därefter det frejdiga Danmark, ty vinden var ostlig, och Gudbrands båt kunde ej kryssa. De hade ju annars förstås gett sig in till den rika och frejdstora byn Göteborg, där måhända hans farmor fortfarande levde och styrde. Men vindarna tvingade den stackars utsatta prövade lilla familjen att hålla sig till havets ostkust. Och dessutom var de nog tvungna att hålla sig nära till land för de små arma barnens skull, som måste matas och vårdas beständigt.

Det var en mörk höstafton som de kom fram till det välsituerade lägret vid Lejre. Där lyste i konungens hus ljus i fönstrena, och rök steg mjukt upp ur hålet i taket. Och Gudbrand med hustrun och kärnfriska pojarna rodde till stranden, ty vinden var död; och där lade de till och steg under djup andaktsfull tystnad i land, ty de hade nu äntligen nått en trygg hamn efter år av ohyggliga irrfärder och outhärdliga ändlösa digra strapatser.

De knackade på vid den kungliga porten. De blev genast insläppta. Där satt kung Frode i högsätet framme vid flammande värmande brasan, med släktingar, söner och döttrar, sin hustru och tjänare kring sig. De trasiga härjade fattiga stackars nyanlända frågades vilka de var. En av konungens söner skrek:

"Här vill vi icke ha några förbannade fräcka och näsvisa tiggare! Ut med dem!"

Men Frode stillade den sonens vrede och sade:

"Vi måste först noga få höra vad de har för ärende. Tala, o främling! Vem är du, och varför är du här med hustru och barn, om den kraftiga jätten bredvid dig nu verkligen är mor och kvinna!"

Och Gudbrand föll ödmjukt på knä, och så rörd var den stålhårde mannen med hjärtat av järn att hans ögon var fulla av tårar. Han sade:

"Ack, konung, förlåt och ursäkta oss att vi här inkräktar, stör och besvärar dig så sent om aftonen, men vi är långväga resande, och vi har lidit och prövats oändligt och oerhört svårt. Jag är Gudbrand, kung Ragnars i Uppsalas son. I ett tiotal år har jag varit på resa i fjärran och avlägsna länder och kommer nu åter, helt utblottad och utan några resurser, tillbaka med barn och familj."

Gudbrand hade ej talat till slut förrän Frode stått upp och gått fram till den knäböjde och med oändligt from kärlek varmt omfamnat honom och rest honom upp. Frode sade;

"Välkommen, min son! Här är mat, dryck och värme och trygghet och sängplats för er för så länge ni önskar att glädja oss med att förbli här hos mig i mitt hus. Men berätta nu allt som ni upplevat! Börja nu genast berätta om Israel!"

Ty såsom Ragnars i Uppsala närmaste trognaste vän visste Frode alltsammans om Gudbrands planerade resa till Israel och om hans avfärd och om hans långvariga frånvaro. Frode var även bekant med kung Ragnars förfärliga oro och saknad av sonen, mer än någon annan man var; och den gamle och ståtliga varme kung Frode var glad övermåttan för vännen kung Ragnars skull. Samtidigt tänkte han dock:

"Jag bör akta mig för att högt fröjdas i förtid, ty ännu är Gudbrand ej hemma."

Och Gudbrand och hustrun Oluva, som han även kallade Ylva och Olga och Helga, blev där hos kung Frode en tid, och de åt sig helt friska och sov sig helt sunda igen; och de två redan tultande pojkarna började växa med rasande fart.

Men för var dag blev Gudbrand allt hemlängtanssjukare. Han kunde ej dröja längre med att fara hemåt. Och icke en dag efter att havets is spruckit upp och gjort havet på nytt åter farbart för Gudbrand iväg med familjen på ett av sin faders skepp, utan han for just på den samma dagen. Så ivrig och längtansfull var han. Och vinden var gynnsam, och färden gick raskt, trots att havet var fullt av besvärande bromsande isflak. Och Gudbrand berättade för sin Oluva om allt vad som väntade hemma hos fadern. Han målade noggrant för henne i ord varje bild av vart föremål och varje plats och var mänska och släkting där hemma. Med sanningskär noggrannhet kunde han i långa timmar beskriva den anrika Uppsalen, hamnen och kung Götes flotta, som Ragnar grant återuppbyggt. Han beskrev varje ö, varje strand, varje hus, och mest av alltihopa förskönade han deras framtida hus, hem och borg, såsom han ville ha det och glädja sin fru med att ordna det. Och för Oluva blev detta av Gudbrand beskrivna gudomliga hem världens finaste vackraste ljuvaste mest paradisiska slott. Och hon längtade varmt hem till Uppsala, trånande hett även hon, och var full av de största förväntningar inför den snara och äntliga hemkomsten, och det mest spännande ansåg hon att skulle bli första mötet med fadern kung Ragnar.

Men utanför Öland blev de överraskade av en ny rasande storm, som snart tvingade dem helt ur kurs. De drevs, blåstes och tvingades österut. Gudbrand stod ständigt vid rodret och höll skeppet flytande. Men stormen blev bara värre och värre. Den ville ej minska och lugna sig. Gudbrand var dock optimistisk och kunde ej tro annat än att den snart måste tröttna och låta sig stillas. Men svåra orkanen höll i sig och stillnade inte. Den höll på i sex långa dagar, och under den sjunde blev den allra hårdast och värst. Ständigt höll tappre Gudbrand vid rodret. Han sov ej och åt ej, ty

han visste blott alltför väl, att om han släppte rodret ett ögonblick var skeppet dömt och förlorat. Hans händer förfrös och frös fast vid det viktiga rodret, som skeppet och alla dess människors liv endast hängde på och helt berodde av, och Gudbrand släppte det ej. Men ett isflak, hårt slungat av vågorna mot skeppets skrov, slog ett hål i dess sida, och vatten begynte att starkt strömma in. Detta isflak var icke egentligen endast ett isflak men snarare ett riktigt isberg. Men då sköt en blixtnedslag genom molnen som för resenärerna blottade österut en hög men tydlig barriär, som var land. Gudbrand ropade: "Land! Vi är räddade!" fastän han visste, att de flesta skulle bli krossade mot kustens klippor. Dock ropade han triumferande glatt optimistiskt, som den goda härliga öppna och ljusa och helt positiva själ som han förblev intill slutet. I nästa sekund kom en väldig gigantvåg som fullständigt dränkte och sopade bort hela aktern av båten, och när aktern åter blev synlig för Ylva och barnen var Gudbrand och rodret helt borta. Där ute i mörkret och fasorna någonstans i havets iskalla grymhet låg Gudbrand och kämpade sin sista kamp. Ylva blickade utan ett ord slött och matt ut i mörkret. Men skeppet höll nu på att sjunka. De rediga sjömännen tvingade seglet att hålla så att de drev rakt emot kusten, ty det var den endaste möjliga räddning för dem som alls fanns. Och de drev emot kusten, och skeppet slogs sönder mot klipporna. Två av de rediga sjömännen grep var sin pojke, ty Ylva var alltför apatisk för att kunna alls göra något för någon. Hon fick söka rädda sitt eget liv om hon det ville. Och sjömännen tog sig i land, och de båda små pojkarna räddades bägge. Oluva tog sig även oskadd i land, men hon talade intet och svarade ej på en endaste fråga och tycktes ej mer kännas vid sina söner. Sju övriga sjömän kom helbrädda upp på vått land, men de karlar som saknades och aldrig återfanns var utom Gudbrand ett dussin.

Så drunknade Gudbrand i Östersjön efter en resa på sammanlagt tretton oändliga år, och av vilka ett helt år, det svåraste, han seglat med fru och barn i en liten trång öppen och handsnickrad segelbåt från landet Helgoland till fagra Lejre, i motvind och eviga stormar. Och Ylva kom aldrig i hela sitt liv över sorgen, den svåra förlusten av älskade maken. Hon talade icke ett ord under minst tvenne år, och när hon slutligt talade verkade hon ha förlorat sitt minne totalt. Överlevande sjömännen byggde ett nytt skepp och seglade åter tillbaka till Lejre med Gudbrands två pojkar. Men utanför Östersjöns sydkust, när de låg för ankar, försvann plötsligt Ylva från skeppet. Hon hade i månskenet kastat sig ner i det iskalla vattnet och simmat i land, och de sjömän som var kvar ombord sökte henne den följande dagen och avreste nästa. Så blev Ylva uppslukad av hårda ödet.

Men ännu är hon icke ute ur sagan. Hon kommer tillbaka.

Men en katastrof kommer sällan allena. När en diger olycka drabbar en del utav världen blir vanligen hela olyckliga världen hårt drabbad av liknande andra förskräckliga olyckor. I fagra signade Lejre var sedan en lång tid tillbaka en del av kung Frodes högt älskade söner ont fientligt inställda mot gode fadern. De var alltför bortskämda, och deras bortskämdhet hade med årens lopp lärt dem att hata sin fader och avundas dennes ofattbara makt. De blev lystna på konungariket. En dag därför brände de konungen inne och med honom några av de av hans söner som var honom

trogna. Och därefter gjorde sig Halvdan, den ledande boven bland sönerna, till Danmarks konung. Men detta förfärliga fadermord ledde till inbördeskrig i Dans förr fagra fridfulla rike. Där stupade härar i blod, där blev gårdar och byar och heliga hem fasligt skändade och ruinerade och gudlöst nedbrända till smuts och aska. Där uppsattes huvuden på vassa pålar, där sparkades lik ner i blodröda bäckarna; ofriden, döden och ondskefull laglöshet spreds snart i hela det ändlösa förr så skönt blomstrande riket. När Gudbrands kamrater kom åter till Lejre med Gudbrands två söner var därför allt fullständigt katastrofalt helt förändrat från dag till mörk natt och från ordning till kaos, från liv till bråd död och från lycka till olycka, från frid och fröjd till ohyggligt elände, från fromhet till gudlöshet. Gudbrands kamrater förstod att det enda hopp som fanns för framtiden var Gudbrands söner. Om de växte upp skulle de sedan omhändertaga och rädda det fallna olyckliga riket. Och barnen blev lämnade åt en from grå gammal man som ock hade från Frodes bål räddat hans älsklingssons son pilten Ros. Och så fick lille Helge och Thuiskon växa tillsammans upp med pilten Ros, och den gamle och grå fosterfadern lät de initierade veta, att Helge och Thuiskon var Ros' två bröder, som liksom Ros själv blivit räddade undan från döden.

2. Helge

Och Helge var äldre än Ros, men den ljuse och fagre Ros var ett år äldre än Thuiskon. Thuiskon, vars namn var konstigt att uttala, kallades oftast för Tusk eller Tysk. Han blev tidigt olycklig i Lejre och rymde som tolvåring från fosterhemmet. Han var ännu starkare, mera bastant och mer präktig än både sin broder och fosterbror. Han rymde söderut och blev med tiden sin tids främste och nog mest mäktiga man. Han blev förfader åt alla tusker och tyskar.

I gamla och anrika Uppsala väntade Ragnar sin son. Ett svagt rykte kom till honom att Gudbrand kommit till Lejre, men Grå, gamla mäktiga frun i det grå Göteborg, sände bud om att där ännu ej någon Gudbrand hörts av, och det var ju naturligt att han skulle anlända till Göteborg före Lägret. Och snart blev den olycka känd som hårt drabbat kung Frode, och alla blev gripna av fasa. Från Lejre kom inga fler nyheter om sonen Gudbrand, och Ragnar begynte att tvivla på att sonen verkligen varit där. Och med lugnt tålmod och värdigt saktmod beredde sig Ragnar på att vänta ännu ett par år på älskade dyrkade sonens hett åtrådda återkomst. Vad Ragnar längtade efter den dag då hans son skulle komma tillbaka och noggrant förtälja om Israel! Men ingen son kom, och tjugonde året på Gudbrands berömda och sällsporda avfärd begynte. Och Ragnar, med oändligt tålmod, tänkte och sade:

"Han skall ännu komma tillbaka. Han skall allt förtälja om Israel för mig, om Abrahams barn och om Moses högtheliga barn. Och hans son skall som han såsom fullvuxen fara till Israel, och även hans son skall göra det. Aldrig skall vi tappa goda kontakten med Guds eget ursprung och vårt."

Men då kom det till Uppsala en av de sjömän som varit med Gudbrand då Gudbrand förlorat sitt liv i det rasande havet. Men denne, som varit sin herres förtrogne och som visste allt om den härlige Gudbrands otroliga öden och äventyr och om hans möten och samtal med Samuel, nådde ej store kung Ragnar i tid, ty på natten till den dag, som sjömannen vikit för att tala om allt för Uppsalakonungen, blev kungen mördad av sin enda oäkta son, boven Adils. Och denne förbannade usling herr Adils tillvällade sig all kung Ragnars omätliga makt, och han lät alla motståndare till hans sak gudlöst mördas och avrättas. Det var en kupp. En bandit tog all makten i Uppsala. Mannen som kände till sanningen om Gudbrands öde höll inne då med allt han visste. Han sökte dock upp några heliga präster och invigde dessa i sanningen och i historien om Gudbrand, och dessa högt lärda och heliga män skrev med stor pietet ner vartenda av sjömannens ord. Så bevarades sanningen på pergament till en väntande avlägsen framtid.

Och Adils var den allra sniknaste mänska som någonsin levat. Hans religion och hans gud var det skimrande guldet. Han härskade i gamla Uppsala järnhårt med våld och tortyr och med terror och trolldom. Ty han var en trollkarl som ej drog sig för vilka helvetesdåd, brott och synder som helst. Och han införde ett gudlöst spionsystem: han hade lejda och mutade spioner och hejdukar i alla bygder. De kändes igen på de dödssvarta kläder de jämt voro klädda i. Och Ragnars få överlevande söner, som lyckades undgå blod-Adils förföljelser, flydde till Finland och stannade där i de vilda oländiga och otillgängliga blå ödemarkerna och vilda öarna i ivrig väntan och avvaktan på rätta stunden att återupprätta det fallna befläckade Uppsalas ära.

Nu är att förtälja om Gudbrands olyckliga änka Oluva. Hon hade förlorat sitt minne totalt. Hon var fullständigt själsdöd från skeppsbrottets stund till den stund då hon kastade sig ner i vattnet i kanske ett självmordsförsök som kom av sig, då hon genast kom sig och simmade bort. När hon kom upp ur vattnet var hon pigg och fullständigt återställd och kry och vaken igen, men det enda hon mindes av hela sitt liv var det namn som var hennes: Oluva. Allt annat var glömt. Hennes fader och make och barn hade hon icke alls någon aning om längre. Hon tog sig i land på den skogiga kusten och mötte snart människor. De var rätt vilda och ville begagna sig av henne, men hon försvarade sig och besegrade dem allihopa. Då bad de den sällsynta kraftkvinnan att bli en ledare för dem. Hon mistyckte ej, och så blev hon en drottning för detta lösdrivande rövarband. Och detta rövarband mötte snart andra ohyfsade rövarband, och under Ylvas förträffliga ledning besegrades dessa, och så blev kung Ylva allt mer och mer mäktig och hövding för en alltmer växande rikare skara och för ett allt mer mäktigt folk. Dessa rövarband som hon först ledde var avlägsna avkomlingar av den sällsporde Kasper.

Och brava Oluva blev mer och mer mäktig och ryktbar. Hon fick sig sin största triumf när hon intog den sydliga kustens mest blomstrande starka och fruktade fästning och by, som en gång grundats av själve Kasper vid den fagra mynning av den flod som denna dag bär namnet Weichsel. Och vundernas starkaste fäste föll för drottning Ylva, och från och med den dagen var hon av samtliga erkänd som allt

landets och hela kustens och samtliga flodbygders drottning. Och landet hon härskade över blev senare kallat och känt såsom Saxland. Och drottning Oluva var världens mest åtrådda och attraktiva och älskade kvinna, men aldrig tog hon sig en man. Alla friare som sökte upp henne mördade hon eller gav hon en så förödmjukande och grov behandling att de aldrig glömde det och heller aldrig kom åter tillbaka för att göra flera försök. Hon var dyrkad och älskad, avgudad och tillbedd av alla, och hon var den första egentliga härskaren på kontinenten. Hon styrde med järnfast och stålhärdad hand. Hon var rättvis och hård och ej grym utom då det var nödvändigt. Och hennes rykte blev spritt över haven till Lejre och Uppsala. Hon var en oöverbannelig kvinna, ej hatad av någon, så rättvis och klarsynt som Uppsalas främsta förnämaste konung var någonsin, och så beprisad och dyrkad av världen som aldrig en kvinna väl någonsin var. Men sin kyskhet höll hon lika hårt fast vid som vid den religion som hon snart lärde känna av präster från Lund och från Uppsala. Från den dag hon hörde Guds namn bli yttrat förstod hon vem Gud var, och hon förblev sedan sin religion trogen i alla sina olyckliga livsdagar. Ty hennes olyckor hade allenast begynt. Hennes värsta oblidaste öden låg ännu framför henne, hur god och rättvis och oskyldig hon än nu var.

Och i Lejre blev Helge med sin fagre fosterbror Ros väl uppfostrade till ytterst ädla och dugliga, manliga, präktiga och friska karlar, och de fick ej någonsin veta att de ej var köttsliga bröder. De levde som bröder och var mot varandra som bröder, och om någon sagt att de icke var köttsliga bröder så hade de dräpt honom. De växte upp i obskyr isolering, och först när de var gamla nog att ta hämnd på Ros faders och farfaders mördare trädde de ut i offentliga livet och samlade de folk omkring sig. Och såsom den falske kung Halvdan bränt inne sin fader, så brände en natt Ros och Helge upp huset som Halvdan låg snarkande i. Onde Halvdan var en usel frossare som endast ätit och druckit och sovit och legat med fruntimmer, egna och andras, i hela sitt liv, så han mötte den död han förtjänade, den usle evigt förbannade djävulsbastarden! Och Helge och Ros blev av alla högt hyllade som landets frälsare

och återställare av gamla ordningen och som befriare. Men tvenne konungar på samma tron gick ej an. Nu var Helge, som sin glömde fader, en herre som älskade havet, men Ros var en man som helst höll sig på landbacken. Och därför delade de goda bröderna makten så mellan sig, att Ros blev konung i Lejre, all jords, alla bönders och landsbygders härskare, medan den härlige Helge fick väldet på samtliga hav, alla skepp, alla kuster, all handel och sjöfart, som Ros inte alls hade något intresse av. Sålunda delade bröderna makten, och därmed förblev de de goda och ytterst förtroliga bröder de varit alltsedan sin barndom. Men ingen av dem hade ens någon aning om att de egentligen inte var bröder och knappast ens släkt med varandra.

Och härliga kvinnan, furstinnan och världshärskarinnan fru Grå dog i byn Göteborg nio år efter Ragnars ohyggliga ytterst orättvisa död. Efter henne förföll Göteborg såsom sjömakt, och Helge blev efter fru Grå västra havens behärskare. Han reste vitt kring i världen och kom en dag till drottning Ylvas by vid Wislas mynning. Med en gång han såg henne blev han obotligt oändligt förälskad i den stora kvinnan, trots att hon var minst tjugo år äldre än vad han själv var. Och somliga märkte, att i drottning Ylvas grå ögon uppflammade blixtar när hon först såg Helge. Men blixterna var icke blixtar av kärlek men blixtar av oro och fruktan. Ty när hon såg Helge, så anade hon instinktivt att de ögon han gav henne varslade om stora olyckor. Men så bedårad och galen var Helge av kärlek till manliga kvinnan Oluva att han i sin galenskap tog sig det före att fria till henne. Han bad henne öppet offentligt inför allas vidöppna ögon att hon skulle låta sig viga vid honom som hustru och drottning, på det att två riken mer väl skulle fara förenade till blott ett enda. Så okunnig var han, så blind och så intuitionslös, så okunnig och utan instinkt, att han, utan att vara medveten om det, offentligen friade till sin helt egna och köttsliga moder. Och många som såg denna stund skrek i himmelens sky av pur glädje och instämde i Helges till synes goda förslag och uppmanade drottningen att äntligen bli en kvinna och uppge sin fåfänga löjlige kyskhet. Men drottning Oluva steg upp ifrån bordet så röd såsom oxblod av vrede och talade med en tordönstämman så:

"Fräcka karlar! Ni kräk! Ni förbannade lättsinnesdårar, förblindade stinkande svin, som försakar allt gott och precis vad som helst endast för att få ha litet roligt på andras bekostnad, ni djävlar och kreatur, apor och skunkar, ni vidriga monster, vampyrer och sumpråttor, usla fördömda kloakdjur! Ve varje person som idag här nu instämt i Helges förbannade skamlige vidriga smutsiga usla förslag! Må förbannelse drabba vart huvud, var själ och var ätt av var man som här hyllat den skändliges djuriska dårfrieri, och må han själv få sona sitt brott mot naturen med eviga kval! Vet, ni alla förbannade karlar, att den dag jag inlåter mig med en karl är all världen förlorad, då skall evig olycka vara all världens behärskare, då skall blott lidande, ondska, förfall, svek och vansinne, oordning, kaos och laglöshet vara vår skändliga jords hårda gissel och vartenda folks svinaherde! Förbannelse över var karl som är så ytterst galen och digert förmäten att han vågar fria till mig! Icke passar oskyldiga kärleken samman med hatet? Om det är av kärlek, kung Helge, som du nu har friat till mig, vet i så fall att mitt namn är Hatet! Farväl!"

Och fru Ylva gick rasande kokande bort ifrån festen som lagats till Helges högt hyllade ära, och alla förvånades över att Ylva ej handlade med friarn Helge som med andra friare. Varför blev Helge ej insmord i tjära och piskad ihjäl eller insmord med honung och upphängd i eken som föda åt getingar, humlor och bin såsom många otaliga friare förut? Men Ylva lät dödstysta folket som avskedsord höra en sista förbannelse:

"Ni arma stackare vet ingenting! Ni är blinda för olyckan, blå tragedin, svarta digra förbannelsen som denna dag svävar över vart enda runt människohuvud, och som även skall falla ner och hårt drabba all världen, om någonsin jag bliver kränkt av en friare."

Och porten stängdes bakom henne med en högt dånande smäll, ty så vred var den kraftfulla drottningen, det ampra envisa och obönhörliga styrkefruntimret.

Men ack, av allt detta var Helges högt lågande kärlek blott som av en blåsbälg mer livad och given blott mer energi och mer bränsle. Och han, den olycklige kungen, beslöt där på stunden, att om det så kostade livet den högburna drottningen skulle bli hans. Han var ej mindre kraftig än hon. Och den natten, när all världen sov, smög han till Ylvas fönster och klättrade in. Hon låg oroligt drömmande mardrömmar, och icke vaknade hon förrän han redan låg där bredvid henne. Och hon utropade då:

"Ack, så blev drömmen verklighet! Olycklige! Om det bliver ett barn utav detta, så skall det olyckliga barnet bli din egen död!"

Och han hade där sitt livs mest sälla och härliga natt, och han sade när värvet var fullbordat:

"Duger jag fortfarande ej till make åt dig?"

Men hon svarade inte, ty hon var förkrossad, tillintetgjord, slagen och mera förgjord utav ödet än av konung Helge. Hon ropade blott:

"Ge dig av!"

Och först då blev han rädd och förstod att hon menade allvar och undrade vad som egentligen hindrade dem att bli vänner.

Men Helge var dåraktig nog att förbli i Oluvas blå rika och blomstrande by. Och på dagen blev han äntligt infångad av fruns betjänter, och insmord i tjära och instängd i tunna som spikades fast och ombordförd på sitt eget skepp såsom straff för att han var nog fräck att bli kvar där i byn och att våga att dröja med avfärden. När tunnan fördes ombord på hans skepp sändes bud från Oluva som löd:

"Detta är för att påskynda avfärden för dig, o vettlöse Helge!"

Men följande vinter så födde Oluva ett flickebarn, och lilla flickan var så väldigt näpen och söt att ej ens ampra drottning Oluva förmådde att motstå den lillas behag. Hon blev fäst vid den ytterst bedårande flickan och kallade henne sitt lidandes sorgbarn. Men kunskapen om hur det tillgätt när flickan blev avlad fördystrade drottningens sinne och vägde mer tungt i Oluvas själ än hennes kärlek för dottern. Hon skildes från dottern och skickade henne att fostras bland bönder långt borta från drottningens by. Och där växte den ljuvliga flickan upp och blev till jungfru. Hon

kallades Yrsa och vaktade får mest och boskap, men alla var eniga om att ett fagrare flickebarn inte fanns på hela jorden.

Och olyckan ville att Helge, som aldrig glömt Ylva och som aldrig gift sig, kom dit med sitt skepp till den skogrika kusten och tog där i land. Unga Yrsa var nyfiken på vackra främmande skeppet och närmade sig skeppets ankarplats. Och där blev hon överraskad av Helge som frågade:

"Vem är du, skönaste fagraste ungmö?"

"En bonddotter som heter Yrsa," besvarade Yrsa den främmandes fråga, ty hon visste ej vem som var hennes mor eller far. Och så kär blev kung Helge i flickan, trots att hon var tjugo år yngre än honom, att han förde henne ombord på sitt skepp och for bort. Och han gjorde sin Yrsa till sin egen drottning och älskade henne än mer än han älskat fru Ylva. Och Yrsa var även fullkomligt och gränslöst och fulländat lycklig med Helge. De fick snart en son, och han gavs namnet Rolf.

Men en dag på sin ålderdom fick drottning Ylva, den ståtliga kontinentalhärskarinnan och landsmodern, reda på att Yrsa var Helges drottning. Hon ropade då:

"Ack, så har det som till varje pris jag mest sökte att hindra till slut ändå hänt! Ack, min dotter är min egen endaste kränkares hustru!"

Men lyckligt ovetande om hela sanningen var hon. Hon visste ej vem hon själv var och vem Helge var. För att förhindra att saken blev värre för hon nu till Lejre när Helge var borta i England och tog med sig Yrsa till sydkusten och till Oluvas högt blomstrande by. Yrsa var mycket olycklig och en dag flydde hon. Men skeppet hon flydde bort med blev oturligt nog snart nog kapat av en av kung Adils förfärliga kapare, och den till köpman förklädda mön Yrsa blev tagen till fånga. Hon fördes som byte till Uppsala, och där blev hon demaskerad. Hon fördes till onde kung Adils som strax blev så intagen av henne att han strax tvingade henne att bli hans gemål och hans drottning. Så blev Yrsa Uppsala drottning. Och Adils fick reda på snart vem hon var, att hon var Helges maka, och däröver yvdes han gränslöst och blev ännu stoltare över att ha henne såsom sin drottning. Och Adils gav sina mest djävulska hejdukar nu en ny order: att store kung Helge, de ändlösa västhavens härskare, skulle förgöras och mördas. Ty boven kung Adils var rädd att kung Helge en dag skulle ta drottning Yrsa tillbaka. Och något år senare föll Helge offer för lönnmord. Så slutade kungen av haven, den kung som var mäktigast i hela Norden, lömskt, nesligt och ärelöst mördad av gudlösa fega förbannade lönnmördare i tyrannen kung Adils demoniska tjänst.

Och kung Ros, den högt älskade kungen i Lejre som man sade var världens vackraste man, dog i strid emot den siste levande mördaren av konung Frode och Ros' egen fader. Den nidingen hade med våld tagit makten i England, och Ros' enda tröst i det slaget mot Harald, som farbrodern hette, var att Harald själv blivit slagen, besegrad och dödad i striden. Och Ros hade ljust vackert gyllene hår som föll långt ner på ryggen. Han kallades världsalltets fagraste man.

Nu var Helges son Rolf, unge pojken, den ende rättmätige kungen i Lejre, till lands och till sjöss. Och han kröntes och hyllades av hela folket, och samtliga

hoppades att han var den som en dag skulle störta den onde demonen kung Adils i Uppsala.

Vid denna tid fick den mäktiga drottningen Ylva av Saxland en dag utav präster från Uppsala veta historien och sanningen om konung Ragnars son Gudbrand. Hon fick veta sanningen helt av en slump, ty hon var alltid ivrig att forska i sanningen, och goda heliga prästerna anade icke att hon just var Gudbrands olyckliga änka. Men när hon fick veta historien gick genast ohyggliga minnet totalt upp för henne; men så välbehärskad var drottningen, att hon ej visade den minsta främmande min när hon sade, när prästerna slutat:

"Och Gudbrands osaliga änka, som efter sin makes död legat med sin egen son och som ordnat att den fagra dotter hon födde med honom blev hans egen drottning som han födde barn med, och som sedan gjort Helge olycklig med att beröva den arme hans hustru och ge henne gudlöst i stället till Adils, den grymmaste mannen i världen, som olycklig hustru, och därmed åvägabragt Helges, sin egen sons, nesliga ytterst olyckliga död, den förfärliga arma förtappade kvinnan är jag, höga heliga herrar. Här ser ni framför er kung Ragnars sons änka, den helige Samuels dotter, kung Helges mor, maka och mördare, Yrsas mor, svärmoder och onda genius, och konung Rolfs avskryvårda och brottsliga, nesliga och ärelösa och fullständigt vidriga farmoder."

Prästerna flydde förfärade, men drottning Ylva steg genast ombord på ett skepp, som hon seglade till Rolf i Lejre med. Och för sin sonson och dotterson Rolf gjorde hon en bekännelse av alltihopa. Hon manade honom ock att till sitt yttersta motverka och söka störta den onde kung Adils, ty han, Rolf, allena var ensam berättigad till fagra heliga Uppsalas konungasäte. Kung Adils var endast en uppkomling och en förbrytare.

"Gör det för Yrsas, din mors, skull, ty hennes olyckliga livs sista glädje är du. Fräls vår värld från kung Adils, Rolf!" slutade farmodern. Och sedan lämnade hon danska riket och Lejre och for åter ut på det ödsliga havet. Vart for hon? Hon tänkte ett ögonblick fara tillbaka till Israel havsvägen att söka bot hos sin fader, om han ännu levde. Hon tänkte ock på att bege sig långt ut på det ödsliga stormiga Nordhavet och låta vågorna, stormarna, kylan och isen besegra och döda och dränka och göra ett slut på den endast till sorg födda Samuels dotter. Men ingen av de båda vägarna följde hon. Hon for tillbaka till öster, till sin egen by, till sitt eget rätt kära och mot henne trogna och vänliga rike. Hon for nu tillbaka till sitt eget folk som hon var drottning över och hälsades där med mer entusiastiska hyllningar och större ärebetygelser än vad hon någonsin erfarit förr, ty folk hade lärt känna nu sin drottnings öde. Och vem kom till henne nu om icke hennes son Thuiskon! Och hon förordnade honom till arvinge och efterträdare. De två tillsammans, den judiska modern och konungasonen, frambragte och skapade nu det ursprungliga första ordentliga tysklandet, som efter Thuiskons förstfödde son, lille Saxo, benämndes och kallades Saxland med tiden. Och Sachsen, det saxiska folket och landet, består än idag.

Och fru Ylvas, den ädla Oluvas, den härliga drottningens ålderdom blev mycket lugn och behaglig för henne. Hon umgicks med Gud tills hon dog åttiofyra år gammal.

Men nu skall vi tala om Rolf och hans kämpar och deras ohyggliga kamp emot Adils den onde och grymme och svarte, den fruktade trollkarlen som var tyrann och fatal usurpator i anrika fromma och heliga Uppsala.

3. Rolfs uppgång

I Norge var kung en ädel och grå gammal man som var kallad kung Ring. Han var först gift med Rosa den röda, och med henne fick han en son som han kallade Björn. Men den älskliga Rosa den röda fick missfall ett par år därefter och avled i samband därmed, och då gifte kung Ring om sig med en skön dotter till samernas hövding, och hon hette Vit. Men hon var mycket bortskämd och fåfäng, och därtill var hon mycket kunnig i trolldom. Hon hade ej alls några skrupler och ej något samvete, och såsom styvmor åt Björn var hon minst av allt hälsosam. Ty hon var oförsämd nog att bli kär i sin styvson, som en usel Potifars hustru. Och Björn var en fager ung man. Han var brunhårig, lång, stark och kraftig och ädel, men han hade sin egen käresta: bonddottern Vera, en fattig och enkel och oförställd lantlolla. Henne var Björn intresserad av mera än någonting annat; och trollpackan drottningen Vit såg de vackra ungdomarna samman och skummade av harm och ilska och sjöd utav vrede. Hur Vit hon än var var hon mer svartsjuk än någon annan. En dag släppte hon loss totalt och bekände och blottade sin usla kärlek för Björn och bad Björn icke avvisa hennes olyckliga kärlek. Men Björn ville icke bedraga sin fader och sade:

"Jag vore då hellre ett ylande hungrande jagat förföljt uselt vilddjur i skogen än människa, om jag som människa tvangs att bedraga min fader."

Då tappade Vit all besinning och smällde till Björn i hans ansikte med en hård handske och skrek:

"Ske din vilja! Ja, vare det såsom du sagt! Bliv till odjur! Men vet, att ej ens såsom odjur skall du slippa undan! Som en stor och rasande Björn skall du leva på din faders boskap och får! Vill du ej ta hans hustru skall du då i stället ta hans rikedomar och dagliga bröd från hans mun!"

Och den ytterst förfärad Björn sprang förskräckt ut ur huset, och ute i skogen förvandlades han till en björn, en stor fruktansvärd slagbjörn. Och alla blev rädda för denna förfärliga björn, utom Vera, Björns enkla och fattiga älskade. Och björnen åstadkom väldig förödelse bland kungens boskap och får. Men hans gode son Björn var försvunnen och sågs aldrig mera.

Men Vera var nyfiken på den mot henne så sorgset och olyckligt blickande slagbjörnen, och en kväll följde hon med stor försiktighet efter den väldiga björnen, då björnen gick hem efter avslutat skrovsmål. Och björnen försvann i en grotta, och Vera gick tyst fram och kikade in. Och vem såg hon där inne? Sin älskade Björn! Han var slagbjörn om dagen och mänska om natten, och där satt han nu i sin grotta helt

naken och grät som ett barn över livets och sin orättvisa och sitt outhärdliga öde. Han grät i sin ensamhet med en hjärtslitande ömklighet. Vera gick då fram beslutsamt, sköt all mänsklig fruktan åt sidan och tröstade honom, och han lät sig tröstas, om än han lät henne förstå att ej hon ens i all sin jungfruliga renhet på något sätt kunde befria sin Björn från hans öde. Och de var tillsammans där inne till gryningen, och sedan tillbragte de varje natt fromt tillsammans. Men varje dag när solen åter gick upp blev den fagre och älsklige Björn tragiskt sorgligt förvandlad till livsfarlig slagbjörn. Och Björn blev allt mera bekymrad och sorgsen för varje ny natt, ty han visste att hans fader konungen snart skulle anställa jakt på den onda fördärvliga plundrande björnen och att hans liv då skulle vara till ända.

Och den dagen kom. Björnen jagades i trenne dagar av hundra personer och två hundra hundar förrän den blev fälld. Drottning Vit var då skadeglad som konung Köld. Och hon lät koka björnköttet och bjuda ut det åt alla som hållit av Björn. Även Vera blev bjuden på köttet, men hon ville icke alls äta därav. Men då tvingade drottningen Vera att äta det. Vera försökte att tugga och äta men utan att svälja, men två bitar blev ändå svalda, tyvärr. Resten lyckades flickan diskret spotta ut när ej någon var nära och såg det.

Och en liten tid gick, och Vera blev havande. Trillingar födde hon, men de två första var vanskapta. Endast den tredje var felfri. Den första var till hälften älg: han bar älgben och klövar och hade ej således knän. Och den andre fick tassar i stället för fötter, och Vera förstod att de felen på barnen berodde på de bitar kött av sin make hon svalt mot sin vilja. Det älgbenta barnet blev uppkallat Älgfrode. Andra pojkbysingen, stackars tassfotade pojken, blev nämnd Torer Hundtass. Det tredje helt lyckade barnet blev uppkallat Bödvar. Till själen var de alla tre dock så friska och goda, förträffliga, sunda och flinka som deras far Björn hade varit. De var även starka som jättar och dugliga tidigt som de värsta kraftkarlar. Älgfrode kunde snart ingen besegra i närkamp.

Och Älgfrode och Torer Hundtass drog hemifrån. Älgfrode blev till en skoggångsman. Ej fanns i världen en hårdare och mera fruktad bandit. Han blev mäktig och hövding för talrika skaror av rövare. Aldrig blev han övervunnen.

Hans bror Torer Hundtass blev småningom den förste kungen på Gotland. Han blev den mest mäktige havskungen på hela Östersjön. Ej heller han mötte någonsin någon besegrare.

Bödvar blott stannade hemma. Han fick tidigt veta historien om faderns öde och häxan fru Vits onda svartkonst. Han blev då så vredgad att han gick till Vit utan att kunna stoppas. Han gick raka vägen till drottningens sängkammare. Där satt kvinnan och kammade sig. Bödvar gick fram till henne, drog ner över huvudet på henne en smutsig säck så hon ej kunde skrika, och därefter ströp han den onda med sina två egnaste baraste händer. När folket fick veta det pustade allt folket ut, ty fru Vit hade varit en avskyvärd häxa för alla. Men kungen, den gamle kung Ring, blev så upprörd att han fick ett hjärtslag och dog. Han var gammal och långt över nittio.

Samtliga hyllade Bödvar till kung nu. Så blev Bödvar konung av Norge.

Men Bödvar var väl initierad i allt vad som hänt uti Lejre och Uppsala, och han var, såsom de flesta av den tidens rättrogna, fullt på det klara med att usurpatorn kung Adils, den svarte tyrannen, den onde förtramparen av Nordens ära och heliga religionstradition, måste bort med det snaraste, störtas och dräpas. Och Bödvar for därför till Rolf uti Lejre och sade:

"Mitt land och mitt folk står på din sida till ditt förfogande nu och för alltid." Och store kung Rolf sade:

"Välkommen hit till min tjänst! Jag behöver förvisso allt stöd jag kan få mot kung Adils' för världen livsfarliga trolldom."

Bland ljuse kung Rolfs andra kämpar var de trenne ljusa och duktiga bröderna Svipdag och Rejgad och Vidstark, som flytt från kung Adils ohyggliga skräckregemente i Uppsala. De kunde minsann berätta om vilka förfärliga fador och orgier som firades där. Höge Svipdag var enögd men såg bättre med enda ögat än kungsörnens allt genomträngande blickar från skyn. Ingen var mera väl underkunnig om Adils ohyggliga fega och hjärtlösa smutskaraktär. Adils var dessförutom en ful man, vars näsa var lång, vass och krokig och knölig som en krokig trädgren. Så kallades han även av elakt folk för kung Böldgren, som man kan förstå att ej mycket behagade Adils. Det folkliga baktalet av honom gjorde den mäktige endast mer girig, pervers, grym och misstänksam. Han var helt kolsvart i håret och skägget och mörk som en död till sin uppsyn. Han hade en puckel på ryggen och haltade även. Hans tänder var svarta, hans händer var kalla som is, och de kändes som slemmiga svampar. Han led därtill av en besvärande fotsvett, och alla som kom i hans närhet blev pinsamt berörda av hur han omedvetet stank. Aldrig log han men grinade blott det mest vidriga äckliga och onaturliga av alla leenden. Och hans olyckliga hustru fru Yrsa behandlade han som ett djur. Hon var förr världens gladaste och mest förtjusande flicka, men som Adils hustru var hon aldrig glad, ständigt sorgbunden, ensam och ytterst beklagansvärd. Allt hennes hopp var kung Rolf, hennes son. Och kung Adils bevakade henne som en stackars fängelsefånge. Hon fick aldrig gå utom synhåll för kungen.

Men vem hade Adils lärt all sin förfärliga trolldom av? Av sin förskräckliga moder, fru Skuld, en ovanligt förskräcklig och fasansfull kvinna. Hur hade väl hon lyckats komma i sällskap med Ragnar och med honom lyckats få barn? Icke alltid var hennes namn Skuld. Såsom jungfru var hennes namn Oskuld. När Ragnars högt älskade hustru gick bort var han tröstlös och mötte så Oskuld. Berusad av gravölet sökte han dränka sin sorg i den unga frun Oskulds behag, men han ångrade sig efter akten och sade:

"Ej någonsin mer skall jag vara min älskade avlidna otrogen!"

Och han förbannade Oskuld, och hon blev en utstött förföljd hatad sköka för folket. Men hon svor att hämnas. Och från denna tid var hon Skuld och ej längre fru Oskuld. Hon lärde sig allt om ond trolldom, och hon var det som bragte sin son kung Adils till makten. Det var även hon och ej Adils som styrde kung Adils. Allt ont som kung Adils gav upphov till kom ifrån henne. Men ytterst få visste, om någon, hur

mäktig hon var. Alla människor uppviglade Rolf emot Adils, men Rolf var en rättskaffens saktmodig mild man som blott ville frid. Och han sade:

"Kung Adils är dömd att gå under i sin egen ondska. Han faller tids nog. Jag vill ej offra fartyg och människoliv för att påskynda något som ändå en dag måste ske. Och dessutom är jag inte alls intresserad av Uppsala konungarrike. Jag har ju mitt Lejre, och jag råder över all sjöfart som far mellan England och Uppsala. Må jag i friden förkovras och icke i striden gå under. Den narren kung Adils! Må han vara narr tills han dör. Han skall ändå ej någonsin få några avkomlingar."

Och han sände till Adils ett bud som så löd:

"Käre Adils! Jag vill dig ej någonting ont. Om du ej heller vill din kollega kung Rolf något ont, så må vi bägge lämna varandra i fred och ej störa varandras affärer och riken. Må vi vara vänner.

Men ett vill jag ha som är ditt. Jag har ett krav att ställa. Med orätt har du tagit min mor ifrån min far Helge och gjort henne olycklig med att med våld tvinga henne till äktenskap med dig. Hon vill icke ha dig, och du håller henne med orätt som fånge i Uppsala. Släpp henne fri och låt henne få resa tillbaka till hemmet i Lejre. Om hon ej är här vintern efter den kommande skall jag själv komma och med all rätt ta henne från dig."

När Adils fick budet, så skrattade han, och han sade med hån:

"Må han komma. Vi skall ta emot honom vänligt. En krake är han som vill frid mer än strid. Han är feg som ej vågar att kriga med mig och beröva mig den kungatitel som han är berättigad till helt allena. En stackare är konung Rolf som ej vågar att störta mig från den högheliga tron jag besitter med orätt."

Och därefter började många att kalla kung Rolf för Rolf Krake. Men Rolf sade till dessa skällsord:

"Kung Adils skall en dag få se vad den kraken han talar om går för."

Och Yrsa blev ej sänd till Lejre. När Rolf väntat i trenne år var det dags, tyckte han, att bege sig till Uppsala. När trogna folket fick höra att konungen äntligen nu skulle draga mot Adils, så flockades de i oändliga massor till Lejre. Från Norge, från England och från Göteborg och från Tyskland kom tallösa skaror som ville med Rolf dra till strids mot kung Adils, den skurken. Men Rolf steg högt upp på en sten, och han talade till de församlade skarorna så:

"Ädla bröder! Jag vill icke strid, endast frid! Ej skall någonsin jag föra mitt folk i krig. Aldrig skall någon säga om Rolf att han spillt någon oskyldig väns ovärderliga blod. Kära bröder, om ni kommit hit för att söka och delta i strider och sådant så har ni helt visst kommit fel, ty här skall inget gudlöst barbariskt rått hända. Vänd åter till Tyskland och Norge och England och Götes borg om ni är stridslystna och vill se blod, ty det skall ni ej någonsin se där jag, Samuels dotterson, är."

Och det rusiga folket for ut i hejdundrande hyllningar. En sådan konung! Det var mig en riktig rejäl och hejdundrande konung! Han brås minsann verkligen på ädle far sin kung Helge! Men Rolf vände sig nu till sin gode vän gamle Åke från Lund, som var Lunds högsta överstepräst. Och Rolf frågade helige Åke:

"Vad säger du, Åke? Hur många skall jag taga med mig till Uppsala?" Och Åke svarade:

"Gör som din förfader Gideon. Låt alla vända tillbaka som har fru och barn, som har plikter i hemlandet, och som är äldre än fyrtio år. Bjud så de återstående på ett stort gästabud. Giv dem att dricka där vatten och mjöd. De som föredrar vatten och ej dricker mjöd, endast dem skall du föra till Uppsala."

Och konung Rolf gjorde allt vad hans älsklingspräst sagt inkognito. Och de alla som hade fruar, familjer och viktiga plikter i hemlandet och de som var alltför gamla var sammanlagt ett tusen fem hundra män, och de skildes från Rolf med stor saknad och ledsnad och ovilja. "Ack, huru gärna för vi icke med konung Rolf för att detronisera den onde kung Adils!" beklagade männen sig när de för hemåt.

Och vid kungens gästabud föredrog de allra flesta det skummande mjödet framför enkla vattnet. Så lämnade två hundra kraftkarlar till med stor saknad och sorg konung Rolf. Endast trettioåtta förträffliga härliga gossar var kvar nu. Och Rolf sporde Åke:

"Skall jag taga med alla dessa? Är de icke onödigt många?"

Och ärlige helige hedersprelaten, den vite långskäggige Åke, gav Rolf då det svaret:

"Välj ut av dem tolv och drag med dessa tolv upp till Uppsala."

Rolf var belåten med rådet. Så valde han ut av de trettioåtta kung Bödvar av Norge och dennes vän Hjalte, de trenne förträffliga bröderna Sviddag och Rejgad och Vidstark, som kände till Uppsala, och därtill sju som var lika förträffliga som de fem första, i alla fall nästan åtminstone. De andra sexton för dock icke hem utan stannade i vackra Lejre. De svor att ej lämna det heliga kungslägrat förrän kung Rolf var tillbaka. Och om han ej alls kom tillbaka så svor de att hämnas rejält och med ränta. Men Rolf log och sade:

"Var icke bekymrade. Inom ett år är jag hemma igen, och ej någon skall saknas av dessa de mina trojänarna tolv."

Och ett par dagar senare steg Rolf ombord på ett anspråkslöst litet men gott lätthanterligt och smidigt snabbt seglande skepp med de tolv. Även Åke för med, ty han gav icke med sig förrän Rolf gav vika och lät honom medfölja. Rolf ville icke riskera en helig mans liv, men han kunde ej motstå sin fromme väns böner. Och fartyget kastade loss, och så seglade de fjorton männen till Uppsala.

Men långa resan blev stormig och svår. De drevs ända till Gotland av ytterst försmädliga stormvindar, men på den ön levde Bödvars bror Torer med tassarna, och just då var även Älgfrode där på besök. De tre bröderna återförenades hjärtligt, och Rolf och hans män mådde väl där så länge de stannade och tog igen sig hos mäktige sjökungen Hundtass. Och av Torer Hundtass fick Rolf en högst dyrbar och sällsam och underbar gåva. Det var en grann pilgrimsfalk, som hade de egenskaperna, att den besegrade lätt alla hökar och vråkar och glador och ugglor och falkar i strid, men den var även den allra visaste fågeln i världen. Och Hundtass förkunnade:

"När ni far ut ifrån detta land, släpp fågeln lös då. Den skall leda er raka vägen till Uppsala. Den skall ej någonsin svika er, liksom ej heller vår Gud på er resa skall

överge er förrän ni åter är komna hem till det heliga Lejre. Tag vara på falken och följ henne väl, ty ej finns det i världen en mer sällsam fågel."

Och Rolf och hans män reste vidare ut på det stormiga blåa och salta välsignade havet och lät falken visa dem vägen mot norr, där kung Adils i skräck satt och väntade på dem. Och med dem från Bödvars brors örike följde ock Älgfrode, Nordens mest laglösa man men ock den mest sympatiska av alla laglösa män.

Konung Bödvar var Rolfs allra närmaste vän och hans enda fullkomligt förtrogne. Och Bödvar försporde en dag:

"Tror du verkligen, Rolf, att vi kommer tillbaka till Danmark?"

"Förvisso," var Rolfs klara svar. "Men jag fruktar att därmed vårt samröre med konung Adils ej kommer att vara förbi. Ja, jag fruktar att Adils beständigt skall vara vår fiende, död såsom levande."

"Säges det icke, att utanför sin mörka borg har han på palissaden uppspetsade på varje påle ett avsågat fiendehuvud, så att där är huvud vid huvud all vägen runt om? Och ger han icke sina kumpaner halvruvnade mördades huvuden som hans män får spela fotboll med?"

"Jo, Bödvar, så lyder ryktet, och ingenting tyder på att det är osant."

Och den ädla falken ledsagade Rolf och hans kämpar. Igenom den av öar myllrande skärgården lotsade falken dem. Ej kom de på något grund, inga bankar, helt utan fadäser kom de in till fastlandet, ty så klokt lotsade falken dem. Den ledde in dem till slut i en skyddad och vacker helt okänd dold vik, som ej någonsin använts förut. Konung Rolf förstod väl falkens mening.

"Här skall aldrig Adils ofreda och upptäcka vårt lilla skepp. Här skall vi i all hemlighet ligga tills vi med mor Yrsa kan fara tillbaka till Danmark."

Så talade Rolf, och hans kämpar dök ner i det djupa kristallklara vattnet och simmade hurtigt i land med svärd, spjut, brynjor, sköldar och allt. Rolf bad Åke bli kvar vid det dyrbara skeppet och vakta det medan de övriga gick och besökte kung Adils. Och Älgfrode erbjöd sig att stanna med gamle Åke och hålla den helige sällskap. Han tilläts därtill. Och så vandrade Rolf och hans tolv män åstad, medan Åke och Älgfrode vaktade skeppet och gömde det väl bakom grönska, dock så att det snabbt när som helst kunde flinkt lätta ankar igen.

Platsen där Rolf ilandsteg är strax vid den ort som idag kallas Lidingö. Därifrån hittade Rolf och hans män lätt till Uppsala, vägleda av den gudomliga falken i skyn. Men den sällsamma rovfågeln ledde dem först till en gård, där de togs ytterst vänligt emot, ty den gårdens folk var Adils fiender, tyst och i hemlighet. Gårdens folk fattade genast vem gästerna var, ty en av gårdens människor hade en gång varit nere i Lejre. Kung Rolf blev igenkänd och alla hans kämpar. Men gårdsfolket sade:

"Vi skall hålla tyst om er ankomst, ty den bådär endast för oss något gott, ty vi hatar kung Adils, bastarden, den gudlöse trollkarlen, som lortar ner hela landet med sin vederstyggliga trolldom, sin gräsliga perversitet, sina äckliga laster och sitt diaboliska våld."

Och det vänliga gårdsfolket gav dem tolv härliga hästar och ännu en trettonde som var den grannaste och den mest präktiga, vilken var avsedd för Rolf. Men kung Rolf sade till vännen Svipdag:

"Kom hit, käre broder! Du känner ju landet och Adils i Uppsala. Rid du den hästen, så skall jag bli en bland de övriga, så att ej Adils igenkänner mig. Ty jag känner att jag nog bör vara försiktig och väl på min vakt mot en kung som mest umgås med ormar och svin. Ty hans käraste husdjur är en yster galt, eller hur? Ett stort svin och en ring är hans gudar, och bägge bär de namnet Sveagris. Vi skall nu blott vara tretton normala okungliga män som besöker kung Adils i fred för att höra om han icke ändå vill släppa fru Yrsa."

Och efter en frikostig kunglig betalning till tacksamma gårdsfolket gav sig de tretton okungliga männen iväg.

Det var afton, och de kom till Uppsala fram först vid midnatt. Men månen var uppe och sken såsom klarast, ty den var just då såsom fullast, och vädret var gott. Och de tretton red fram till den mörka och dystra ont varslande skräckborgen, där konung Adils regerade, med tappre enögde Svipdag i spetsen. Och Svipdag lät höra sin röst vid den massiva borgporten:

"Adils! Släpp in oss! Vi kommer från din frände Rolf uti Lejre! Jag vet nog att du icke sover så här dags! Låt upp för oss långväga gäster!"

Men intet svar hördes, – blott dödstystnad. Svipdag hov åter upp sin gälla röst:

"Är du död, Adils, eftersom du ej vill svara? Vad trycker du för? Är du feg eller rädd för oss? Kom nu och öppna! Vi är helt ofarliga."

Efter en ny ändlös stund av ond tryckande tystnad så hördes från borgen en röst. Den var tunn, och den lät ganska mjälig och bråkande. Krypande var den av lism, och så otäck att allting i omgivningen tycktes genast förvandlas till is, köld och död. Och den skimrande månen gick genast, då Adils' röst hördes, i moln. Och så talade rösten:

"Är det min son Svipdag? Välkommen tillbaka till Uppsala, min tappre kämpe, som svek mig och övergav mig. Säg, vad vill du mig nu?" Svipdag svarade genast:

"Du lovade mig en gång fri lejd för mig och tolv följesmän. Här är jag nu för att tala med dig å din frände kung Rolfs vägnar och för att se om du skall hålla fast vid ditt löfte till mig eller ej."

"Kommer Rolf icke själv som han lovade?" sporde kung Adils. Det svarades:

"Vad kommer det väl dig vid om han själv är med oss eller inte?"

"Han kan endast få drottning Yrsa om han kommer själv." Och då ropade Rolf:

"Han är här själv, kung Adils, att hämta sin moder, som han heligt lovat."

Men Adils såg ej vem av männen som ropade detta i mörkret där utanför porten. Han lät dock nu porten bli öppnad för gästerna, och tretton ryttare red genast in. Adils kom ner på gården till dem med en fackla. Han haltade, och klart i skenet av facklan urskildes och skönjdes hans fasliga puckel. Så hälsade Svipdag:

"Var var du när vi kom till porten? Satt du med ditt guld i din källares hålor som vanligt?"

Men Adils besvarade icke den frågan och tycktes ej alls ens ha hört den. Han frågade:

"Vem utav er är kung Rolf?"

Och han synade samtliga tretton ansiktena noggrant med facklan. Men Svipdag föll ej ur sin roll:

"Det får du tids nog veta imorgon, om du blott vill ge oss en sängplats för natten, ty vi är helt dödströtta och har ej sovit ordentligt alltsedan vi lämnade Lejre, (om man endast undantar Gotland)."

"Är min broder Rolf en så feg kung att han ej vill ge sig till känna?" ljöd Adils ohyggliga isande röst klart och skarpt, och han fortfor att syna de objudna gästerna. Då sade Rolf:

"Nej, så feg är han icke. Här är jag, min broder, i anspråkslöshet klädd som simpel och fattig landstrykande kämpe. Blott ett enda ärende har jag, och det är att hämta min mor. Ger du henne nu genast skall vi sedan omedelbart ge oss vidare och icke störa dig längre och inkräkta mer på din gästfrihet."

"Icke så bråttom, kusin," sade Adils och grinade avskyvärt äckligt. "Vi är ju befryndade fränder och bröder, som du själv ju kallat oss. Ej skall ni fara från mig, konung Adils den gästfrie, utan att ha fått i er ett ordentligt mål mat." Och han fortsatte mera förtroligt: "Jag har länge väntat dig, Rolf. Jag har ej velat sända dig Yrsa blott därför att jag ville träffa dig och överantvarda henne åt dig, du den störste av kungar, personligen."

"Tro honom ej!" ropte Svipdag. "Han har ingen heder i kroppen, blott falskhet och svek och ond vilja!"

Kung Adils sköt en mycket mörk blick på Svipdag och fortfor, grymt grinande alltjämt mot Rolf:

"Vill ni ej komma in på en kvällsvard nu genast? Ni är säkert hungriga. Allt är väl förberett för er. Mört kött är på bordet, och skummande mjöd, som blott väntar på er. Sedan skall jag själv visa er till ert bekväma för er enkom uppbyggda nattkvarter. Kom nu! All mat står på bordet!"

Kung Rolf trodde icke ett ord av vad nidingen sade. Han följde dock med in i borgen, och tolv goda vännerna följde med misstänksamt mutter. Ej någon var rädd, men de var på sin vakt och var stund förberedda på det allra värsta, ty så hade Rolf alltid lärt dem och uppfostrat dem till att vara och särskilt hos en sådan misstänkt figur som kung Adils. Kung Adils gick ut i en väldig och underbar matsal och satte sig med gott exempel i högsätet. Salen var självaste Uppsalen, som Adils omvandlat från heligt tempel till orgielokal. Rolfs män vägrade sätta sig.

"Sätt er och ät!" bjöd den listige Adils, men Rolf sade:

"Var som helst annars, men icke i denna högheliga Uppsäl."

Kung Adils blev vred, och han sade förbittrad av ilska helt tyst för sig själv: "De förbannade rävarna! Om de blott satt sig så hade jag snabbt varit av med dem alla! Må sakerna dock ha sin gång lika väl."

Plötsligt stormade in i den skumt föga upplysta salen blodtörstiga krigare från alla håll, och de anföll kung Rolf och hans tolv tappra kämpar. De angripande var

minst femtio stycken. Det blev en ohygglig och mördande blodig och allvarlig strid där mitt inne i Uppsalen. Adils satt tyst och såg på medan Rolfsmännen kämpade för sina liv. Blodet strittade, forsade, flöt i ohyggliga strömmar, och huvuden rullade, armar och armstumpar flög hit och dit, och snart badade golvet i blödande lik. Ej en enda av Rolfs män var sårade. Adils såg snart att hans egna män skulle bli dödade till sista man, om han ej gick emellan. Han ropade högt med en hes sprucken skrikande röst:

"Vad är detta, o Uppsala män? Varför bryter ni hemfriden, och varför anfaller ni mina gäster och vänner så våldsamt och ohyfsat? Att ni ej skäms, era vildhjärnor, att storma in på det sättet och störa vårt fridfulla samkväm!"

Och lika totalt överraskande som alla krigarna inträtt försvann de. Men på golvet runtom i salen låg trettio lik av kung Adils betalade, lejda och mutade mördare. Dessa blev städade undan, men Rolf sade nu till kung Adils:

"Behandlar du långväga gäster, som blott önskar endräkt och frid och försoning, på det sättet, Adils? Var dessa män ej komna genom befallning av dig, av vem var de väl skickade då, enväldshärskare Adils, du Uppsalas allenarådande herre? Har du ej förklaring att ge oss, så ber vi att genast få dra oss tillbaka till det för oss lovade nattlägret. Sedan må vi tala mera i morgon. Och hör detta, Adils! I morgon vill jag ha min moder, och om jag ej får henne levande i mina händer i morgon skall här hända värre ting än dessa trettio Adilsmäns död. Visa oss nu till den plats där vi kan få sova."

Kung Adils var slagen, förkrossad och visste ej vad han närmast skulle säga. Så kallade han på en tjänare Vögg, och den tjänaren fick föra Rolf och hans män till det hus där de skulle få sova och vila. Och de trötta tretton utmattade herrarna gick där i huset till vila. De klädde ej av sig, och sov, såsom Rolf rått dem, på sina vapen. En vakt skulle hållas. Det var ytterst nödvändigt. Bödvar, den ädlaste, erbjöd sig att hålla vakt första hälften av natten, och Rolf själv beslöt hålla vakt för den senare hälften. Så talade Rolf till sin älsklingsvän Bödvar strax innan han somnade:

"Bödvar, jag tror att kung Adils ej alls är så ond innerst inne. Om han fötts normal utan puckel och ej fått en häxa till moder så hade han säkert behållit sin fru Yrsa, ty då hade hon mäktat med att fördra honom."

"Har Adils moder?"

"Vem har ej en moder?"

"Jag trodde att Adils, om någon, fötts utan en moder, och att han därför var så ond."

"Ack, kung Adils har en alltför moderlig moder."

Mer hörde ej Bödvar om modern till Adils, men Rolf tänkte innan han somnade:

"Moder, mor Yrsa, om jag ej får se dig i morgon blir jag helt visst galen."

Så somnade konungen, medan hans älskade Bödvar höll vakt över kungen och kungens beskäftiga kämpar, Rolfs trognaste vänner och bröder.

Men Bödvar höll just på att somna från vakten när plötsligt ett fruktansvärt skriande oväsen hördes, som omedelbart väckte upp allihopa. En av Rolfs förträffliga kämpar gav upp ett förbittrat och vredgat förbannande rop. Ett förskräckligt och

fruktansvärt flåsande, grymtande, gurglande och gutturalt ilsket fräsande hördes. Blott Svipdag, vars öga var bättre än alla de andras tillsammans, såg tydligt i mörkret vad som var å färde och ropade:

"Det är kung Adils galt Sveagris som han släppt in till oss för att förgöra oss, och galten har redan slitit av benet på Dargar!"

Och Svipdag flög genast på galten, det tjutande svinet, med svärdet i hand, men det trollsvinet kunde ej skadas av svärd. Konung Rolf gjorde i största hast upp en eld, och han manade männen att skaffa sig facklor. Nu lyckades Bödvar att sticka ut odjurets ögon, ett efter det andra. Den gastande besten var helt desperat. Den var stor som en ox och hade ohyggliga betar, och redan så hade den tuggat ihjäl arme Dargar när Svipdag fått besten att tänka på annat. Nu anfölls den av elva eldar på en gång. Den kände blott svedan, ty någon av hans egna matoffer hade förstört bägge ögonen för honom. Det brände till i hans dräglände tryne. Han vrålade och sprang omkring. Tjutet väckte upp nejden. Han skrek och han tjöt och han ylade omåttligt värre än tusentals vanliga stuckna torterade grisar tillsammans. Omsider blev han vräkt omkull, och då stack Bödvar sitt svärd i magen på odjuret. Svärdet begravdes i buken, och dödsgalten slutade illvråla och låta som hela helvetet samtidigt. Galten begynte i stället att rossla och gurgla och rycka, ty den hårda dödskampen hade den nu att gå genom; men den var ej mindre ohygglig och gräslig med alla dess spyor och rinnande blodkorvar och andra stinkande vätskor i hela det drabbade rummet, men småningom blev det förskräckliga odjuret alldeles stilla. Den gräsliga Sveagris var nu helt död. Värsta odjuret i hela riket, kung Adils avgudade husdjur, som så många tjugotal människor offrats till av konung Adils, var död. Striden hade ej alls varit långvarig, och ännu återstod mycket av natten. Men Dargar, den äldste av kämparna, den barske länge mörkröstade lugne och sansade älskade brodern, var döende.

"Somna ej," sade han. "Vaken, o bröder!" Och döende kämpen begynte att yra. "Ack, Rolf! Om du ändå ej någonsin kommit till Uppsala! Tag dig i akt för fru Yrsa, ty hon är en häxa som Adils! Ja, Yrsa är i maskopi med kung Adils. Ack, återvänd utan din moder till Lejre! Hon skall endast vålla dig kval och omätliga lidanden och ond bråd död."

Efter dessa tungt vägande ord föll den härliges huvud tillbaka, och ögonen upphörde röra sig. Mannen var död, ädle Dargar var död, store härlige älskade kämpen var död, mördad av konung Adils, berövad och avhuggen sina två ben av ett lömskt gräsligt mammutsvin, av deras värds eget älskade monster och avgud till husdjur. Så slutade Dargar. De övriga vände sig nu till kung Rolf med rätt osäkra frågande blickar.

"Vad skall göras härnäst?" löd någon mans frågande stämma ur mörkret. Rolf svarade:

"Adils är vaken. Han sover ej i denna natt. Han är rädd att hans gäster skall ta hans guld från honom. Må även vi vara vakna och vaka med Adils i väntan på det nästa brott som han strax skall begå mot oss. Släck alla ljus, och må envar som sedan har modet att insomna skylla sig själv."

Alla ljus släcktes genast. Och kungen befallde med viskande röst: "Må vi vara så tysta som vore vi döda." Och alla var dödstyta, som om de alla höll andan av spänning.

Och timmarna gick. Ingen somnade. Alla satt uppe och väntade på världens nästa ont menade rackartyg. Snart hördes prassel i knutarna. I männens näsor förnams en ond stickande lukt som blev tjockare. Prasslandet, knäppandet, rasslandet tilltog. Och sanningen blev genast klar för de vakande: konungen tänkte försöka att bränna dem inne. I blockhusets samtliga knutar, längs med alla väggar, brann eldar, som ständigt brann högre och högre. Och röken där inne blev tjockare och ständigt tjockare. Porten var låst och igenbommad utifrån. Det fanns ej alls någon utgång.

Men Romund, som starkast var av alla kämparna, ryckte ur golvet en bjälke. Med denna som bräcka begynte de tolv att försöka forcera den troligen svagaste av husets väggar. Det dånade tungt när den väldiga bräckan hårt användes mot tjocka väggen. På trettonde taget så brast väggens stockar. Ett tretal fullbordande stötar till, och hela väggen brast sönder och rasade samman. Och genom och över de skyhöga flammorna rusade alla de tolv för att nedgöra dem som så gudlöst och hederslöst önskat att bränna dem inne.

Där var då ett hundratal av Adils män som gav näring åt eldarna. Många sprang genast fegt bort när de tilltänkta offren kom stormande ut ur det brinnande helvetet, men minst ett sextiotal bjöd det rasande dussinet stängen. Men de tappra tolv vek ej bakåt ett steg. Såsom riktiga män kunde de blott gå framåt, vad som än låg framför dem. Blodströmmar flöt, och där föll lik vid lik, och där låg hög vid hög och i huller om buller förbannade mutade mördares kroppar. Så ymnigt flöt blodet att det nästan utsläckte dånande brasan, som nu nådde högt över Uppsalens torn. Men blott en man brann inne i bålet som tillretts för tretton, och den arme karlen var död redan när elden tändes, som ämnad var som allas mördare. Den arme döde som ej kunde räddas var Dargar, men aldrig har någonsin ett större likbål för en man blott flammad med grannare storslagenhet emot höjden. Och Rolfs elva män med han själv mitt i spetsen och hjärtat av striden slog konungens lejda förrädare alla i deras förbannade vidriga blod ned till marken. Ej någon kom undan förutom de få som var kloka och klara i huvudet nog till att fly och ej kämpa mot Uppsalas ende rättmätige konung.

Och när alla Adils betalda mordbrännare nesligt låg döda, fegt hade försvunnit, rymt paniskt till skogs eller bitit i gräset, så gick solen äntligen upp. Onda natten med alla dess fador och äventyr var äntligen över. Och solen belyste en fruktansvärd scen: där låg blödande lemlästat grinande huvudlöst lik invid lik, hemska, stela, groteska, förvridna och svarta och blåa och smutsiga, liggande i eget med andras blandade levrat och smutsfärgat blod. Det var som i en slaktbutik men mycket värre och dessutom utomhus mitt i naturen. Nu stannade icke kung Rolf och hans män för att titta och filosofera. De fortsatte in till kung Adils' av ondska behärskade inpyrda borg och bröt upp alla portar och ingångar. De ville ha kunganidingen Adils personligen och ingen annan. Då blev konung Adils förskräckt, när han såg att hans samtliga mordplaner misslyckats. Längs med en lönngång sprang han till sin moder fru Skuld och bad henne om skydd. Men hon sade:

"Din ynkrygg! Du kräk, som jag i hela livet fått ångra att jag en gång födde! Ett vämjeligt kreatur är du som minst utav alla förtjänar att skyddas! Men kryp ner i kistan där, och håll dig stilla tills Rolfs och hans mäns högst rättmätiga vrede och stridsraseri upphört att skrämma dig ifrån vettet. Kryp ej fram ur kistan förrän konung Rolf och hans män lugnat ner sig."

Och vettskrämde materialisten kung Adils, som blott hyste tilltro till guld och till svin, lydde blint moderns för honom nesliga råd. Och där låg han i kistan i timmar i sträck, blek och skakad.

Kung Rolf sökte genom den mörka och dystra mångkamrade borgen och fann ej kung Adils. Han fann dock sin instängda moder. Hon rusade genast emot honom och ställde frågan:

"Du är min son Rolf, eller hur?"

Och kung Rolf gav till svar ett svagt stammande ja och föll skälvande ner av ren rörelse på sina knän. Men hans knän hade ej än rört golvet förrän drottning Yrsa omfamnade honom och dränkte hans gyllene huvud i tårar och kyssar. Kung Rolf förblev ödmjukt på knä, och han blundade med ena armen runt moderns välsignade sköte. Så återförenades moder och son med varandra, de två fagra mänskorna som ej fått råka varandra på minst tjugofem långa år.

"Vad du liknar min älskade Helge! Fast ditt hår är ännu mer gyllene," utbrast den av glädje tårögda modern. "Min näststörsta tröst efter Helge var alltid att han fick dö okunnig om att han gjort sig till fader med både sin moder och dotter. Min största tröst var alltid du, konung Rolf, Nordens, Uppsalas och hela världens mest hyllade konung."

"O mor, tala endast för Norden. I Samuels heliga land kan det mycket väl finnas en konung som är mycket större än jag. Men till fakta och sanning, o moder! Var är konung Adils?" Det visste ej Yrsa. "Han tycks vara bortsprungen. Så mycket bättre. En dålig man flyr ej förgäves." Men drottningen genmälde:

"Han kommer snart nog tillbaka, och då ej med hundra man blott men med tusen och dessutom med häxan Skulds alla trolldomsföbannelser. Och mot en sådan armé är ej tolv man tillräckligt. Du måste nu snarast bege dig från Uppsala, Rolf."

"Och du skall komma med mig till Lejre, min moder."

"Om Herren så vill. Icke annars. Men du är nu Uppsalas konung, o Rolf, ty kung Adils har svikit sin tron, som står ledig i tronsalen. Gå ner och intag den! Sitt där en stund tills jag kommer tillbaka."

Och konungen lydde sin moder, väl medveten om att hon tänkte ut någonting gott.

Där satt kungen av Uppsala nu på den heliga Uppsalatronen. Snart kom drottning Yrsa tillbaka, och i hennes följe var fem fromma präster, av vilka den äldste var Uppsalas överstepräst. Och av denne blev Rolf smord och krönt och insvuren som konung.

"Må du vara konung nu med all din ätt i all evighet, i Herren Guds evigt levande heliga världsalltsbehärskande härliga namn, som är Världsordningens Upprätthållare evinnerligen."

Så talade översteprästen i det att han lade på Rolfs fagra gyllene huvud den åt konung Skare först avsedda heliga kronan och som endast Rolfs farfars fader kung Ragnar tills vidare burit. Och översteprästen var god nog att tillägga:

"Tag kronan med dig till Lejre, ty där konung Rolf är och där hans familj är, där skall även Uppsalas heliga konungakrona förvaras."

Och allt detta hände i Uppsalen som därigenom nu åter blev helgad. Och översteprästen välsignade Rolf i Guds namn mer än någonsin förr han välsignat en människa. Därefter steg konung Rolf upp från tronen och sade:

"Vi skall nu bereda oss på en snabb återfärd, ty här har vi icke mera att göra. Låt oss återvända till skeppet. O män! Gör er klara!"

Och Rolf och hans elva förtrogna begynte att laga sig genast i ordning. Fru Yrsa försvann men kom rätt snart tillbaka och sade:

"Kung Adils har flytt ut i bygden och samlar nu månghundrahövdad mörk stridsgalen skara att dräpa kung Rolf och hans män med. Se här, konung Rolf! Här är ett väldigt horn med kung Adils förnämaste dyrgripar, som jag lagt vantarna på i hans frånvaro."

"Men, mor, du har inga vantar."

"Jag vet, käre son. Det är endast ett talesätt som vi här brukar i landet, ett fånigt och löjligt och onyttigt talesätt. Och sådant kallar vi humor. Men bland dessa ringar, klenoder och dyrgripar finns även Sveagris, massiva armringen, som Adils dyrkar och håller mer kär än sitt land och sin hustru."

"Säg, varifrån kommer det namnet, det sällsamma Sveagris?"

"Svea var Adils' mor Skulds gamla moder, en trollpacka av allra värsta och ruttnaste slaget. Hon gav Adils ringen och grisen, och ringen var grisens ursprungligen. Men Adils tog loss den kostbara guldringen ur svinets tryne och satte den själv på sin arm. Och förbannelsen som skulle drabba den som skilde ringen från grisen har drabbat kung Adils nu, ty stora svinet är dött, och dess ring har nu du, och kung Adils är vanärad. Men, min oändligt högt älskade son, du är tvungen att nu ge dig av härifrån, innan Adils belägrar dig med den armé som med säkerhet skall bli din bane."

"O moder, du talar som om du ej ämnade medfölja. Tyder jag dina ord rätt, o min moder?"

"Min son, jag skall stanna i Uppsala tills konung Adils är död."

"Vad skall detta betyda?"

"Hör på, o min son! Jag behövs här i Uppsala. Adils' förskräckliga dagar är räknade. Ej skall han länge bli kvar här i Uppsala. Endera dagen är hans tid förbi och han själv död och uppäten av himlens korpar och kråkor och kajor och skator och råkor. Men när han är död skall allt omedelbart bli till kaos och elände och ännu hemskare mörker än under hans livstid. Om jag ej är här på min post när han dör skall det vara förbi med det heliga härliga och underbara gudfruktiga Uppsala. Rolf, jag behövs här. Tro ej nu att du har rest hit helt förgäves. Du skall ännu komma att uträtta mer gott än du redan gjort. Och jag har nått mitt mål, och vår Herre och Gud har nått sitt: du är kung nu i Uppsala och skall förbli så tills döden berövar dig

kroppen, och det fastän du aldrig mera skall återse Uppsala. Helige son! Mitt livs endaste ljus! Du min gyllene telning! Farväl nu, och om Adils dör snart och jag kan få bukt med hans moder, så skall vi trots allt åter en gång få skåda varandra."

Och sonen tog modern i famn, och hans moder grät tysta men ymniga tårar. Rolf sade:

"Jag kom hit att rädda dig, mor, men jag blygs nu däröver, ty det har nu visat sig att ingen har rätt att rädda dig undan ditt öde. Och ingen har någon rätt att rädda någon förutom den räddningsbehövande själv. Ty hon kan det allena, och ej någon annan, om blott Gud är med henne. Gud vare med dig, min moder, tills Uppsala äntligen en dag är frälst från allt ont och allt smutsigt."

Och Rolf och hans tolv män steg åter till häst. De var tolv nu, ty Dargars plats hade nu ersatts av Vögg, Adils' tjänare, som visat Yrsa var konungens skatter låg gömda, och som alltid hatat kung Adils. Det gyllene hornet med Adilska skatterna hade av konungens moder fru Ursula anförtratts åt tappre Rejgad, ty han, tyckte Yrsa, var fagrast bland konungens män.

Och från borgen kom nu Torer Hundtass' falk flygande. Den hade öppnat var fågelbur i hela Adils' förbannade borg och befriat var falk och var hök och var örn och var vråk och var glada i borgen. De hade med tacksamhet flugit till skogs. Falken svepte förbi konung Rolf så att den nästan snuddade vid höge Rolfs högra axel och strävade sedan oändligt och skönt, majestätiskt och stolt suveränt emot glänsande bländande strålande dagshimlen, som var så blå att ej stormarnas Medelhav någonsin varit mer blått. Och Rolf ropade:

"Följ om vår vägvisare!"

Och de tretton red fram i galopp. Och vid borgporten stod drottning Yrsa och vinkade åt deras ryggar. Men innan de var helt försvunna, så vände sig Rolf i sin sadel och vinkade tydligt tillbaka. Och så red de bort och försvann ifrån Uppsala. De hade ej ridit bort en sekund alltför tidigt, ty knappt var de borta ur Ursulas åsyn, så kom där kung Adils med tusentals män, röd som blodet och elden av ilska, till dystra och gräsliga borgen. Han frågade Ursula:

"Var är den nidingen Rolf?"

"Du är kommen för sent, konung Adils, ty han är försvunnen."

Då svor konung Adils. Dock såg han det dammoln som Rolf och hans män lämnat efter sig. Och Adils sade:

"De är icke alls långt framför oss! Låt oss hinna fatt dem!"

Och Adils steg åter till häst, och han red bort i spetsen för sin myckna härskara i ett tjockt kvävande dammoln. Han skonade icke sin häst, och hans karlar var tvungna att ej heller alls skona sina för att hänga med. Och där Rolf red med sin lilla skara i lugn och mild takt hörde han och hans män plötsligt hovtramp av ej blott ett hundratal men av ett tusental hästar. De vände sig om, och där såg de i fjärran kung Adils och hans stora anhang som hotande moln spränga fram. Och då ropade Rolf rådigt till vännen Rejgad:

"Giv över det gyllene hornet åt mig!"

Rejgad lydde. Och kungen begynte att taga ur hornet den ena klenoden och guldsmycket efter det andra och släppa dem ned på den mark de flög över på sådana ställen där guldet klart syntes. Och såsom han tänkt blev snart dyra juvelerna upptäckta av de förföljande, där de red fram i Rolfs spår, och de stoppade hästarna och satte av för att samla och gräla om smyckena. Hela kung Adils' armé kom fullständigt i upplösning, ty det förledande guld som Rolf strödde på vägen i farten var så väldigt mycket och fagert och dyrbart. Och Adils' män började kivas och slåss med varandra om skatterna. Ringar gick av när det uppstod hård dragkamp om dem, och den ena drog svärd mot de andra för att bliva kvitt konkurrenter om guldet. Och Adils var aldrig mer maktlös. Förgäves försökte han rycka upp männen ur den stora svaghet som han alltid omhuldat och varit offer för själv. Han gick lös på dem, högg dem med sitt eget svärd, och han ropade:

"Skitar och svin! Skall ni, världens till antalet största armé, låta tretton män undkomma? Låter ni er så lätt, två tusen starka till tänderna väpnade herrar, besegras av tretton feigt flyende krakar? Förbannade oduglingar!"

Och han högg ner till höger och vänster ett femtiotal av sina egna i rent raseri. Han gav upp dock till slut, och han var så fulländat och helt desperat att han red efter Rolf mol allena. En del satte upp och försökte att vara sin skräckkonung trogna, men de blev snart efter, ty Adils red fram som en dånande åskklik och blixtnabb tornado och brydde sig ej om att vänta på dem som var med honom.

Men nu fanns endast en enda ring kvar av de många som glänst i det gyllene hornet, och den enda ringen var Sveagris. Gyllene hornet var för länge sedan iväggkastat. Nu såg kung Rolf hur kung Adils kom stormande fram, hest och ursinnigt ropande:

"Stanna, din flyende krake, du djävul som påstod att du kom med frid och med fred! Hälften av mina män ligger döda och blödande bara för din skull! Vad flyr du för, krake, din fegis och harrumpa? Stanna och slåss som en karl man mot man! Må den bäste av oss två få Uppsala!"

Rolf ropte genast tillbaka:

"Nu talar du äntligen, Adils, som en annan man! Förr har du endast väst som ett krypande kräldjur."

Och med dessa ord lät han Sveagris sväva i luften och rulla ett stycke på marken. Den lade sig mitt på den kalaste delen av marken och lyste där grannt som en värmande leende och saliggörande sol. Det var Adils personliga helt egna avgud. Kung Adils såg tydligt att ringen ej var någon annan än Sveagris. Han glömde bort Rolf totalt, och han böjde sig ner över hästryggen för att beskåda den kostbara ringen och se att det verkligen var den han trodde. Kung Rolf hade fortsatt av farten att rida åt fanders, men nu märkte han att kung Adils stod stilla och tagits till fånga av Sveagris. Då vände kung Rolf sin häst och red tyst rätt mot Adils, som sänkt ner sitt spjut emot marken för att trä uppå det den skinande ringen. Men ringen var motsträvig och ville ej komma upp på det Adilska spjutet. Och Adils blev vred, och han fumlade tålmodslöst bara värre och värre.

Då var gyllenhåriga Rolf över honom med ens. Lejres konung kom farande fram som ett jehu, och Adils, den gnidaren, fattade ej vad som hände förrän det var hänt. Konung Rolf hade huggit sin moders förbannade make i rumpan. Och svärdet sjöng högt, när det svepte och högg arme Uppsalakonungen mitt uti skinkan. Och Rolf kommenterade anfallet:

"Nu har jag rumphuggit Uppsalas uslaste stjärtmes, så att han ej mera kan fisa och skita ner Norden!"

Och Adils var slagen av häpnad och mäktiga förvånad, tills hugget i skinkorna började kännas och ge honom smärta, och tills hans trots allt röda blod ymnigt började rinna ur kroppen på honom. Kung Rolfs män, som ej blivit efter sin konung ett steg, och ej heller framför för den delen, brast ut i ett skallande klingande gapskratt. De kunde ej annat. Blott konungen skrattade inte. Och Adils såg sig mycket surt och förnärligt omkring, som ett grymt förorättat förföljt litet argt kuvat småbarn, och tog sig för stjärten och, skrämmd av sin blodförlust, började rida ifrån dem, med bakdelen forsande av illrött blod. Och kung Rolfs herrar fortsatte skratta med ohämmad hjärtlighet, ty så ohjälpligt beklagansvärd, ömklig och ynkelig och löjlig var Adils med sin snöpligt avhuggna ända. Rolfs hugg hade gått ända in till skelettet. Det hade ju varit så lätt som att hugga en köttbit på slaktbänken, ty Adils hade ju varit så böjd, att hans kroppsställning inbjudit till detta ypperliga smarta hugg. Konung Rolf hade ej kunnat motstå den blott alltför lockande frestelsen. Sveagris blev kvar på marken där liggande, ty Rolf gav sju i den tingesten, och Adils fick aldrig upp den på spjutet och fann sig nödsakad att överge den om han ej ville blöda ihjäl. Konung Rolf red nu lugnt vägen vidare, följande falken tillbaka till kusten, där skeppet låg ostört och väntade på dem.

"Var är drottning Yrsa?" var Åkes primära oroade fråga.

"Hon kommer med tiden. Låt oss kasta loss nu och börja vår hemfärd."

Och Åke och Älgfrode lydde, och snart var de femton personerna åter på havet det blåa. Och Rolf och hans män fick berätta alltsammans för Åke och Älgfrode, om Dargars död och om hur unge Vögg blivit en av de tolv i den mördades ställe.

Och Adils gick trots allt i land med att ta sig tillbaka till Uppsala, men där damp han ner i backen från hästryggen och var helt borta och medvetlös. Och ingen fanns som var mäktig att hejda det ymniga blodflödet. Konungen, Adils bastarden, slog aldrig på nytt åter upp sina ögon. Han dog efter tre dagars sanslöshet av sin ohejdbara blodförlust, vanärad mera än någon kung någonsin blivit förut, och föraktad och hatad och skrattad åt av hela världen, med ett enda osaligt undantag: hans moder Skuld. Hon allena var oglad åt Adils' försmädliga död. Och hon tog obönhörligt all makten i Uppsala när Adils upphört att styra och leva. Hon blev mycket värre och hemskare än Adils själv någonsin hade varit. Fru Skulds första åtgärd var att spärra in drottning Yrsa i en underjordisk och fruktansvärd håla. Där murades Ursula in, och blott genom ett hål föga större än handen fick hon föga tillräcklig mat varje dag. Intet ljus, ingen människa mer fick hon se, ty Skuld ansåg att Yrsa var medskyldig till Adils' död. Och fru Skuld såg med noggrannhet till att ej någon fick veta vad hon gjort med Yrsa, ty Skuld ville icke att Rolf skulle komma till

Uppsala ännu en gång. Alla som hade något att göra med Yrsa blev tystade genom mörk död genom gift, som personligen blandades av häxan Skuld.

4. Rolfs fall

Men fru Ursula var icke den som gav upp. Hon förblev oböjd levande under de allra mest vidriga av alla omständigheter, ty hon hade hoppet fortfarande kvar, som hon ej kunde mista så länge hon än var vid liv. Och fru Skulds politik var:

"Har Adils gjort oket för tungt för sitt folk skall jag göra det tyngre, och har han bestraffat och tuktat det packet med ris skall jag tukta det med skorpiongissel, och därmed basta!"

Och hon var ej den som tog något tillbaka. Hon bröt ej vad hon hade lovat, tyvärr. Hennes första och sista mål var att få hämnd på kung Rolf för sin sons ärefattiga död. Men hon talade tyst om vad hon skulle göra och planlade tyst sina nidiska planer.

Men när konung Rolf på frisk rullande våg styrde ut på det storslagna fria oändliga havet, så tyckte han sig höra någon som manade honom:

"Följ falken, kung Rolf! Jag är med dig så länge din pilgrimsfalk följer dig. Så länge du följer falkens spår över din himmel skall du ständigt leva i växande härlighet som Nordens konung. Som örnen var Odens livs reskamrat, så skall den falk som kung Hundtass begåvade dig med på samma sätt alltid bestämma och leda ditt öde."

Och rösten kom liksom från falkens håll, men icke talade falken, ty den ej ens såg åt dem, tycktes det. Men vem det än var som talat, så var Rolf besluten att alltid ha någon mans öga på falken och aldrig på minsta sätt avvika från falkens tydliga viktiga ödesbestämmande ledande kurs. Ty Rolf visste nu att falken alltid med ofelbarhet skulle ledsaga honom och hans män i riktning mot det rätta ödet. Han släppte därför falken fri, lät den lyfta på gyllene vingar mot skyn, och de följde den fria högt flygande falken allt längre och vidare ut på det stormiga havet. Då ropte Rolfs rorsman, den härlige Harald:

"O konung! Den konstiga falken far mot solens uppgång och ej mot dess middagshöjd. Den styr mot öster i stället för hemåt mot söder."

"Vi skall ändå följa den," sade kung Rolf, och så gjorde de. De kom till Finland, till bygderna där, till den av stormar härjade ödsliga kusten, till stormmolnens land, till det land där tre årstider utgörs av vinter och endast en enda av vår, höst och sommar. De kom fram till Aurs å och till fagra byn där, som kallades Åbo, ty vid vackra ån hade mången man funnit sig ett kjojsigt bo. Och där träffade Rolf och hans kämpar Rolfs farfars fars bröders familjer och avkomlingar, och Rolf trivdes hos dem mycket väl. Han blev kär där i en ljuvlig jungfru som kallades Nanna och som var av hans eget konungahus, och de gifte sig. Och alla herrar i Finland svor trohet till Rolf, och de hyllade honom som konung och svor, att om någonting drabbade Rolf skulle de alla hämnas. De lovade att när som helst vid hans ord draga med honom ut i

rättfärdiga rättvisa strider mot ondska och nidingsverk. Och med stor saknad steg Rolf åter ärehöljd och ytterst hyllad och älskad av alla ombord på sitt skepp för att åter bege sig till havs för att följa sitt öde. Han hade då varit i Åbo i tre ljuva härliga och oförlömliga månader. Nanna for givetvis med honom. Avskedet var mycket gripande, innerligt, hjärtligt och vemodigt, ty icke lämnade konungen gärna sitt trogna och älskade Österland, det som idag heter Finland, den trognaste av alla mödrar, det hårdaste och det mest härdade av Nordens länder med kanske just därför dess ädlaste människor. Men falcken kunde ej hållas tillbaka, och skilsmässan kunde ej uppskjutas.

Ute till havs mötte Rolfs skepp ett fartyg från väster. De seglade nära varandra, som sällan på den tiden mötande skepp hade vanan att göra, för att icke falla ur vinden, ta vinden från mötande skeppet, och för att ej komma i sjöstrid. Den risken var stor, om de möttes till sjöss, och det låg ju i bådas intresse att hellre snabbt komma till målet än dräpas och drunkna på vägen. Och Rolfs män hov upp sina röster och sporde de mötande vilka de var.

"Själva är vi kung Rolf och hans män."

"Vilken lycka!" sjöng männen från motsatta fartyget. "Er just har vi stora viktiga budskap att bringa. Vi är ifrån Uppsala, och vårt skepp är Torer Hundtass tillhörigt. Så hör våra nyheter: Adils är död, ty han dog av det nesliga lindriga och oförargliga sår som kung Rolf rättvist gav honom såsom ett nidingens grälla igenkänningsmärke. Ty värre och svårare och mera livsfarligt än ödets tecken på Kains mörka panna var icke det jack som kung Rolf gav kung Adils; och vem som helst med annan konstitution än kung Adils har aldrig sports duka så nesligen under för så liten skada."

Men Rolf ropte: "Ack, icke ville jag någonsin min broder Adils fördärv, död och ändalykt! Ve mig! Jag har tagit livet av en brodermänniska!"

"Sörj icke, konung! All världen är glad över att Adils lyckligt är död. Men hör vidare våra ej vidare fröjdfulla nyheter. Skuld, Adils moder, har nu tagit makten i Uppsala, och hon församlar nu den största här av vidunder, förrädare, djävlar och mördare som någonsin blivit skådad. Hon ämnar att utrota dig, konung Rolf, och var mänska som känner ditt namn, och hon ämnar att utplåna Lejre."

"Ack, ve! Aldrig önskade jag dräpa Adils! För det brottets skull vill den arma olyckliga modern nu hämnas på mig! Men vad vet du om Yrsa, kung Adils' av honom ej någonsin vidrörda maka?"

"Hon är helt försvunnen från jorden. Ej någon vet alls vart hon har tagit vägen. Hon är spårlöst borta från Uppsala."

"Mänska, vad är det du säger? Du gör mig förtvivlad! Det som du här säger betyder blott en enda sak: att fru Skuld har min mor i sitt våld. Ack, ohyggliga öde! Förbannade kvinnor, som hämnas på harmlösa kvinnor för männens brotts skull! O, ohyggliga mardröm, som världspolitiken grymt innebär, giver och är! Vi skall genast till Uppsala att åter frälsa dess drottning fru Yrsa, min moder. O falk, flyg till Uppsala! Innerligt ber jag dig därom!"

Och han släppte upp sin begåvade falk mot den klarblåa skyn. Falken tvekade, men sedan föll den av söderut och ej i riktning mot Uppsala. Åke kom med detta råd till sin älskade konung, kung Rolf:

"Res tillbaka till Lejre, och samla där en väldig flotta. Församla från all världens länder de trogna och villiga tjänare som du i all världens hörn överallt i oändligt tal äger. Drag sedan mot Uppsala med denna flotta och krossa fru Skuld och befria din moder. Så tror jag är Herren Guds vilja."

"Jag följer dig, Åke, jag följer dig, falk, och jag följer min Herre och Gud."

Och Rolf styrde mot söder mot hemmet i Lejre, men drömde var natt onda grå ångestmättade drömmar om fångslade lidande plågade ensamma illa behandlade modern. Han seglade utmed den farliga kusten, och var han fann tecken på människoverksamhet tog han i land och tillfrågade folket om det ville draga med honom mot Uppsala. Ingen besvarade någonsin någonstans frågan med nej.

Men vid nutidens Kalmar steg Älgfrode av kungens skepp, för att draga på egen hand vidare. Men käcke Älgfrode lovade att göra allt för kung Rolf när så pliktkänslan fordrade och det gavs tillfälle. Älgfrode var kungens svurne vän för hela livet.

Och Rolf for längs kusten och seglade ut genom Sundet och upp till den livliga byn Göteborg. Även denna by lovade undantagslöst att ge Rolf fullt och fast stöd i kampen mot Uppsalas sköka. Han seglade även till England och därifrån åter till Norge och därifrån hem till det dejliga Lejre. Han var mycket kort tid i Lejre, dock. Flottan som följde kung Rolf nu bestod av ett hundratal skepp med två tusen beprövade kampglada män.

Och han seglade efter en månad från Lejre och följde den stormiga Östersjöns sydkust. Och från alla orter och byar slog nya skepp och nya bärsärkar följe med honom. Och falken var med Rolf och satt mest på Rolfs högra axel i frid, såsom tecken från ovan på att Rolf var fri att allena bestämma sin färd.

Och nu närmade sig denna flotta på ett hundra femtio skepp sitt primära mål: den stora fjorden i hjärtat av vilken byn Uppsala låg. Och de ett hundra femtio skeppen gled in i den smala passagen och seglade djärvt in i Mälaren utan att störas. Det var märkligt tyst längs med stränderna. Då höjde falken sig högt från kung Rolfs breda axlar. Den steg upp mot skyn högt i riktning mot den nu uppgående solen.

"Den lämnar oss! Falken styr bort från oss mot det håll varifrån vi styr vår färd! Se! Den flyger mot öster, mot havet, mot vinden! Vi kan icke överge fälttåget nu!" ropte männen, och stor oro uppstod bland alla som såg falkens flykt. Konung Rolf sade:

"Vi måste följa vår lyckofalk."

"Sundet är digert blockerat, och vägen till sundet också, av vår egen omätliga flotta! Och ej kan vi vända och styra mot vinden!"

"Men vi får ej överge falken!"

"Välj, konung, emellan din falk och din moder."

Och Rolfsmännen lyckades att övertala sin konung att fortsätta, nu när de ändå var redan så nära.

"Vi skall nog besegra fru Skuld på en timme. Och sedan kan vi genast segla iväg och snart finna din falk."

Men kung Rolf och kung Bödvar och Svipdag och alla hans närmaste få allra käraste vänner var fyllda av osäkerhet, ängslig oro och ondaste aningar.

Men ända fram till byn Uppsala seglade skeppen. En del tog i land utmed kusten och stormade fram emot hjärtat av Norden till fots. Och de tre tusen männen kom fram till byn Uppsala och fann den öde och tom. Ingen själ fanns i byn. Allt var dött, övergivet och öde. Rolf gick in i borgen. Ej heller fanns där någon människa. Slutligen träffades på en eländig och gammal grå präst, som försökt leva undangömd. Och prästen bragtes i dagen och sade till Rolf:

"Konung Rolf, aldrig borde du ha kommit hit. Drottning Skuld drar emot dig med hela naturen."

"Vad menas med hela naturen, och var är min moder, den enda rättmätiga Uppsaladrottningen?" utbrast kung Rolf med ett bristande tålamod.

"Ingen vet var drottning Ursula finns. Och med hela naturen så menar jag just precis hela naturen och till och med annat därtill."

"Vi skall ej lämna Uppsala förrän fru Yrsa har kommit till rätta," löd Rolfs ord, men prästmannen genmälde genast:

"Din moder fru Yrsa skall icke alls komma till rätta, kung Rolf, förrän du blivit hämnad. Blott död, konung Rolf, väntar dig här i Uppsala gravgård. Du skulle ha avstått från att komma en gång för mycket. Du skulle ha fortsatt till främmande länder, till friheten, den fria vildmarken, de fria vidderna, där det allena ej finns några fiender."

Och prästen tilläts att dra sig tillbaka. Men Rolf gav den ordern till samtliga:

"Sök! Sök i varje buskage, varje skog, varje träddunge och varje hus och vart berg, tills vi finner fru Yrsa!"

Och Rolf och hans män övergav icke Uppsala, utan de stannade kvar, ty Rolf svor att ej lämna den byn förrän drottningen Ursula, Yrsa hans mor, blivit funnen, vid liv eller död.

Och all hösten gick, och sedan började vintern, som började tidigt det året. Och norrskenet flammade, och hårda snöstormar rasade, och djupa snödrivor täckte all världen och dränkte, begravnade och gömde vart hus i ett tjockt vitt kallt täcke och lager av kvävande snö. Och fortfarande fanns ej i världen ett spår av fru Skuld eller av någon ursprunglig Uppsalabo. Allt var dött, och Rolf tänkte:

"Ack, varför tog jag konung Adils av daga? Han var ändå Uppsalas konung, en Guds egen smorde! Jag är kung av Lejre och icke av Uppsala."

Och konung Rolf sade till konung Bödvar:

"Min vän, jag är icke förtjust i din vän unge Hjalte, din fosterbror. Sannerligen är jag en aning rädd för att han är den man som skall störta oss alla i onda fördärvet och tragiskt förråda oss, med eller utan sin egen personliga vilja."

Och midvinternatten var kommen, och konungen firade midvintern med sina vänner. Han talade:

"Vi, mina vänner, är världens mest lysande följe. Vi är ljuva högmodet, heligt och ridderligt ljust härligt bländande övermod, all världens allra förmätnaste stolthet. Vi är gudar lika. Ibland tror jag att vi är älskade så högt av Gud, att vi utgör hans drömmar, hans sinne, hans tankar, hans ljusa och vilda långhåriga älsklingar, orakade och barbariska men ack så manligt sympatiska. Vi är den stolthet som icke förgås, och den ordning, den makt och det överdåd som aldrig kan duka under. Vi är ofelbara, perfekta och goda, vi har aldrig gjort fel och kan icke göra det, vad vi än gör är det rätt, ty Gud älskar oss. Vi är de enda i världen som är och som har fria andar, och därför är vi världens herrar, och vårt fagra släkte skall även förbli så i evighet. Allt är oändligt, och allting är öppet för oss. Icke finns det för oss något ovetbart, någon för helig förborgad dold kunskap, det finns ingen gräns för vårt vett, vårt förstånd, vårt förnuft och vår makt. Vi är evinnerligen oinskränkta. Kort sagt: vår är hela världen, och vi är allsmäktiga. Säger vi: 'Värld, snurra runt!' så begynner den att snurra runt. Om vi säger: 'O värld, var ej rund eller platt eller av form behgränsad,' så är den oss lydlig och upphör den vara finit. Vi har Gud i vårt hjärta och i våra själar, och Gud tar sig uttryck i makten. Vad är Herrens namn? Han har många, bland vilka märks Makten och Ordningen. Vi är helt oomkullrunkliga. Må vi så vara med hela vårt släkte i evighet. Må vi nu äta och dricka oss mätta och nöjda."

Och Rolfs lycka hade visst varit total, om han ej saknat makan fru Nanna och sina två flickebarn Driva och Skur, och sin moder fru Yrsa, och framför allt den outhärliga falcken, som Rolf mest av allt ängsligt önskade att satt som vanligt på hans högra axel.

Men medan hans män och han själv satt och åt satt den unge och redige Vögg i ett torn och höll utkik, ty vakten var i detta ögonblick hans. Och han såg då i fjärran ett långsamt annalkande sken, som snart visade sig vara ljuset från facklor. Där nalkades Uppsalaborgen från samtliga väderstreck ett ändlöst människohav. Vögg slog genast alarm. Alla klädde sig i sina vapen och krigarmunderingar. Rolfs män var sju hundra starka och rediga präktiga karlar, ty alla hans mångtusen övriga karlar var ute på färder och jakter och ute i riket på Rolfs egen order att finna fru Skuld och fru Yrsa och i alla fall något spår av dem. Hur många var då angriparna som kom i skenet av facklor om natten? Minst fyra-fem tusen. Rolf sade, där han stod i fönstret och blickade ut mot de kommande Skuldmännen:

"Så är då äntligen slutet och sanningens ögonblick här. Nu skall allting bli avgjort."

Han stod där i gluggen rätt länge, betänksam och tankfull, med skimrande Uppsalakonungakronan på huvudet på sina gyllene lockar. Hans huvud var gyllne och gult såsom lenaste honung. Och Rolf kommenderade:

"Alle man på sina platser! Här stundar vårt livs största strid!"

Och var man ställde upp sig vid dörrarna, vid palissadportarna och vid gluggar och fönster.

Men var var kung Bödvar, kung Rolfs högra hand, älsklingskämpe och starkaste stöd? Han var spårlöst försvunnen. Ej någon såg någonstans röken av honom. Men Rolf tänkte lugnt:

"Han gör säkert sitt bästa och yppersta var han än gör det och hur han än gör det."

Men Hjalte, kung Bödvars nervöse otålige spinkige vän, som kung Bödvar av dygd blott och ädel barmhärtighet hjälpt och förbarmat sig över, var upprörd och blev alltmer ängslig för att hans beskyddare, sköld, värn, omistliga stöd och den endaste ryggrad han hade i denna stund uteblev. Rolf ropte ut till de ständigt annalkande männen:

"Fru Skuld, är du där? Var har du gömt min moder?"

En hemsk gammal kvinnoröst svarade efter en stund:

"Där du aldrig skall finna min sons usla mörderska, dumme kung Rolf! Vad gör du här i Uppsala? Du har blott kommit hit, skall världen säga, för att möta onödig och alltför tidig men rättmätig död. Kom och slåss, du din konungamördare! Slåss mot din död! Låt oss se om du även kan rumphugga honom, som du fegt grymt rumphögg en oskyldig och en försvarslös feg klen stackars loppa. Här har du din fiende, Rolf! Du besegrade Adils, men aldrig din fiende!"

"Nog nu med käringsnack!" yttrade Rolf, och han sade till alla de sina: "Låt oss nu gå ut och bekämpa vår fiende, vem hon än är."

Och de stormade ut emot Skulds digra mammutarmé. De dök ut ur den mörklagda borgen som vesslor och mårdar och lekatter ur sina gömslen och anföll så raskt och så djärvt och så frimodigt och effektivt, att den mångtusenhövdade ilsket angripande skaran förvånades, häpnade och inte mer kunde fortsätta att avancera. De tvingades bakåt i stället. Och aldrig har Rolf och hans män kämpat friskare, tapprare, med större dådkraft och hurtighet, med bättre ordning och redlighet. Tusenden och åter tusenden mejades ner medan endast ett tiotal stupade av konung Rolfs minst förhårdade kämpar. Då ropade Skuld med ett tjutande skri som med faslig ohygglighet skallade i hela nattsvarta mulnande midvintergrå universum:

"O Rolf, vet att det är Naturen du kämpar emot!"

Och strax hördes därpå de mest fasliga och skräckinjagande isande ytterst ohyggliga grymtanden, fräsanden, gurglanden, rytanden, vrålanden, tjutanden, bölanden, ylanden, skrianden, morranden, gläfsanden, och konung Rolf och hans kämpar fick åse hur varje person, som fru Skulds här bestod av, förvandlades icke snabbt och icke långsamt till de mest ohyggliga avgrundsdjur, monster och skräcködlor. Där var amfibier och kräldjur, eldsprutande drakar och piggsvin vars piggavlossades mot konung Rolf och hans män såsom pilar, och var pigg var giftig och dödade genast. Där krälade ormar så tjocka som uppsvullna hästbukar och tio manslängder långa, som svärd icke bet på och som glupskt och hastigt uppslukade dussin och dussin av Rolfs få hårt kämpande män. Där var stora gigantiska pansarbeklädda osårbara mördande skräckkrokodiler, och slemmiga äckliga monster som såg ut att vara av klibbig gelé, och de gick bara fram mot Rolfs män, och var man som kom i någon minsta kontakt med det slemmiga odjuret slukades av djurets kropp, varpå djuret blev större till storleken. Allt tycktes vara förlorat för Rolf och hans män, men de kämpade på utan att vika ett enda steg.

Men emot alla dessa förskräckliga monster uppträdde då plötsligt en jättelik björn, svart till pälsen, så stor och så jättelik som tio vanliga björnar. I spetsen för Rolf och hans män gick den fram, och den trampade noggrant ihjäl alla ormar och bröt flinkt av nackarna på alla skrymmande monster, och de värsta otäcka slemmiga vattniga hemska gelédjuren åt björnen opp, eller drack han opp som en kopp vatten, snabbt, smärtfritt och raskt. Och kung Rolf och hans män avancerade och bröt igenom omringande massan av tjutande odjur och började åter få ledningen i hårda striden mot oöverskådliga Skuldövermakten. Och björnen stred ständigt vid Rolfs högra sida och lämnade icke Rolfs sida ett grand eller ett enda ögonblick. Björnen var vikten som fick stridens våg att utfalla till konungens förmån. Så länge som björnen var där, var den än månne komma ifrån, vad det än kunde vara för björn, gick det bra.

Men den föga sensible tvärtom ganska trångsynte Hjalte blev alltmer förbannad och vred för att Bödvar var borta från striden. "Den uslingen sover! Den fegisen gömmer sig!" tänkte den helt fantasilöse Hjalte. Till slut blev han så arg och ilsken på Bödvar att han gav sig bort ifrån striden för att röna ut vad den lathunden var fräck nog att våga fägna sig med i den sanningens kritiska ödesstund som nu höll på. Och i Uppsalas borgs mörka sovsal, i det allra mörkaste hörnet av salen, fann Hjalte sin skändlige skamlöse välgörare passivt sittande stilla och görande intet. Han satt där med ögonen slutna som om han höll på med att sova. Burdust väckte Hjalte kung Bödvar och ropade:

"Sitter du här, din förbannade nolla, och gör ingenting medan vi offer blod, liv och lemmar för vår konung Rolf!"

Bödvar svarade genast, i det att han öppnade ögonen:

"Varför, o Hjalte, var du tvungen att rubba mina och konungens cirklar? Jag sov ej. Jag var icke lat, utan jag koncentrerade mig. Vi har icke med människor och människokrafter och svärd, spjut och yxor att göra den här gången, utan med trolldom, med omänsklighet och med lömsk onaturlighet. Du ville för en gångs skull komma på mig med att icke göra min plikt, men du har nu i stället med klumpighet hindrat och stoppat mig i det allvarliga utförandet av min yttersta plikt. Du har stört mina tankar med att tvinga på mig en onyttig och föga användbar verklighet. Vet, att en tanke i ensamhet och isolerad frid uttänkt är mer värd än all världens värden, ty en enda tanke kan upphäva världsalltet och allt av ondo som finns i det. Du har förskingrat min tanke och därmed kung Rolfs, ditt och mitt och de samtliga våras omistliga liv, ty förutan en hemlig dold tanke i smyg har ej godheten någon mer kraft emot ondskan."

Men Hjalte förstod ej ett ord av vad Bödvar försökte att säga, och ville ej heller för den delen fatta det minsta. Han tvingade Bödvar att följa med ut, och den nu hopplöst ur drömmen bragte kung Bödvar fick finna sig i att ej mera ha något som helst annat val. När de gick ut i striden så var björnen borta från konungens sida, och den sågs ej mera så länge som slagsmålet varade. Skulds alla odjur förgjorde igen utan hämningar det ena dussinet efter det andra av Rolfs trogna allt färre och underlägsnare skara. Rolfs levande män reducerades till fyra hundra, till tre hundra

och snart till ett hundra femtio, men samtidigt stupade odjur på odjur av Skulds stora här, som starkt blev reducerad till tre tusen och till ett tusen fem hundra. Där stupade Hjalte den tvehågsne efter att ha slagit femtio fiender. Starulf, svårt blödande ur minst ett hundratal sår, och med armen ur led och ett ben nästan avhugget, stupade ej förrän han fyllt sin plikt och dräpt jämnt hundra fiender. Vött dog med sitt svärd skönt färgat av ett hundra trettio fienders hjärteblod. Haklang, dock, kom upp till ett hundra fyrtiofyra förrän han själv ej orkade mera och blödde ihjäl, med minst två hundra hugg i sin bål och sin byst.

Men fru Skulds trolldom varade icke i evighet heller. Och Skulds krafter sinade, ty diger trolldom är fruktansvärt ansträngande. Hennes odjur begynte, det ena kort efter det andra, att åter förvandlas tillbaka till vanliga krigande män. Mörkret var tjockt och ogenomträngligt. Rolf ropade:

"Orkar vi blott hålla ut intill gryningens första begynnande ljus skall vi segra!"

Och Hardevil, den unge ljuse och fagre, fick banehugg efter att ha muntert dräpt hundrasextiotre svåra fiender. Nu var Rolfs kämpar blott åttiosju, och de slaktades alltjämt med skoningslös faslig effektivitet av de dock ständigt mera försvinnande odjuret och Skulds soldater.

Men häxans soldater blev ständigt allt flera. De tycktes ej dö. För var Skuldman som dog tycktes två nya uppstå. Kung Rolf och hans män förde en mycket ojämn kamp mot både levande stridsmän och döda. De levande kunde ej dö eller dog endast för att få nytt liv och fortsätta kämpa med dubbla förintande krafter. Då svävade över den bloddränkta stridsplatsen en fasaväckande ande som ropade:

"Jag är kung Ragnar, din förfader, Rolf, som är kommen att hjälpa dig mot de förbannade häxkrafter som önskar utrota ditt och mitt släkte. Förbannad är kvinnan i evighet! Hon endast har åstadkommit det onda som nu färgar världen i rött. Ve, ve, ve över kvinnan i evighet! Skulden är hennes för samtliga brott som i tiderna någonsin blivit begångna! Ty när hon passerat sin ålder för käringskap och icke längre kan få några barn vet hon ej längre av sig av desperation över sitt flydda moderliv och blir då ansvarslös, farlig och galen av djurisk förtvivlan och skuld. Mannen är utan skuld i all evighet, ty all svart synd kommer endast från kvinnan, det monstret, den draken, det djuret, den endast dödsbringande parasiterande svarta vampyren! Det finns ingen kvinna som ej är en djävulens häxa! Det finns ingen kvinna i världen som god eller rättfärdig är, ty hon låter sig ledas allenast av lustar och nycker och själviskhet till den naive och godtrogne mannens fördärv!"

Och kung Ragnar blev väl känd igen av de få gamla grå veteraner som tidigt i ungdomen sett honom. Rolf och hans män gav strax upp ett triumfskri och gick med förnyade krafter mot den överväldigande övermakten. Så ropade Rolf:

"Låt oss söka fru Skuld! Endast henne behöver vi dräpa för att vinna seger! O Bödvar! O Vögg! O min Svipdag och Rejgad och Vidstark! Vi måste få tag i fru Skuld, ty om vi endast får tag i henne och tar hennes liv så är därmed vår endaste farliga fiende, trolldomen, slagen!"

Och med ännu mera fördubblade krafter gick Rolf och hans femtiotvå ännu levande vänner till anfall. Men hjältarna stred emot döda och icke mot levande, mot

blåa vålnader och ej mot människor. Och Skulds döda kämpande lik kunde mottaga hugg efter hugg in i hjärtat förutan att falla, förutan att tröttnas, förutan att anställa skada och slåss desto mindre. Fru Skulds män gick på obönhörligt förutan att dö eller falla, ty de var ej män utan själlösa kalla maskiner som svärdshugg ej bet på. Där stupade Romund den Hårde, en av konung Rolfs allra yppersta kämpar. Han föll för ett banehugg av sitt två hundra offer, som med sina yttersta krafter drev svärdet i hjärtat på Romund, så att hjärtat slutade slå. Men nu var alla drottningens monster och odjur försvunna. Det var bara män nu som motstod kung Rolf, och på så sätt blev striden mer jämn. Och Rolf ropade:

"Än kan vi vinna!"

De var nu blott trettio mot tre hundra och fyrtio, frånräknat alla fru Skulds genom trolldom upprätthållna kämpande lik. Men där stupade Asmund den flyhänte, Rolfs bästa kämpe näst efter sin Bödvar och Svipdag och Rejgad och Vidstark. Där föll även Vidstark, fegt omringad, avskild från vännerna, och med sin pulsåder och många senor för länge se'n avslitna. Men Asmund hade fällt två hundra tretton, och Vidstark två hundra och sexton. Men mörkret blev ständigt allt tätare, kylan allt strängare, och nu begynte det snöa. Men snön kunde ej med sin vithet betäcka den av blod grällt färgade snön, ty det spilldes beständigt blott mer blod, som dränkte och färgade även den nyfallna snön. Men det var ingen vind, varför snön mycket långsamt och stillsamt mjukt dalade ned i stor frid som en märklig kontrast mot den hätska och våldsamma grymma bataljen. Men delar av kampplatsen, som inte användes mera, blev snart översnöade. Där blev de hårt deformerade och massakrerade liken betäckta och den röda snön åter vit. Men nu stupade Rejgad. Han ropade som sitt livs sista små ord:

"Konung Rolf, o, förlåt mig, att jag inte längre kan bistå, försvara och skydda dig!"

Sedan höggs hans huvud av av en fiende. Rolf sade:

"Min allra fagraste broder och vän! Det är jag, Rolf, som borde be dig om förlåtelse för att ej lyckats ha fört denna svåra batalj till ett mer lyckligt slut för oss alla."

Nu återstod tolv män blott av konung Rolfs stora här. Det var två hundra levande mot dem och ett tusen döda. Från alla håll ansattes de. De omringades helt, och fru Skulds män försökte att avskilja dem från varandra, men de höll beundransvärt stånd och lät sig icke säras. Där stupade Astolf den Grymme och Ulf den Förskräcklige. Även den yngsta av alla Rolfs män, pojken Harald från England, gick under och stupade efter att ha dräpt två hundra och trettio fiender. Morgonen nalkades, men icke ljusnade himmelen.

"Morgon, o ljuvaste gryning, var är du?" ljöd Rolfs höga klagorop när han såg Svipdag med avhuggna ben bli grymt huggen ihjäl av ett tjugotal svärd. Svipdag hade dräpt två hundra femtio personer. "O Bödvar, vi blir alltmer ensamma!" ropade Rolf. Bödvar svarade:

"Men icke har vi nu längre så många emot oss som när striden började."

Rolf lät ett klingande rungande skratt ifrån hjärtat bli svaret på den goda tanken. Just då fick kung Bödvar ett hugg över ansiktet så att hans näsa och ansikte och vänstra öga förstördes. Han vrålade vilt och drap inom ett ögonblick tjugo försmädliga fiender. Rasande kämpade han som en galen och vrålade Kungstiger. Men där bredvid honom stupade Edvard och Rutger den Digre och Bard ifrån Norge, hans fosterbror. Rutger och Bard blödde plågsamt ihjäl omfamnande varandra. Och Bard hade skickat i döden två hundra och sextio fiender. Slutstriden stundade nu. Det var fem man mot hundra, och striden var hårdare nu än den någonsin varit. Kung Rolf och kung Bödvar stred sida vid sida och skickade Skulds män i döden i dussintal och åter dussintal. Det var omöjligt för Skulds män och trollkonster att komma åt de två kungarna. Snart fälldes Vurmbrand den Väldige dock, efter att ha fällt och givit två hundra sjuttio man deras bane. Den storslagne Gröt-Oskar även blev skild från de övriga av Skuldens övermakt och stacks ihjäl snart av fyrtio yxor och svärd. Endast Bödvar och Vögg var nu kvar jämte Rolf, och de slogdes fortfarande med bibehållet och obrutet mod och med föga förminskad aggressivitetsenergi. De var oomkullrunneliga. De stod fast såsom klippor i marken och lät ingen enda man någonsin nå dem. Men själva så nådde de alla som kom inom synhåll och lät ingen enda av dessa få klara sig undan med livet. Så kämpade dessa tre härliga karlar allena i trekant omringade helt och med ryggarna tryggt mot varandra i två hela timmar. Men slutligen nåddes den dödströtte sviktande Vögg av ett fegt långt förgiftat vasst spjut, som en feg niding lyckades driva in i Vöggs mest känsliga delar: det svaga parti som är skapat allenast för kvinnornas skull. Ännu kämpade Vögg en god stund trots olidliga smärtor. Han kämpade tills han var död. Men hans död hade kostat tre hundra och aderton män deras liv. Bödvar ropade plötsligt:

"Jag törstar! Jag brinner i halsen! Finns det inget vatten i världen?"

Då kastade någon rakt under hans kämpagestalt en stor brinnande fackla med orden:

"Ja, brinn bara opp, du!"

Och kläderna fattade eld, men ej fruktade Bödvar för elden. Han visste att han icke på något sätt kunde släcka den, varför han blott lät den brinna. Han passade i stället på att dra fördel av elden och började våldsamt fördubbla sitt stridsraseri. Han gick fram bland Skulds män som en fackla och dräpte tre dussin personer på endast en kvart. Men den svidande elden grep tag i hans hår, och hans enda kvarvarande öga förstördes av frätande elden, som brann i hans ögonhår. Han var nu blind men spred död utan misskund och utan att falla fortfarande. Men han var skild nu från konungen och måste även försvara sin rygg. Det var endast en tidsfråga hur länge ännu han skulle förmå orka hålla sig uppe. Han kämpade som allra tapprast när slutet kom. Ett digert yxhugg högg av båda händerna på honom när som bäst han ilsket med bägge händerna svingade svärdet och svepte av fienders skallar. Men mannen som givit det träffande yxhugget föll för det flygande svärdet, när det med dess livs sista krafter fullbordade hugget som handlöse ägaren påbörjat. En annan yxa begravdes i skallen på Bödvar, och därmed var hans liv förbi. Men han hade

dräpt tre hundra femtio personer. Där kämpade mot konung Rolf endast trettiosju galna kämpar. Skuld ropade ständigt på nytt och på nytt, som hon ropat med tjatighet under all striden:

"Min son, eder herre kung Adils, har ej blivit hämnad förrän Rolf är död!"

Men Rolf motstod allena sin övermakt lika fast och lika lätt som han motstått den med sina vänner omkring sig. Han kämpade tyst, sammanbitet och lugnt, som en väldig naturkraft som ej mänsklig kraft kan rå på. Det var omöjligt för någon kämpe att komma inpå honom. Då syntes plötsligt en öppning i himlen i öster. Där skymtade en liten spricka i molnen, och genom den sprickan sågs en liten ljusglimt. Och sprickan blev större.

"O, äntligen, ljus! Var välsignad och välkommen!" ropade Rolf och gick löst ännu hårdare. Endast ett dussin förvånansvärt envisa karlar stred ännu emot honom. Av alla Skulds spökerier var intet mot det, tänkte Rolf, att hon tydligen lyckades få sina män till att tro på sin sak och därför ej ge upp förrän den siste rättrogne även var fallen. Men han var nu trött, och han blödde ur fem hundra djupa allvarliga sår. Men den ljusnande sprickan i himlen i öster blev större och större. Så kom där en fågel. Den var mycket ensam. Det var en skön rovfågel. När den gav till ett gällt skri blev Rolf varse den och kunde han genast känna igen den. Han yttrade:

"Kommer du åter till mig, vackra pilgrimsfalk, fastän jag övergav dig?"

Och han fick ett nytt hugg i sin sida som skar sönder hans ena njure. Han fortfor att kämpa och dödade ytterligare fem män. Men så fick han ett nytt hugg som gick genom den redan trasiga brynjan och skar upp hans mage. Hans inälvor började att rinna ut. Ändå lyckades han dräpa tre karlar till. Men hans liv var förbi, och de fyra som återstod slutade slå honom. Rolf stod med tarmarna ute och vacklade. Svärdet föll ut ur hans hand. Och han sade till de sista fyra som än var hans fiender:

"Om ni är män, så se till att fru Skuld får betala sin skuld med sitt liv. Ty hon endast är skulden till allt blod som utgjutits här denna natt."

Och han vacklade fram till fru Skulds svarta tält, och han ropade:

"Var är min moder!"

Skuld svarade inte. Hon sade till de fyra männen:

"Vad väntar ni på? Skall ni ej ge mig hämnd för min son? Då får jag ta den själv."

Och hon drog fram ett svärd, och hon stack konung Rolf så att svärdet gick tvärs genom kroppen. Men konungen föll inte. Han sade lugnt:

"All din trolldom, o Skuld, är ej nog för att kuva en vanlig normal enkel människa."

I samma ögonblick hördes det höga trumpeter, basuner och lurar i fjärran och trampet av tusentals hästar med ryttare. I samma ögonblick föll Rolf omkull. Han var död. Han föll bakåt på rygg, och mot klarnande himmelen log han. Där kom nu anstormande tusentals män över slätten. Skuld blev mycket rädd och bestört. Den kvartett som var hos henne tittade på henne. Två av dem hade fått banesår. Den tredje kallades Hjalmar. Det var han som givit kung Rolf digra hugget i magen. Den fjärde var rädd inför den nu annalkande hären och sade till Skuld:

"Låt oss fly, goda drottning! Vad väntar vi på nu när hämnden är utkrävd?"

"På domen, o fegis och usling och stackare!" talade Hjalmar. "O Skuld, du har segrat och fått ut din hämnd, men vad ser dina ögon i fjärran? En ny konung Rolf med en ny skara kämpar! Och nu har du två man blott som kan försvara dig – nej, endast en, ty jag tänker ej fortsätta leva. Det finns ingen sorg som är större, det finns ingen bittrare saknad, det finns inget hemskare tomrum och ej värre mörker än det som en orättvist av daga tagen god kung lämnar efter sig. Jag lät mig ledas och hypnotiseras av dig, drottning Skuld, men din skuld och ditt dåd och det brott som du fått mig att gudlöst begå har nu äntligen väckt mig ur mardrömmen. Jag kan ej leva med delar av din skuld på skuldrorna. Skuld är det enda i livet som ingen man och inte ens någon Gud någonsin orkat bära."

Med dessa ord drog arme Hjalmar sitt svärd och drev in det i sin egen buk. Och han dog nästan genast, ty han visste väl hur det var effektivast att döda sig själv. Även de två som mycket svårt sårats till döds överlät sig åt eviga sömnen. Blott Skuld och den fjärde var kvar. Men Skuld flydde ej. Den arme vettskrämde mannen begynte att springa sin kos, ty han tröttnade på att försöka få fruntimret med sig. Han övergav henne och rände iväg, och han snubblade och skrek i himmelens sky, ty han var helt från vettet.

Skuld var nu helt ensam bland alla de döda. Hon stod lika stilla som ett ensamt dött gammalt träd på den ödsliga heden och såg mot de hastigt annalkande trupperna. Såg hon vad det var för folk? Såg hon att det var Bödvars och Älgfrodes bror Torer Hundtrass, och att käre Älgfrode red vid den gotländske konungens sida? Vi vet icke vad kvinnan såg. Men hon visste att ryttarna kom för att bistå kung Rolf. Och hon tänkte och sade:

"Me'ns tid är, må jag vandra hädan, på det att jag må slippa skammen och vanäran att bli bestraffad för mina försyndelser genom föraktliga främlingars händer. Jag var blott en kvinna. Fru Skuld var trots allt även hon blott en mänska. Därtill var jag mor, och jag hade en son som, hurdan han än var, ändå älskades av mig, och detta berättigar hela mitt liv och försvarar mig för evigheten. Jag var aldrig helrutten ända igenom från tårna till hårstråna. Må Skuld med sin död för sin egen hand sona sina försyndelser och helt betala sin skuld och befrias ifrån den och vinna försoning med livet."

Och Skuld stötte sitt eget svärd i sitt bröst och sitt hjärta och dog.

Och kung Hundtass och Älgfrode och deras närmaste män hann ej fram förrän alla låg döda på platsen, och förrän den ende som klarat sig undan med livet försvunnit totalt ifrån bygden, högt skriande ett djuriskt språk som ej någon förstod. Denne galning blev någon tid senare fängslad och insatt bakom lås och bom, där han sedan förblev tills han dog, utan att någon människa någonsin anade vem mannen var. Han var det sista och enda levande vittnet till slaget vid Uppsala.

Hundtass och Älgfrode städade stridsplatsen. Samtliga okända män blev begravda i en enda massgrav. Det var hälften av Nordens samtliga män. De som kunde identifieras blev alla begravda med stor pietet, varje hjälte för sig, och kung Rolf fick sin viloplats i deras mitt.

Och man räknade sammanlagt till elva tusen i strid fallna män, medan samtidigt en person saknades påtagligt och synnerligen: var fanns drottning Yrsa, vars riktiga namn varit Ursula? Hon var försvunnen och skulle förbli så. Man kunde allenast förmoda att hon även offrats som alla de andra för Skuld som martyr, och ur detta framsprang sedermera den tyska legenden om Ursula och hennes oskyldiga elva tusen martyrer.

Mot blånande mörknande norrskensbeslöjade spökliga himlen flög ensamme klarögde och melankoliske sorgbundne grå pilgrimsfalken för att icke mer vända åter till jorden. Hans uppgift var fullbordad. Han var det som, när Rolf icke följt ut den tillbaka till havet, rest långt bort till Gotland och uppsökt sin herre från fordom, kung Hundtass. Och han hade lyckats att få Torer Hundtass att fatta att Rolf var i fara. Då hade kung Hundtass raskt samlat en flotta och följt snabba falken till Uppsala. Så hade Rolf icke övergetts eller hans män fastän de övergivit den vägledning de fått från ovan. Att falken for bort ut till havs ifrån Mälaren och att Rolf låtit sig frestas att ej följa efter den var en väsentlig och högst viktig orsak och anledning till att mångtusende män icke stannade hos Rolf i Uppsala. Ty falkens och kungens skilsmässa verkade på den försynta och tysta finkänsliga majoriteten i högsta grad och synnerligen demoraliserande och deprimerande, ty alla kände väl till vad som var mellan falken och Rolf.

Nu blev Driva och Skur, Rolfs två döttrar, regenter i Lejre och Uppsala. Driva blev drottning i Uppsala och Skur i Lejre. Och Driva bedrev ytterst ivriga och trägna forskningar efter sin farmoder Yrsa för att finna reda på hurdant Rolfs mors öde

blivit. Hon forskade ständigt och hade så länge hon levde män stadda i arbete på att ta reda på saken. Men ingenstans fann man ett spår. Aldrig någonsin fick någon veta vad som blivit av drottning Yrsa. Kung Helges högt älskade dotters och makas slut är okänt ännu idag. Blott legenden består.

Låt oss nu ställa frågan: Om Rolf och hans samtliga män föll i slaget vid Uppsala, och om fru Skulds alla män bet i gräset och hon själv gick åt, och blott en ytterst vansinnig och obegriplig arm galning kom att överleva den digra bataljen; hur vet man då hur slaget tillgick? Hur kan någon då ha förmått sanningsenligt ha upptecknat allt vad som hände i striden? Den frågan är med högst väl grundade skäl vettigt ställd. Svaret är: man vet inte hur Saxo och andra har fått sina uppgifter, men man vet säkert att de alla visste. Det finns inget ovetbart, och allt vad människan vet föreligger tillgängligt och skrivet. Om man känner till hur Rolf dog och hur slaget gick till genom något slag av tradition eller genom trots allt överlevande vittnen vet man inget om. Man vet blott att man vet. Som en präst formulerade saken: Gud själv uppenbarar för mänskan i sin stora godhet och nåd allt vad Gud finner gott för sin avbild att veta.

En annan berättigad fråga: Det har med stor omsorg förtäljts med exakthet hur många som varje Rolfs man slog ihjäl, men det har icke nämnts vilket antal Rolf själv slog ihjäl. Hur stort antal slog kungen ihjäl? – Kungen var aldrig skrytsam. Kung Rolf var en ödmjuk person som ej önskade att vara bättre än sina kamrater. Men i den så heliga sanningens namn skall dock medges att Rolf dräpte mer än fem hundra grå fiender. Hur många mer än fem hundra skall dock icke avslöjas, ty kung Rolf själv hade tigit om saken, av anspråkslöshet och av blygsamhet och kunglig ödmjukhet. Skryt är det värsta en sann konung och en sann kristen man vet.

Drottning Driva i Uppsala inledde en ny epok. Under hennes tid återinflyttade tusentals mänskor till Uppsala, och byn blev åter en glad munter levande ort. Åter upptogs stor handel med främmande kuster och bygder, ja, drottningen återupprättade fullständigt Uppsalas härliga heliga namn. Och från Östersjöns samtliga kuster for friare, fagra beundrare och drottningdyrkare till gamla Uppsala för att få skåda den härliga drottningen och söka vinna den ljusa jungfruliga kvinnan till hustru. Ja, till och med Thuiskons son kom som friare till hennes hem, men han liksom varenda ung man hade ej någon framgång. Ty Driva förkunnade:

"Aldrig skall jag låta gifta mig. Som okränkta oskuld skall jag leva hela mitt liv och regera med Guds hjälp allena och helt utan någon mans hjälp utom vanliga tjänares och undersåtars."

Och hon höll sitt ord, och hon gjorde ånyo sitt Uppsala till Nordens största mest viktiga ort och dess allra mest mäktiga stad. Norr om Troja fanns ej någon stad mera mäktig än Uppsala, det gamla guldrika skimrande gyllene härliga Uppsala. I hennes tid så begynte av praktiska skäl skeppen stanna vid Mälarens öppning och ej segla ända till målet. Från Sundet lät Driva i stället med omsorg och noggrannhet bygga en väg, som rakt ledde till Uppsala. Och denna väg blev var dag flitigt använd av tusende vagnar och hästar. Och Driva var mer karl än kvinna, i själen åtminstone, ty hon drog gärna i fält. När pirater ofredade hennes skepp ute till havs for hon ut och

förföljde piraterna tills de, varenda en sate, var oskadliggjorda. Hon var inte rädd för en människa och allra minst för en karl. Hon blev rikaste kvinnan i världen med tiden. Men hennes osvikliga lycka och framgång och tur, som hon köpt av Vår Herre till priset av äktenskap, barn, lust, familj och passioner, gav henne med tiden en fruktansvärd och deprimerande leda. En dag var hon trött på alltsammans. Hon sade:

"Jag giver nu över allt åt mina systerbarn nere i Lejre. Må de ärva Rolf och hans Uppsala. Själv far jag nu ut i världen för att se på främmande länder och stifta bekantskap med främmande folk."

Och det fanns ingen som kunde få henne att ta tillbaka sitt ord. Hon gick den nästa dagen till sjöss, klädd som man, med ett tjugotal trogna pålitliga kämpar som sällskap. Hon tog inget med sig förutom en bok som berättade sanningen om hennes släktes historia. Förgäves bad hennes mest hängivna tjänare, när hon for ut till sitt skepp:

"Men ert folk! Tänk då på edert folk, kära drottning!"

Hon svarade: "Vilket folk då? Det finns icke i världen ett folk som en mänska kan lita på, tro på och hålla sig till utan att bli besviken. Det finns ingen mänska som pålitlig är eller som man kan lita på. Trofasthet är blott en lögn. Ingen mänska är trofast i längden. Var människa är en fullfjädrad och trolös total egoist. Icke finns det en mänska som värd är att någon uppoffrar sig för henne. En blott är trofast, stabil och värd kärlek i världen, och det är ej alls någon människa utan blott Skaparen av all naturen och allt mänskligt liv, som allenast är av något värde historiskt i det som består trots all mänsklig destruktivitet."

Och den högdragna jungfrun och drottningen Driva for bort och kom aldrig tillbaka till Uppsala. Hon stod på höjden av sin stora makt när hon for, och hon tog ingenting av den med sig men lämnade den kvar i Uppsala orubbad orörd intakt åt den okända alltid så mystiska framtiden. Hon gav sin framtid full frihet att bruka den efter behag som den ville. Och samtidigt som hon steg värdigt ombord på sitt skepp vid nuvarande Stockholm och avreste, lämnade Josua, Efraims son, med sitt släkte för alltid det Israel som övergivit sin Gud.

5. Göte IV

Driva reste långt över det stormiga havet. Omsider besökte hon det land som Balte en gång varit kung över. Balte var Kaspers sons sonson, och hans rike hade brett ut sig från floderna Narva till Njemen. En stor resenär, en stor byggare och byggedeolare och en stor kämpe och härskare hade kung Balte i forntiden varit, och sin egen huvudhamn hade han haft på ön Ösel, där Arensburg ligger idag.

Och hon färdades sedan till Wenden, som då enkelt kallades Sydlandet bara. Den härliga drottningen Ylva, den helige domaren Samuels dotter, var död, men än levde det rike som hon skapat, grundat och byggt. Kaspers rike, som Ylva pånyttfött och

återupprättat, var rikt, skönt och livligt. Där fanns mycket folk. Detta rike omfattade kusten från Njemen till Oder plus stränderna utmed den flod som idag heter Weichsel. Och folket där talade samma språk som Driva talat i Uppsala, ty i vår fjällhöga Nord har ej någonsin byggts något Babelstorn.

Därifrån reste hon västerut och var en tid gäst hos Thuiskons hov, som var praktfullt och storslaget. Thuiskons rike omfattade landet från Oder till Danmark. Han var dock en fridsam person som helst brukade jorden och jagade i fjärran eviga ändlösa skogar.

Hon stiftade även bekantskap med Amales folk amelungarna där de huserade väster om Elbe. Kung Amale var Kaspers sonson och således fader till Balte. Han var en rätt säregen människa som icke trivdes i Sydlandet utan drog västerut och fann ett nytt hem i de gröna trakter där Bremen idag är beläget. Men dessa rätt märkliga människor, som efter Amale fick såsom namn amelungar, var så ytterst rotlösa och föga hemkära att de en tid efter Drivas tid seglade ut för att ej slå sig ned förrän i fjärran Spanien. Dock stannade en liten grupp amelungar trots allt kvar vid den grå frisiska kusten. Och inte ens deras språk var föga olikt det nordiska språket i Uppsala, fastän de var så långt borta och så isolerade. Från dessa Amales söner fick ock Almerugien sitt namn, som först koloniserades av amelungar.

Och från amelungarnas land reste Driva tillbaka till Wenden till lands. Och hon seglade upp för ån Weichsel för att träffa det folk vars namn var gepiderna. Dessa var nordmän också, och de härstammade från kung Gefvar, en relativt okänd person, en av Amales bröder. Gepiderna var ett besynnerligt bergsfolk och skogsfolk och slättfolk. De kände ej havet. De hade sitt rike vid denna tid omkring den trakt där idag staden Lemberg är vackert belägen. Gepiderna kunde ock Driva med lätthet förstå och helt utan den ringaste svårighet samtala med. Deras språk var ej mera avlägset från Uppsalanordiskan än Finlandssvenskan är från mjuka rikssvenskan den dag som är.

Från gepidernas rike for Driva till geternas och massageternas, som låg vid floderna Donau och Dnjestr och omkring där emellan. Ja, geterna är ju, som alla vet, endast en omskrivning av ordet göterna, som ock skrivs goterna. Geterna i det nutida Rumänien var det folk som lade grunden till Thrakien, känt landskap under Antiken. Och geterna kallade sitt stora rike Kimmerien. De expanderade österut även och ej endast söderut. Krim är ett namn som ursprungligen är en förkortning av det fagra namnet Kimmerien. Konungen över det götiska rike som sträckte sig ända från Kaukasus längs norra kusten och ner till Bosporen var Fjölner den Store, som ännu var ung när den ödmjuka drottningen Driva kom dit på besök. Han behandlade henne som Salomo drottningen av fjärran Saba, och Fjölner blev till och med, ganska förståeligt, kär i den nordiska jungfrun. De kom mycket väl överens, och den mansklädda härliga fattiga drottningen trivdes förträffligt hos sin fjärran släkting den mäktige konungen Fjölner. Först när granne Fjölner blev aningen närgången och när han började påvisa tecken till djärvhet så lämnade Driva det rika välmående landet. Hon flydde i hemlighet, ty hon var ej intresserad av ett blödigt sentimentalt och patetiskt och alltför intimt och personligt och rörande avsked. Hon red ut på

stäpperna västerut med endast trettio kvinnor som följe, som älskade henne och var lika sturska som hon. Och så kär blev hon i de oändliga vilda och ödsliga stäpperna att hon beslöt att hon där skulle stanna för resten av livet. Ty vidderna där var så fria och stora och ödsliga och så oändliga i sin omätliga vildhet att de var som skapta för henne. Och hon var den kvinna som grundade där amazonernas rike. Blott en enda lag var där gällande: att ingen man där fick synas. Den kvinna som ville ha barn fick bege sig tillbaka till göternas rike och ej komma åter. Blott jungfrur var tillåtna i Drivas rike. Så var det från början åtminstone. De blev snart världens mest snabba och skickliga ryttare, och när det drog sig till krig var de oövervinneliga. De var klädda som karlar men bar längre utslaget hår än vad kvinnor i allmänhet bär. Deras främsta mest viktiga vapen var pilbågen, som de sköt träffsäkert med även i den mest vilda galopp. Det har sagts att kosackerna till någon del är avkomlingar till amazonerna, de okränkbara och stridbara kvinnorna.

Geterna spred sig så småningom även till Asien och till Turkiet. De var en tid härskare över var kust omkring det Svarta Havet. De spred sig till Kaspiska Havet, och de flesta folk som idag bor i Kaukasus kommer ursprungligen av dessa geter och av massageterna, av Gog och Magog. En götisk kung bildade ett väldigt rike som sträckte sig från Svarta Havet till Kaspiska Havet och söderut ända till Eufrat. Allt bergsland och kurdernas land och Armenien var denne märklige konungs oändliga mäktiga rike. Hans namn var kung Perseus, och han blev anfader åt det i evighet härliga persiska folket, och från honom räknar man början på Persiens konungar.

Göternas största mest mäktiga stad uti Asien var det berömda och sällsporda Troja, som ock kallas Ilion. Därifrån skickade göterna flottor som snart nog behärskade de flesta hamnar omkring Medelhavet. Det allra berömdaste av Troja-göternas äventyr var deras sällsamma erövring av gamla rika Egypten. På den tiden var kung Sesostris Egyptiens farao, och Troja-göterna var sedan herrar i landet tills gräsliga onda assyrierna kom som barbarer. Det var under göternas tid i Egypten som Thotmes den Store och drottningen Hatchepsut och konung Ekhnaton gav det egyptiska riket dess allra storslagnaste storhetstid. Hatchepsut hette egentligen Hagar och Ekhnatons namn var egentligen Enok. Och farao Thotmes egentliga namn var naturligtvis Thomas. De var alla tvättäkta och genuina förträffliga nordmän och -kvinnor, vars språk icke skilde sig mer ifrån Uppsalanordiskan än dagens danska från svenskan.

Det var även geter från Troja som började bygga de två fagra städerna Halikarnassos och Efesos. Och alla dorer, akajer, aioler och jonier som kom ifrån norr invaderande Grekland var ingenting annat än göter och geter, gepider och blå massageter och allt vad man önskar att kalla de ljusa och välväxta nordmännen, som av de folk som de blev dominerande över blev kallade dugliga ytterst gudfruktiga halvgudar, hjältar och gudar, – om de icke helt skämde ut sig, som Zeus och hans extravaganta familj.

Drottning Driva, som vi redan sett, skildes aldrig från sydasiatiska eviga ändlösa stäpperna utan förblev där i sitt vida vilda och ändlösa rike tills döden förvandlade henne till stoft. Men hon hade en dotter, som blev amazondrottning efter sin moder,

och den flickans namn var Marpessa. Men hur hade jungfrun, den härliga drottningen Driva, som aldrig känts av någon man, lyckats föda ett barn? Vi ska genast besvara den frågan med en annan fråga: hur blev väl Maria, den heliga jungfrun som födde Guds son, Herren Jesus, befruktad? Maria blev dräktig på samma sätt som jungfru Driva. För Gud är ej någonting någonsin omöjligt, vilket har alltid bevisats av alla omöjliga verklighetskeenden och fenomen.

Och den flickan Marpessa var tidigt begiven på att resa ut för att skåda den övriga världen. Hon blev mycket omsorgsfullt uppfostrad av modern Driva och visste som ung redan allt om all världen och sitt folks historia. Hon reste till Israel så snart hon kunde. Där var allt förfallet och sorgbundet. Ingen glad människa träffade hon i det hårt olycksdrabbade landet. På de fallna störtade uppbrända sotiga dystra ohyggliga nakna ruinerna av det fördärvade skändade heliga arma Jerusalem fann hon en jämmerlig gråtande rynkig förtvivlad beklämd gammal man som satt såsom en galning och klagade, klagade och endast klagade. Sorgligt han kved genom tårarna:

"Ve, ve, förbannelse, olycka, elände, ve, ve, förbannelse, olycka! Ack så ohyggligt!"

Så satt han och jämrade sig, den olycklige åldringen. Flickan gick fram till den arme och sporde: "Vem är du?"

"Jag är Jeremias, två konungars svärfader. Israels olycka är jag. Ja, jag är den man som ont vållade Israels olycka. Jag kunde ej hålla tätt. Jag var icke förmögen att tiga. Jag höll icke tyst. Jag beaktade icke och lät icke Israels fred och dess ljusa frid vara i fred. Jag är den onde en gång så mäktige man som fördärvade Israel. Jag gjorde det fruktansvärda och ej någon annan."

"Ack, sörj ej, du arme för hårt olycksdrabbade gubbe! Förvisso skall Israel upprättas åter! Förvisso skall Israel än en gång höja sig och göra sin makt till världens förnämsta och främsta. Förvisso skall Israels barn åter bli hela världens civilisations arkitekter och bärare! Gud är ej död, Jeremias. Han är bara nyckfull. Seså, torka tårarna och blicka hän emot framtiden, ty där finns Israel kvar välbehållet i evighet, hur än det jämt vilseledande nuet må tyckas!"

"Du tröstar mig, dotter!"

Och flickan Marpessa från Norden och herr Jeremias den Sorglige skildes och såg icke mera varandra. Nu seglade jungfrun Marpessa från Tyrus till Kittim. Där träffade hon högst märkvärdiga människor, men den mest märkvärdige var en besynnerlig man på ön Kios som skrev ner historier och sagor och långa berättelser, sanna och osanna. Denne man, som levde väl och var lycklig, var minst lika ivrig att klagasom herr Jeremias i Israel varit. Så klagade mannen, som kallades Homeros:

"Ack, allt är hopplöst åt pipan! Det finns inget hållbart i världen! Allt motsäger allt, inget stämmer, allt är anarki och ett enda stort grötigt opåtagligt kaos! Det finns ingen sanning, det finns ingen verklighet och ingen tillitsfull riktig historia som man kan tro på. Allt är bara dikt, fantasier och sagor, ren galenskap och lösa grundlösa ord! Det finns inte en punkt i all världen om vilken man säkert kan säga: 'Det här är sant, hållbart och säkert och tryggt. Detta håller för alltid. Det här är stabilt och helt

pålitligt. Detta är sanning.' Det finns inget sådant i allt universum! Blott Gud kan man hålla sig till, men ej se, icke få lära känna, ej fatta och aldrig begripa."

"Har du även hört om det heliga Israels fall?" sporde flickan.

"Ja, varför tror du att jag är så oändligt och ytterligt olycklig? Israels undergång har totalt vänt upp och ner på all världen för evigt. Ja, hopplöst evinnerligen är allt lyckligt förlorat. Ej kan illusioner mer någonsin leva. Ej kan någon mer med gott samvete hänge sig åt ljuv och skön ignorans och skönt lockande lögnaktig paradislignande materialism. Ty vårt Israels fall visar en gång för alla att i denna värld är ej någonting säkert och pålitligt. Allt är blott lögner och dikt och helt verklighetsfrämmande galna vansinniga påhitt och streck. Allt är skämt. Allt är gäckande blå illusioner som bittert förgås. Ingenting i all världen är fast och konkret. Allt är ande och luft – flyktig formlös försvinnande luft. Allt är ånga och rök och blå dimma. En hägring är världen som dårarna dumt i all evighet kryper och krälar och släpar sig efter med hängande tunga och i evig gränslös förtvivlande desperation."

"Men du tycks leva gott här, o skald. Du har ett fint palats och god mat på ditt bord och rättrogna och flitiga tjänare som passar upp på dig. Ja, käre diktare, du lever här som en konung i praktfull bekväm isolering, och ingenting fattas dig."

"Ja, jag är konung. Jag är kung Odysseus på Ithaka, som jag just skriver en bok om. Odysseus saga är min egen biografi. Jag är ingen. Jag är Odysseus och lika olycklig som han. Om du lever i framtiden skall du få läsa min bok, men ej någon får läsa den förrän dess arme författare lyckligt är död. Men, min flicka, du som verkar vara en vis och förnuftig person, säg mig, hur skall man lösa problemet?"

"Säg, vilket problem?"

"Jo, problemet att tiden är tidlös, att det icke finns någon tid, att det finns ingen fast punkt i tillvaron, att allt är kaos och oreda blott? Säg, hur skall man få ordning på oredan? Finns det en väg ut ur kaos? Om det inte finns någon sanning, om allting är lögn, hur skall man då väl kunna få alls någon rätsida på existensen?"

"Jag vet endast ett svar. Om allting motsäger sig självt, om historien bara är lögner, om inget är påtagligt i universum, om ingenting stämmer, om allting är fel, så låt i Herrens namn allting vara! Låt tiden förbli i ur led, låt historiens lögner få leva, låt kaos och oordning och livets trassel få vara i fred, försök ej reda ut något, och om ej någonting stämmer – låt bli att försöka få något att stämma! Om samtliga cirklar är rubbade, rubba ej rubbade cirklarna! Låt allt få vara hur fel allt än är! Mänska, låt alla motsägelser få motsäga sig själva! Om inget är påtagligt, tag icke på något! Om allt är lögner, försök inte införa sanningar. En sak blott kan du dock göra åt allt detta kaos, åt oordningen och åt motsägelsen, åt den eviga inkonsekvensen och åt allt som råddigt, opåtagligt, trassligt och sanningslöst är, och åt allt som ej stämmer: du kan göra följande: Bidrag till oredan! Gör allting galet än värre! Förbluffa motsägelseerna med än värre motsägelser! Ljug ännu mera och dikta än mer fabulösa försmädliga sagor att övertriumfa de fasliga lögnerna med! Komplicera allt värre! Förvärra allt trassel! Ja, rädda till världens oordnade rubbade cirklar än mera! Ja, rubba allt som allaredan är rubbat, så att alla människor blir rubbade! Gör denna situation ännu mera besynnerlig. Det är mitt råd. Strunta i alla motsägelser – kom med nya motsägelser i

deras ställe! Ja, strunta i tiden, om det inte finns någon tid. Det är bättre att ljuga än att tala den sanning som icke finns. Ingen har motsagt mera och värre än Gud. Ingen är mera full utav motsägelser än vår Gud. Så följ muntert hans höga exempel och motsäg all världen och strunta i ordningen. Ju mera oordning, dess bättre är det. Om det ej finns något förnuft – var lugnt galen. Var ej rädd för att vara inkonsekvent – det finns inget i tillvaron, inget i världen, ja, inget i allt universum som är konsekvent. Allt är fel, allt har fel – var ej rädd för att själv vara fel och ha fel. Allt är Gud – det är ordet som tillåter allt och som rättfärdiggör och som ursäktar allt. Allt är tillåtet, ty allt är Gud. Var ej rädd för att bryta mot någon reglering och lag, ty det finns inga regler och lagar. Ty allting är Gud, och han är icke av denna världen."

Det rådet gav flickan Marpessa åt Homeros, och efter den resan reste Marpessa tillbaka till sitt eget land, till de vilda oändliga stäppernas land. Och hon var allra fagrast av samtliga kvinnor, och hennes förtjusande härliga mörkbruna hår nådde ända ner till hennes knäveck. Hon klädde sig aldrig som kvinna dock, utan var alltid i rustning och mantel och bar alltid vapen. Och fagra Marpessa som sann amazonkvinna inlät sig aldrig med någon djärv närgången man men var alltid strängt kysk och bevarade i hela livet sin oskuld. Och i hennes tid var det som amazonernas välde var störst och mest mäktigt. Från alla angränsande länder kom härliga kvinnor och anslöt sig till drottningjungfrun Marpessa, den strålande och okränkbara och oövervinneliga fagra jäntan, som vackrast och kunnigast, klokast och rättvisast, tapprast och skönast var i hela världen.

När hon dog blev Lapeda drottning, och drottningen efter fru Lapeda hette ånyo Marpessa. Och efter den andra Marpessa så blev Orithyia den Mörka de blå amazonernas drottning. Hon slogdes mot perserna och var den store kung Kyros besegrare. Och efter henne blev ung Antiope de fagra och härliga jungfrurnas drottning, och hon var god vän med kung Theseus eller Theseus i den unga staden Athen. Ja, Antiope och kung Theseus blev till och med kära och grundligt förälskade. Men aldrig gifte de sig, fast Antiope födde ett barn åt kung Theseus, och denne pojk blev Hippolytos. Från denna tid var dock ej amazonerna längre så absolut kyska som de varit förut.

Och efter Antiope blev ädla Pentasilea sitt jungfrufolks drottning. Hon deltog i kriget vid Troja och slogdes förstås på trojanernas sida. Hon älskade Hektor och var Hektors fästmö, tills Hektor blev gift med den ädla saktmodiga frun Andromakhe, som Pentasilea höll själv mycket av. Det var faktiskt mön Pentasilea som fick Hektor gift med sin fru Andromakhe, ty själv ville Pentasilea bevara sin mödom.

En annan högt stående kvinna där bland amazonerna var jungfrun Auge, som kämpen Herakles blev kär i och gjorde med barn. Deras son var den härlige Leif, som med utmärkelse stred vid Troja för Troja, och Leif fick till hustru kung Priamos yngsta och frommaste syster. De fick sonen kung Eurifilus som klarade sig, liksom kung Aeneas, ifrån digra hemska massakern på allt vad trojanskt hette, som Agamemnon med sällskap lät anställa när staden slutligen föll.

Men låt oss vända åter nu till gamla Uppsala, till den egentliga nordlandshistorien. Efter att Rolfs dotter Driva begivit sig bort ifrån Uppsala blev

hennes systerson konung där, och denne kungs namn var Göte. När han först fick veta att han skulle ärva den mäktiga Uppsalatronen, så bad han:

"O Gud! Hjälp mig att aldrig älska! Låt mig aldrig älska, på det att jag ej heller någonsin må börja hata. Bevara mig, Herre, från all mänsklig kärlek, ty den endast leder till fall och besvär och problem, tragedier och sorger och undergång för blinda människosläktet. O Gud! Låt mig aldrig få fläckas av kärleken, på det att min fulla kraft må stå landet och folket till tjänst och ej någonsin svika dem."

Så bad kung Göte till Herren när han fick besked om att han skulle krönas till konung i Uppsala. Och konung Göte var ung, grann och duglig och präktig och ståtlig. Det fanns inte mycket som han inte visste och kunde. Han reste till havs upp till Uppsala och blev där krönt med stor glans, pomp och ståt. Han såg mäktig och respektingivande ut där han, två meter lång och med rak rygg och högburet huvud i självaste Uppsalen mottog insignierna av högsta heliga överstepräster. Kung var han från tån till lillfingret ända från början.

Han svor vid Guds namn när han tillträdde sitt höga ämbete:

"Uppsalas makt skall i min tid bli större och härligare än den någonsin förut har varit. Det svär jag vid Gud."

Och han kastade sig genast in i de svåraste tyngsta och mest övermäktiga av alla uppgifter, som i oändliga rader med brådskande otålighet fanns och väntade på honom. Flottan var hans ifrån början mest starka och största intresse. Han svor att bli större och än mera mäktig än Göte den tredje, den störste av Uppsalas konungar hittills.

På alla hav åt alla väderstreck skickade konungen ut sina skepp, för att de skulle inhämta skatter åt honom. Ty, som han själv sade och svor:

"Hela världen skall jag göra skattskyldig åt konung Göte i Uppsala. Ja, hela världen skall åt mig betala sin skatt."

Och om någon ej ville så tuktades denna och tvingades att punga ut med den fordrade skatten. Med tacksamhet, villighet och största välvilja kom snart till Uppsala skatt ifrån samtliga kustbygder söderut och även norrut, och därefter från karga Åland och därefter från alla stammar i Finland. Ock Estland betalade skatt med stor villighet, men fjärran Letland krumbuktade sig. När den mäktige Uppsalakonungens skepp kom tillbaka helt tomma från Letland, så blev konung Göte förargad. Han sporde:

"Vill det landet ej hylla mig som sin överste konung och herre?"

Och svaret var nej. Då slog Göte sin näve i bordet och sade med kraft:

"Ingen säger till konungen nej utan att ta tillbaka det! Ve den som avvisar konungens krav! Jag är konung! Jag är världens furste och härskare. Ingen har rätt att bestrida min ställning och motstå den. Vem är den mänska som vågar att sätta sig över mig? Vem är den mänska som motsätter sig Herrens konung? En jubelidiot är den dåren. Ja, dårar är alla som avvisar tidernas utvalde konung. Vansinniga galningar är de minsann allihopa. Mitt fartyg! Jag skall resa ut. Jag skall kuva och tukta och kväsa och aga var galning i världen, så att alla hedniska galningar sedan är tysta. Ja, frid är den utvalde konungens språk. Jag skall kuva dem alla med frid och

så ställa till med hela världen så att den behagar mig. Herren är med mig! Med Guds hjälp skall jag få all världen att villigt betala rund skatt till dess rådande konung."

Och Göte drog ut med en flotta för att kuva Letland. Där blev ett smått krig, som snart slutade med att allt Letland blev troget kung Göte och började åt store mäktige fursten betala sin skatt. Kungen fordrade även av Danmark en kontinuerlig rutinmässig skatt som var dryg, och av Norge och av Göteborg och av England och av alla länder vid Östersjöns sydkust. Av Tyskland och Venden, av geterna och amelungarna och av gepiderna fick konung Göte fet skatt, och enorma omätliga skatter församlades, inflöt och lagrades i rika gyllene Uppsala. Tiondedelen av allt kungen fick gav den mäktige härskaren åt prästerskapet, åt templet, åt kyrkan, åt den ytterst viktiga andliga odlingen. Ty konung Göte var bottenlöst djupt religiös, ty han älskade Gud utan hämningar och utan rädsla och skräck för de gudlösa materialisterna och gudsbespottarna. Frukten var det allra sista han hade, och hade han någon så var det för Gud endast och aldrig för någon annan.

Hans hustru och drottning var Svea den fagra och hulda, en avlägsen släkting till honom, en ättling till Gudbrands kusiner i Finland. I Finland så mötte han henne, i Finland blev de två förälskade, kungen och flickan, men hemma i Uppsala först blev de gifta. Och konungen sade:

"Vad är jag väl utan min hustru? Ett namn blott, ett namn utan klang, och en titel helt utan substans. Endast kvinnan ger mannen hans styrka och kraft och hans mod och hans auktoritet. En man utan en kvinna är svagare än den mest svaga och ensamma kvinna. Blott när de två parterna samgår och blir till ett kött så blir mannen en krafttalang. Endast den köttsliga kärleken är sport god nog för en riktig rejäl man. En man utan hustru är död, och en kung utan drottning är föga mer än en förfallen och ineffektiv fågelskrämma. Ja, kvinnan blott gör livet härligt och värt och förnämligt att leva. Blott när mannen har en god hustru att giva sitt allt åt, och blott när han ger henne allt, kommer mannen till sin fulla rätt. Gud är kärlek."

Så talade konungen om sin bedårande hustru, och de fick tillsammans en lysande skara av barn.

Och kung Göte av Uppsala återuppbyggde den härliga Valhallen, som legat glömd i ruiner alltsedan kung Göte den tredje förstört den. Nu återuppbyggde kung Göte den fjärde den i större prakt, glans och skönhet än själve kung Humble ursprungligen givit den. Och store konungen kungjorde:

"Detta palats har nu byggts för att folket i framtiden skall ha en evärdlig rätt att regera tillsammans med konungen. Folket skall välja åt sig genom majoritetsval en representant för vart tusende huvud. För varje helt tusental människor skall en folkets representant ha sitt tillträde till denna Valhall. Och denna församling av representanter skall ha denna rätt: Inget som deras konung bestämmer skall träda i kraft förrän Valhallen godkänner det. Valhallarepresentanterna skall vara konungens samvete: de skall ha evärdlig rätt att förbjuda och neka till konungens påbud. Om Valhallen säger ett nej skall det nejet ha konungslig kraft. Aldrig skall någon någonsin krönas till Uppsalas konung som folket i Valhallen icke har godkänt."

Så talade konungen, och hans förhoppningar var att på detta sätt landet i evighet så länge Valhallen varade skulle bli styrt med försiktighet, vishet, förnuft, lugn och sans.

Och kung Göte, den store och härlige mannen, den präktige hövdingen, älskade så till den grad sin förtjusande hustru att han efter henne begynte att kalla sitt rike för Svea. Han sade till henne:

"Min ängel! Dig älskar jag mer än allt annat på jorden. Min vän och mitt stöd, du är allt för mig. Allt vad jag älskar i livet är du en förkroppsligad inkarnation av. Ja, du är mitt rike, mitt folk, våra bygder, den eviga nordiska ostörda vildmarken, älgarnas ändlösa mossar och vargarnas ändlösa hedar. Du, Svea, är allt. Du är allt som jag älskar på jorden. Och därför skall jag kalla allt här i världen som jag är förtjust i för Svea. Vårt rike, vårt land, vårt välsignade älskade heliga fosterland, skall från idag heta Svea. Ja, Svea är namnet som passar på landet som älskas så innerligt och kanske mest i vår värld, ty ej något konkret mänskligt väsen i världen är högre mer innerligt älskat än Svea. Jag älskar dig, kvinna, min hustru, min Svea, som är allt mitt Svea, ja, allt det högheliga Svea jag älskar i världen."

Och småningom blev detta namn på vårt land populärt, känt och brukat. Snart blev Svearike det av alla erkända använda namnet på vårt kalla nordiska skogsrike, och än idag kallas bygderna kring gamla Uppsala och vida Mälaren för kära Svealand. Och namnet Sverige, som allmännast brukas idag, är, som alla ju vet, ett förvridet och folkligt kärt slangnamn för det mer ursprungliga och mera äkta och det mera gammaldags välklingande Svearike, som dock, när det ej skrivs i dikt, har betoning på Svea.

Kung Göte for några år senare ut på en expedition till sin frände kung Reinhold i England. Han hade ej någonsin varit där förr, och kung Reinhold var hans allra trognaste skattebetalare. Kungen for därför till England för att göra artig visit och besöka sin älskade ädle och högst välberyktade frände för att lära känna och stifta bekantskap med karlen. Och Göte blev mycket förälskad i landet han kom till. Han blev konung Reinholds högst uppskattade bäste vän och hans välgörare, ty kung Göte grep djupt in i vännens lands styrelse och gjorde sitt för att uppfostra England och höja dess andliga odling till Uppsalas standard. Och så mycket fann konung Göte att göra i England att årena gick. Allra mest fascinerad var Göte i England av vädret, som var lika skiftande, spännande, omväxlande och dramatiskt som en nordisk saga. Men Göte var gammal. Hans snövita skägg nådde ner till hans bälte och längre, och i sitt hårt drivna och ivriga hängivna arbete, vari han aldrig förskonade eller tog hänsyn till eller var god mot sig själv, ådrog han sig en sjukdom en dag som ej ville kureras. Han blev långsamt sämre men slutade ej att arbeta för det. Han slog våldsamt ihjäl varje karl som försökte att hålla kvar honom i sängen.

Hans livs sista företag var ock hans största. Det blev aldrig färdigt. Det blev endast påbörjat, men detta tempel till allas Guds ära, som konungen inledde byggandet av, vittnar ännu idag om den härliga plan som kung Göte försökte att utföra. Allt var precis, allting utlades, uttänktes, specificerades och blev med oändlig omsorg och noggrannhet utfört perfekt, tills det ytterst gigantiska arbetet avbröts

med konungens, eldsjälens, initiativtagarens alltför tidiga död. Endast grunden blev färdig. Det härliga arbetet, uträknat i allra minsta detalj, blev i levande livet, i tröga praktiken, i grå verkligheten, skisserad och antydd allenast. Guds tempel i Wiltshire i Englands avlägsnare västliga delar fick endast skelettet i någon mån fullbordat. Salomos tempel blev fullbordat men även utplånat. Templet i Norden blev aldrig förfärdigat men står fortfarande kvar, som ett himlarnas eviga tecken till jorden och dess allra blygaste och anspråkslösaste och allra mest fjärran boende människor.

Och konungen avled i sin bästa vän konung Reynolds välsignade armar. Och Göte begrovs vid sin förfaders sida, vid sidan av gamle kung Humble. Så slutade Uppsalas allra mest älskade härskare i ett vilt fjärran och avlägset av stormar härjat grått land. Och det tog nästan två år för budet om konungens död att nå Uppsala. Där var prins Rurik den närmaste arvingen till Sveas tron, ty han var Götes äldste och mognaste son.

Göte var den mest älskade och den mest avhållna av alla konungar. Vid sin för tidiga död hade han inga fiender i hela världen. Han hade blott goda uppriktiga vänner. Han gick bort och kom ej tillbaka och lämnade efter sig ett aldrig uppfyllbart tomrum. Ja, saknaden efter kung Göte tog aldrig i evighet slut. Han var en av de främsta och allra förnämsta av goternas, göternas, geternas fäder.

6. Rurik och Horvendel

I Valhallen godkändes Rurik som Uppsalas konung. Kung Rurik var eldig och ivrig, en handlingens man och en lejonvig eldsjäl i allt vad han företog sig. Ja, han var något av en livslevande mänsklig tornado.

Han hade två bröder. Den äldre var Horvendel, en mycket lugn, klarsynt, fridsam och pålitlig människa som Rurik älskade. Rurik och Horvendel kom mycket väl överens sinsemellan i allt vad de företog sig. Aldrig grälade de. De var de allra bästa av bröder. Den unge kung Rurik fann snart att hans fars oerhörda ofattliga väldiga havsrike nog var för stort för en ung man som han. Därför bad han sin broder om hjälp. Ädle Horvendel sade ej nej. Rurik gav honom då svåra uppgiften att sköta om västra delen av riket. Själv kunde han lättare då sköta östra. Så delades riket emellan dem, dock så att Horvendel alltid var sin unge bror underordnad. Kung Horvendel byggde en by och en borg åt sig vid Öresund på den plats där idag Helsingör ligger. Därifrån styrde han samtliga kustländer väster om Skåne. Ja, Norge och Danmark och byn Göteborg löd nu under den duglige Horvendel, som nog egentligen var bättre karl än sin broder kung Rurik, som härskade över allt hav och allt land som låg öster om Skåne. Och de bägge bröderna höll god kontakt med varandra.

Men Horvendels lillebror, den tredje brodern, var Fingal. Han var en mörk liten och ful parasit, som led av svåra sjukdomen makttörst. Han led av att ej få regera

med Rurik och Horvendel. Han ville bli lika mäktig som de, och han svor vid sig själv ock att bli det på ett eller annat obroderligt sätt.

Rurik gifte sig med en skön jungfru Johanna och fick med sin käraste hustru snart barn efter barn. Men de fick bara döttrar. Den vackraste, ljusaste, gladaste mildaste vänaste av dem var Gertrud, som Rurik var dårad av och ömt varmt dyrkade. Horvendel vid ett besök hos sin broder blev även förtjusad av Gertrud, och Rurik gav villigt sitt allra mest älskade barn åt sin allra mest älskade broder. Den ädle och länge högpännade Horvendel var bara tretton år äldre än Gertrud och såg mycket yngre ut än vad han var, varför Gertrud ej någonsin kunde förstå varför somliga såg ett problem i den osynliga ålderskillnaden mellan dem. Gertrud var mycket förälskad i Horvendel. Således blev icke kärleken mellan dem ensidig. Nej, ty hon dyrkade honom precis lika mycket, som han med allt hjärta besinningslöst dyrkade henne. De fick snart en son, och den sonen gav de namnet Hamlet. Och för varje år blev den ljuvliga Gertruds beryktade skönhet blott större och större. Hon blev bara vackrare, fagrare för varje år som hon mognade. Fingal, den mörke, som ofta var hos sin bror Horvendel, blev även han snart förhäxad av hennes beprisade av alla länder besjungna omtalade skönhet. Han greps snart, förutom sin maktlystnad, även av lystnad till henne.

Och Horvendel var mer än Rurik sin store och härlige fader kung Götes rakryggade avbild och like. När kungen i Norge, kung Kol, sökte avfalla från regementet i Uppsala, drog hertig Horvendel ut med en flotta i härnad mot Norge. Det blev många svåra långvariga strider, men Horvendel gav inte upp utan stred med de envisa norrmännen i deras skogar och på deras fjäll och i klyftor och dälder varhelst de behagade samlas och föra sitt otäcka ilskna gerillakrig, tills Norge kuvades och landets män underkastade sig, vilket skedde när kungen själv stupat i envig med Horvendel själv. Detta fälttåg blev vida beryktat och omtalat, prisat, besjunget och lovordat, och efter detta blev Horvendel Nordens mest älskade hjälte. Kung Rurik stod långt efter Horvendels stora popularitet. Konung Rurik tog dock icke illa upp alls. Men det gjorde i stället den snikne och girige Fingal, som blev ännu mörkare i sin ont bådande dolska och osköna uppsyn, ju ljusare Horvendels rykte och ädla gestalt stadigt blev.

När prins Hamlet var tretton år gammal så reste hans far och hans mor upp till Rurik i Uppsala. Det blev ett kärt återseende. Både för Rurik och Horvendel var det, fast ingen alls anade det, deras livs sista lyckliga dagar. De var bättre bröder än någonsin, och Rurik sade en midsommarkväll vid en ståtlig bankett till och med till sin broder: "O Horvendel, du borde ha fått bli kung här i Uppsala och icke jag. Det var fars enda misstag." Då rodnade Horvendel, som var en blygsam och anspråkslös mänska, som aldrig blev rörd och som ingen man någonsin lyckades med att genera, förutom hans broder kung Rurik. Blott Rurik kom någonsin åt store Horvendels hjärta och innersta väsen.

Och blott några dagar på den ljusa strålande midsommarfesten, så sade kung Rurik till bror sin: "Du har ju en son. Själv har jag endast döttrar. Din son skall få ärva vårt heliga Uppsalas tron, ingen annan." Och Horvendel blev ännu mera generad.

Han rodnade som en tomat. Ja, han rodnade såsom en morgon. Ty Horvendel gav hellre ära åt andra än upplevde att andra gav ära åt honom själv. Ty han ville ej ha något med världslig ära att göra. Dock böjde han sig för sin brors goda vilja.

"Vad anser du om vår bror Fingal?" var Rurik en gång klok och vis nog att fråga.

"Han hjälper mig flitigt och väl och gör ingenting ont. Han är duglig och skötsam. Ja, ingenting finner jag att säga om vår frånstötande bror annat än vad som positivt är."

"Jag är glad att han visar sig vara en bättre man än alla tror."

Endast en genomskådade någonsin Fingal, och det var hans brorson prins Hamlet, som just denna sommar var lämnad allena med farbrodern i fjärran Danmark. Blott Hamlet var klok nog att aldrig i livet tro gott om den okände gåtfulle tyste suspekte figuren och fifflaren Fingal.

Men sommaren led mot sitt slut, och det blev tid för Horvendel och hans fru Gertrud att skiljas från Rurik och drottning Johanna. Men Rurik frambar till sin broder en bön: "Käre broder, far icke tillbaka till Danmark. Jag mår icke väl i min själ. Ja, jag fruktar att vi aldrig efter vår skilsmässa nu skall få träffas igen. Jag är full, bror, av ondaste aningar. Far icke ännu tillbaka till Danmark."

"Min broder, man skall aldrig säga om mig att jag fruktade något och ej heller att jag var feg. Om jag lydde din bön, som blott fruktan har mörkt inspirerat, så vore jag feg, och då vore jag smittad av fruktan. Det skall aldrig ske. Nej, min broder, låt oss se till plikterna och ej till känslorna. Plikterna kallar mig åter till Danmark. Farväl."

"O, min broder, jag borde ej säga det, men något säger mig att nästa gång du ser Danmark så skall du ej mera se någonting sedan, att ditt återvändande till ditt av egen hand uppförda hem snabbt skall bliva din bane och min och vår Nords stora olycka. Far icke hem."

"Jag far hem. Jag har även en son där som väntar mig. Håll icke kvar mig, o Rurik."

Och Horvendel lämnade Uppsala och for tillbaka till Danmark med sin egen Gertrud. Han lät sig dock icke bli påverkad, nedslagen eller betänksam till följd av sin broders profetiska ord. Och han kom lyckligt hem med sin hustru till sundet. Och Fingal, hans hjälpsamme bror, hade styrt allting väl under Horvendels frånvaro. Men av en anledning som icke Horvendel kunde förstå undvek Hamlet sin farbroder Fingal konstant obevekligt. Och Horvendel bannade sin unge son, och han sade: "Jag antar att ditt fräcka uppträdande mot din farbroder bottnar i misstänksamhet. Ack, min son, icke anade jag att du var såpass usel att du kunde döma en människa efter hans utseende och ej efter hans verk och förtjänster och praktiska nyttiga faktiska göromål och uppenbara och tydliga duglighet."

"Fader, jag har icke gjort farbror Fingal det ringaste ont. Jag har alltid blott lämnat den mannen i fred."

"Men du umgås ej med honom som med oss andra, och han klagar själv inför din egen fader däröver." Nu teg unge Hamlet till svar. Fadern fortsatte: "Ack, om jag visste vad som skiljer dig från oss andra! Vi kan alla umgås med Fingal. Blott du älskar ej landets bästa mest nyttiga man."

"Efter dig."

"Käre Hamlet, jag vill icke vara besvärlig och hård emot dig, ty jag älskar dig högt, och det vet du att så gör vi alla, ty du är vårt hopp och din farbroder Ruriks och Uppsalas enda rättmätiga arvinge. Vi hoppas alla det mesta av dig. Gör oss icke besvikna, och tvinga mig ej att behandla dig under din värdighet."

Fadern gick bort, och prins Hamlet gick avsides i egna tankar. Han sade: "Min fader, du är alltför god. Du tror bara det bästa om alla och ser ej att en i ditt liv tänker bruka din godhet emot dig och dra egen nytta därav, till din egen och allt landets skada. Men om jag omtalade detta så skulle du vägra att tro mig och inspärra mig bakom galler som straff för styggt och illasinnat förtal, och du skulle ej gömma mitt ord för all världen, och jag skulle gälla för att vara galen. Av den trista orsaken tiger jag med vad jag vet, tills jag tvingas att tala och handla av ödets jämt oifrånkliga fasligt godtyckliga ingripanden."

Några veckor därefter dog härlige Horvendel. Han blev en morgon, som var varm och solskensrik, funnen i sin egen trädgård, till synes i sömn, men när man sökte väcka den älskade herren så fann man ej liv i hans kropp. Hans olyckliga plötsliga död blev för landet en högst ovälkommen fatal katastrof och för alla ett gränslöst mysterium. Dock kunde ej något tecken till våld eller dödshjälp bli funnet, och därför så antog man att rikt rödskäggige ståtliga två meter långa av alla högt avhållne mannen fått slag eller dött av naturliga skäl på ett sätt eller annat. Och sorgen var stor och bestörtningen ytterst ofantlig och gränslös i samtliga bygder; och vart budet spreds spreds ock sorgen, så att den snabbt växte och blev hållen i hela världen. Men den som mest sörjde var Rurik i Uppsala.

"Ack, min bror Horvendel, var det ej just det jag anade och kände på mig och till och med varnade dig för! Du ville ej lyssna och tro mig! Nu ligger du där, död minst fyrtio år alltför tidigt! Och skulden är min, ty om du blivit konung i Uppsala hade det här inte hänt! Du var bättre än jag och mer ädel och duglig. Ack, ve mig som tog åt mig kronan i stället för att ge den åt min långt mera förtjänte bror Horvendel!" Och Rurik sjönk in i djup kronisk obotlig sorg, och han tappade lusten för allt.

"Ack, hur svårt är det icke att leva när sorgen har erövrat världen, när sorgen regerar, förtrycker och trampar ner livet i dödens allt kvävande trask! Ingen lust har jag mera för något, jag har ingen lust mer att älska min hustru ens, ej lust att arbeta, leva och verka för världen, ej lust till det minsta och allra betydelselösaste ens!"

Och i Uppsala började missbruk av makten att uppträda, ty Ruriks hustru Johanna försökte att tillvälla sig makens släppta och sjunkande makt. Ja, hon blev alltmer mäktig, men hon kunde icke regera. Allt missköttes, svart korrupktion åt upp allt som förr flutit, fungerat och endast gått väl. Rurik vaknade en dag och upptäckte vart hans beskäftiga och ampra hustru nu ledde hans rike. Han såg hur hon förde hans fäderneärvda förtrollade rike åt helvete. Han sökte att återtaga sitt ansvar och sin goda styrelse, men då var hans hustru fräck nog att bjuda sin egen man motstånd. Hon sade: "Du har, Rurik, en gång för alla försakat ditt rike. Tro ej att du kan ta tillbaka din bortslängda kaka."

Men Rurik var ej den som lät sig förhånas och retas och smädas i ro. Som den eldsjäl han var tog han en diger fruktansvärd hämnd på sin hustru för att hon avspisade honom och ej lät sin husbonde få som han ville. Till straff för den käringens övermod tog han en natt med ett gäng goda vänner och satte i brand hennes hus, där hon låg sött och sov. Hon brann inne, och med henne brann fyra av hennes döttrar och dessutom dussinet tjänare och tjänarinnor. Det var inte meningen, det var en olycka, som Rurik sedan beklagade mycket, och han ville sedan som bot ej mer återta makten. Men hans höga rådsherrar ansåg det nödvändigt att övertala kung Rurik att återta styret: "Ni endast har rätt kompetens att regera i landet. Ej någon behöver få veta att branden var anlagd. Ni sörjer den själv som en olycka, och såsom sådan är den officiell. Glöm bort drottningen och hennes övermods öde, och låt oss med hela vårt folk och med er sörja de stackars flickornas och deras tjänares död, bara ni tar tillbaka ert ansvar." Så fick Rurik hämnd på sin hustru, för att hon misshagat sin make. Han fick genom sina rådlitiga rådsherrars sluga förmåga att manipulera sin konung tillbaka all makt nu, men trivdes ej längre i Uppsala. Efter ett år drog han ut på ett skepp med ett trettio-tal män för att söka åt sig nya länder. Han lämnade all makt åt den enda av sina döttrar som överlevt branden, den vackra fru Gudrun. Men åt prästerskapet i Uppsala lämnade Rurik det budet, att om en dag någonsin Hamlet, hans älskade Horvendels son, kom till Uppsala, skulle blott han ha all rätt till det heliga Uppsalas tron.

Rurik reste till Österland, till öde folktomma okända vildmarken som ingen skådat förut. Vid en stor och vid sjö byggde han upp en ny gård och ett nytt gott hem åt sig att börja skapa ett nytt bättre liv åt sig vid, ty vad han mest behövde av allt var en ny start i livet. Och gården bär ännu idag namnet Nygård vid Ilmens välsignade fridfulla fiskrika vatten. Och Rurik kom aldrig tillbaka till Uppsala, hemmet som sorgerna jagat den lysande konungen bort från.

7. Hamlets dårskap

I Horvendels borg långt i fjärran sydväst i det anrika Danmark satt Fingal nu vid maktens roder. Han kallade sig utan rätt konung Fingal och härskade godtyckligt över allt land och var kust som hans äldre bror Horvendel haft och behärskat, regerat, hanterat och omskött på vist sätt. Men Fingal regerade allt utom vist. Han var girig och festade helst och gav ej någon akt på sitt rykte. Han gifte sig med stackars Gertrud, hans egen brors änka och hans egen brorsdotter. Hon hade ej något val, ty han tvingade henne till giftermål med honom, han kunde ej lämna henne i fred, och han söp henne full för att få henne efter sin vilja, och hon var ju bara en svag bräcklig kvinna, som dessutom var helt förintad, försvagad och slagen av sorg efter Horvendel. Men den som tog både Horvendels plötsliga död och den arma olyckliga Gertruds olyckliga giftermål hårdast av alla var den unge kronprinsen Hamlet, som dessutom blivit berövad sin tron.

Visserligen svor Fingal och sade: "Du, Hamlet, blir kung efter mig," men det lät icke alls övertygande, varken för Horvendels son eller för någon annan. Och Hamlet, nu femton år gammal, blev allt mera dystert och grubblande. Han isolerade sig mer och mer och satt ofta i timmar i ensamhet och endast grubblade. Han var besviken på allt, på sin moder väl mest men ock på hela livet och världen. Och Fingal var han såsom alltid blott hågad att avsky och hata och undvika så mycket som det var möjligt. Ty Hamlet var intuitivt Fingals svurne och evige och oförsonlige motståndare. Hamlet var ock den ende som den falske konungen fruktade. "Hur mycket vet han? Vet han månne allt? Ack, han måste bli undanröjd! Han är mitt gnagande samvete, och jag får ej ha ett samvete!" Så skrek den elake Fingals ohyggliga eviga tankar till honom, dag ut och dag in, natt och morgon och afton, i evig förfärlig och fasansfull pinande oro.

Prins Hamlet var lika okunnig som samtliga andra om orsaken till hans far Horvendels död, men han misstänkte farbrodern starkt. Dessa misstankar sökte han kväva, emellertid, ty icke önskade han tänka sådant om farbrodern som han ej visste var sant. Det fanns trots allt en möjlighet att hans mörkrynkiga farbror var oskyldig och utan skuld, ty han hade ej någonsin öppet gjort någonting ont.

Men så började det på den sorgtyngda borgen att spöka. Om natten kom en reslig gyllene hög storväxt och genomsynlig självlysande stridsklädd gestalt ut ur skyn som från ingenstans, alltid totalt överraskande, och han gled fram genom luften och visade sig för de skräckslagna vakterna. De kunde tydligt urskilja och skåda hans anletsdrag, som var så dystra och sorgsna, beklämmande, tragiska, lidande och utsägligt bedrövade att de som såg in i skepnadens ögon förstenedes och frös till is in i själen av skräck och av fasa. Och alla som såg denna vålnad igenkände den som den döde och älskade riksföreståndaren Horvendels.

Men ingen som fick bevittna den sällsamma vålnadens nattliga vandringar vågade utsprida ryktet och nyheten därom. De få som fått se olycksaliga spöket teg noggrant om saken som namnlösa gravstenar. Endast en enda blev invigd av vakterna i spökeriernas faktum, och den ende mannen var Hamlet, en sexton år gammal begåvad och ädel och avhållen pojke som började visa sin första mustasch.

Hamlet följde med vakterna för att få klarhet i saken och dess eventuella betydelse, vakade med dem om natten, och råkade hjälmprydda spöket med gyllene dunkelt självlysande svärdet vid sidan. Ja, just i den rustning med svärd, hjälm och allt som den härlige Horvendel gravlagts i uppträdde han i ock nu efter döden. Och Hamlet tilltalade spöket, och vålnaden svarade med att befalla den skräckslagne pojken att följa med spöket och tala med plågade fadern i enrum. Och vålnaden ledde prins Hamlet till ödsliga strandklippor, och där vid brusande vågsvallet upplät den döde sin röst. Och han sade:

"Min son, jag är här för att vittna om sanningen. Ty när de levande ej känner till den så måste de döda upplysa dem om den. Ty sanningen måste få leva. Den dag som den dör, då skall människosläktet dö ut på en timme. Så lyssna, min son!" Och den döde berättade hur hans bror Fingal försiktigt och slugt och förutan ett spår dolskt förgiftat sin broder, sin bättre mer ädle rättframmare och mera duglige äldre

mer mänskliga och mera kunnige broder. Så blev Hamlets misstankar alla besannade. Vålnaden slutade: "Endast, min son, för att vittna om sanningen har jag nu åter besökt denna levande värld. Om du önskar att hämnas min död blir det din sak allena, och ingenting har jag att göra med vad som än händer i följd av den sanning jag här har berättat för dig." Och den sorgsamma vålnaden vandrade hän över havet. Han ropade spökligt: "Farväl, o min son, världens konung!" Och spöket försvann. Unge prinsen gick långsamt tillbaka till borgen, mer upprörd och mera förtvivlad, mer sjunken i tankar och mera fundersam och inåtvänd, mer deprimerad och skakad än någonsin förut. Han ropade till gråa himmelen och gråa fradgande havet:

"O fader! Giv åter min fader, o värld, som berövat mig honom, till skada och men för dig själv allra mest!" Och den pinande höstvinden for i hans hår och slog hagel och saltskum i ansiktet på honom, men han blott fortfor att ropa: "Giv åter min fader, förbannade värld!" Och där stod han och ropade, skriande högt, tills folk fann honom som kom från slottet. Så upprörd, förstörd och svårt uppspliten fann de prins Hamlet att de trodde han blivit galen. Men han var ej galen. Han visste blott nu att hans farbroder ämnade mörda, förgifta och avliva honom som han redan avlivat Horvendel. Hamlet var ensam i världen, fördömd till att leva ett fängseliv hos sin faders och sin egen framtida mördare. Hamlet var icke alls vansinnig. Han endast kände till sanningen om sitt och farbroderns och döde faderns ohyggliga åt döden förutbestämda och vigda förskräckliga liv.

Hamlet låstes av konungen in i sin kammare. Kungen var säker på att unge Hamlet var galen och ville ej löpa den risken att galningen ställde till ofog i borgen. Han ville ock skona sin hustru fru Gertrud och så väl som möjligt bespara den prövade kvinnan fler och värre lidanden i form av åsynen av hennes galne förryckte son Hamlet, den hopplöst vanvettiga och sinnessjuka blå dåren.

Och unge prins Hamlet hov upp sin hjärtskärande röst i sitt rum, och han ropade:

"Ve er, ni kvinnor, ni lättsinnets nyckernas godtyckets enväldets eviga onda profeter! Från er kommer allt ont i världen! Blott odjur och monster är ni, som ej skonar den lidande prövade mannen men ständigt blott ökar hans lidanden, prövningar och tunga bördor med att ständigt göra vad som är det sämsta för honom och i allting handla emot mannens vilja! Ett avskum är ni, ni är Guds egen mänsklighets avföring, ni är det som leder mänskan till nidingsdåd; ni utgör upprinnelsen till all ondska, ty ert sanna namn är Passionen, det Ruttnande Köttet, Förklemmande Lust, Fult Begär, Egoism och Fatal Gudlös Fåfänglighet. Ni är all skönhets, gudomlighets, dygds, all fromhets och all världens rättfärdighets största fiende. Ni kommer världen och folket och lyckan och rättfärdigheten och gudaktigheten och rätten och all harmoni och all renhet och ljuset och kyskheten och allt som gott är i evighet evinnerligen på fall. Ni är fallgropen, fällan och helveteshålet och rävsaxen för mänskligheten. Det finns inga bovar och skurkar och onda banditer på jorden som icke är kvinnor. Välsignad är mannen, den härlige kungen, den ädle och älskade fadern i evighet! Amen. Förbannad är kvinnan, den

barnövergivande modern, den omgifta änkan, den trolösa maken, den skändliga skökan, den kvinnliga och generella omanliga smutsiga rinnande snuskhummern i evig evighet och ännu längre! O mor! Varför gifte du om dig med den som... men tygla dig, hjärta! Bekänn ej att du ej är galet och sjukt såsom hela den usla förbannade kvinnliga kvinnoförledda mörkt hopplösa världen, där allt leds åt helvete evinnerligen av maktgalna evinnerligen förryckta och sinnesförvirrade djuriska belätet kvinnan. Vad männe det ordet betyda, det namn som är kvinnan? Jo, kvinna betyder Demon, Satan, Djävulen, Lucifer. Det är vad det ordet kvinna egentligen står för och döljer bakom en sirenfasad av fagra kläder, långt hår, sköna lockar och färger och oljor och smeter i ansiktet, som hela världen är vansinnig nog att i evighet bränna sig själv på till döds. Kvinnan är enda helveteselden i världsuniversum, och den som är dåraktig nog att beröra den elden går under, går under, går under."

Men drottningen, Hamlets mor Gertrud, blev upprörd av Fingals behandling av Hamlet. Hon sade: "Släpp ut honom genast! Han har aldrig gjort någon loppa för när! Om han någonsin gör något ont emot någon, så må du väl få spärra in honom, min stackars arme olycklige vettlöse sinnesförvirrade av sinnessjukdomen hårt slagne pojke, men du skall få se att han, hur galen han än må vara, är harmlösare än ett spädbarn." Så talade modern av uppriktighet, och den falske kung Fingal lät Hamlet bli fri. Och fru Gertrud fick rätt. Hamlet var lika menlös som ett nyfött lamm, och hur tokiga upptåg han än kunde utföra tog aldrig någonsin någon därav någon skada förutom den arme prins Hamlet, vettvilligen själv. Detta fröjdade Fingal, som hoppades tyst för sig själv att hans brorson, som var enda levande människan han fruktade, snart skulle göra sig av med sig själv.

En dag kom Hamlets ende vän Hubert tillbaka till Danmark från vidsträckta resor i Tyskland. Han var Hamlets barndomsvän och fosterbroder, ty de hade haft samma amma som små. Hubert fattade genast att Hamlet ej alls var så tokig som samtliga trodde, men att mycket hänt som förvandlat prins Hamlet ofantligt var tydligt och klart, och snart fick Hubert veta alltsammans, och de sista små pusselbitarna fick han från Hamlet personligen. Ett blott fick Hubert ej någonsin veta: vad vålnaden talat och grymt uppenbarat för Hamlet. En del fick han veta, men långt ifrån allt. Efter dessa historier var trogne Hubert mer trogen, lojal och försvuren och pålitlig för unge Hamlet än någonsin. Dock kunde Hamlets hårt tyngande olyckor aldrig helt släppa sin press och sitt grepp om den arme prins Hamlet, så att han mot Hubert ock kunde ibland fara ut: "Vad bryr jag mig om riket och folket och världen? Vad är Ruriks krona och titel och ära för mig? Vad är Uppsalas rikedom, överflöd och stora makt? Vad är samtliga långskepp i världen för mig? Bara luft! Jag är fullständigt likgiltig för allting levande. Vad har väl jag för en glädje av att bli en stor mäktig konung, en ärorik överrik härskare, när alla människor i hela världen och utanför ändå är lika fullt evinnerligen och hopplöst fördärvade, onda och usla?" Och de som det hörde vid sidan av Hubert förkunnade: "Ack, han blir endast mer galen för var dag som går!"

Hamlet hade en annan ung barndomsvän också. Det var unga flickan Ofelia. Hon hade älskats av Hamlet, och de hade varit det vackraste paret i landet, tills Hamlet förändrades och blev beryktad som galen. Då ändrades även hans sätt mot Ofelia. Men sköna ljusa Ofelia var trogen sin Hamlet och älskade honom hur olycklig än hans förryckthet och vansinne gjorde den arma hårt prövade älskliga snöfagra flickan. Hon älskade honom trots allt, och hon anade att hennes prins innerst inne ock älskade henne fortfarande.

Men kungen Fingal var missnöjd och orolig. Hamlet var ej, tycktes det, hågad att begå självmord. Och konungen undrade oroligt och oupphörligt: "Vad vet han? Hur vansinnig är han? Är han riktigt sjuk eller spelar han bara? Vet han om mitt brott eller är han så ovetande som han syns och tycks vara? Jag måste få reda på saken. Jag måste få veta vad Horvendels son vet. Om han är en klipsk fan så måste jag fånga hans själ i en fälla så att jag får skåda hans verkliga avsikter. Jag måste veta med säkerhet om det är nödvändigt att han blir oskadliggjord eller ej. Och mitt lockbete skall bli Ofelia."

Stackars Ofelias fader var konungens rådsherre Patrik. Han trodde ej Fingal om någonting ont men var trogen sin herre i allt. Genom Patrik så ordnade konungen att Hamlet ofta fick träffa Ofelia i enrum, men aldrig så att icke kungen och rådsherren smyghörde allt vad de sade. Här är ett av Hamlets olyckliga samtal med stackars Ofelia:

"En gång så älskade jag dig, Ofelia."

"Du känner åtminstone åter igen mig."

"Vem är du, olyckliga kvinna?"

"Du sade ju nyss själv mitt namn!"

"Är det Signe? Beata? Pernilla? Nej, Dagny är du ju förstås! Eller Dagmar?"

"Ack, känner du då ej igen mig?"

"Jo, visst gör jag det! Jag var kär i dig en gång i tiden. Jag älskade dig som jag älskade samtliga kvinnor. Men samtliga kvinnor bedrog mig."

"Hur gjorde de då?"

"De begravnade mig levande och glömde bort mig och gifte sig sedan med min egen mördare."

"Ack, hur förlorad och bortkommen är icke denna förmörkade en gång så granna gudomliga själ!"

"Slösa bort dina böner på dem som behöver dem bättre än jag!"

"Är du då icke ömkansvärd?"

"Ingen är ömkansvärd på hela jorden förutom den dåre som någonsin känner svagt medlidande och medömkan med någon."

"Ack, Herre, förbarma dig!"

"Han är ej den som förbarmar sig. Har du ej sett vad han gjorde med sin allra närmaste trognaste tjänare Horvendel? Såg du ej Horvendel grina i graven, förvriden för evigt i ett kritvitt påtvingat grin?"

"Du vet ej vad du säger!"

"Ack, om det blott vore så lyckligt! Om blott jag var lik alla människor i världen som aldrig i evighet vet vad de säger och än mindre vet vad de gör!"

"Du är hård, o min Hamlet! Du gör mig så illa! Du hänsynslös, skoningslös är!"

"Skulle jag icke göra åt världen vad världen behagar att göra åt mig?"

"Du är giftig som ormen!"

"Och du är hysterisk som en stucken sugga. Det duger ni till blott, o kvinnor! Att bli helt hysteriska är nog för evigt det enda ni kan och det enda ni någonsin kommer att kunna!"

"Du utfaller orättvist omänskligt grymt mot det kvinnliga könet i grova generaliseringar helt utan sak! Och det gör du mot mig, som ej någonsin gjort dig det ringaste illa! Hur kommer det sig? Är det då något fel på mig?"

"Nej, utom att du är kvinna. Och kvinnan har ej mer än två obetydliga fel: allt hon säger, och allt vad hon gör."

"Ack, du friade till mig en gång, o min Hamlet. Har du till och med glömt bort det?"

"Är vi då inte gifta?"

"För två långa månader sedan beslöts det att vi skulle gifta oss, men sedan kom din ohyggliga dårskap emellan."

"Säg hellre: all världens ohyggliga dårskap. Och säll och välsignad och salig är jag som blev räddad från denna ohyggliga dårskap som världen har gjort till sin lag."

"O min Hamlet!"

"Jag är icke din eller någons, och allra minst är jag min egen!"

"Så fruktansvärt sorgligt ohyggligt förskräckligt beklagansvärt sant!"

"Skall du nu bli hysterisk igen? Det är bäst att jag går innan jag gör dig illa."

"Du har redan gjort mig och alla de dina mer illa än någon kan någonsin göra!"

"Försöker du väcka mitt samvete? Väck hellre någons som sover. Ja, väck hellre någons som tynger."

"Vems då?"

"Dens som mördade min egen fader och våldförde sig på min moder och tog henne från mig och kastade fruntimmersläktet i sin fulla helhet i lorten för evigt. Jag talar om Guds eget samvete. Kvinna, försök väcka det, om du kan, ty om det väcks skall saker snart hända i världen som skall ställa saker på rätt köl igen. Väck det samvete som ingen vet var det sover! Nu går jag, ty jag vill ej omtala mera för dig, ty det är inte hälsosamt för någon mänska att veta för mycket. Blott jag, stackars Hamlet allen, har fått veta för mycket, och det har berövat och avskilt mig från denna världen. Var glad, o min tös, att du är ignorant. Ingen börda är tyngre än kunskap. Nu går jag. Farväl."

Och han gick. Kvar stod lilla Ofelia och hennes fader och konungen, alla tre ytterst förbryllade och ingen vetande alls vad de nu skulle tänka om saken och anta och tro.

Hamlet flydde ur slottet och sprang över dynerna med deras flygande sand till den vindpinta vrålande dånande svallande havsstranden. Hubert fick se honom och

ropte kronprinsen an. Hamlet svarade, och Hubert nalkades honom och kom till hans sida.

"Hur skall detta sluta, min Hubert? Skall jag eller konungen först barka hädan? På tusende sätt söker han luska ut vad jag vet, och en dag skall han veta det, och då är jag dödens man, ty han skyr ej att mörda och ser till att han kommer undan med brottet. Om jag gjorde först slut på honom, så vore det onda ur världen, men jag vill ej döda. Jag vill icke mörda ens honom, hur usel och vämjelig, äcklig och grym han än är. Jag är ej villig alls till god rättmätig blodshämnd. Jag är den mer svage och klene och blödige av oss. Blott ett kan jag göra: försvara mig till bistra slutet. Och mitt allra bästa försvarsverk är mitt oantastliga vansinne. Därför, min vän, spelar kronprinsen dåre i väntan på ödets befriande ingripande. Kungen lämnar mig icke i fred förrän han själv får ro i sin grav, ty så länge han lever så lämnar ej hans eget samvete honom i fred. Den som uthärdar bäst av oss klarar sig. Uthärda är livets eviga lösen. Den endast som uthärdar livet förtjänar det. Men där är folk ifrån slottet med kungen i spetsen. Se upp!"

"Min son Hamlet, hur mår du? Vi är alltid ytterst oroliga för dig."

"Så han hycklar, ljuger och spelar teater! Jag skall spela bättre teater än honom! – Jag mår bara väl, tack, min farbroder. Jag sitter just och beundrar det härliga överflöd av malet mjöl som här råder på stranden."

"Var ser du det mjölet?"

"Du trampar själv i det."

"Aha! Det är sanden du menar!" Och konungen brast ut i nedlåtande överseende skratt med sin småvänligt fjäskande Patrik och hela sitt övriga följe. "Men skulle ej så mycket mjöl som här finns ha behövt jättelika gigantiska kvarnar? Vem tror du har malt detta mjöl? Om nu detta är mjöl, var är kvarnen som malt det?"

"O farbroder, ser du ej kvarnen? Den breder ju ut sig framför dig från söder till norr! Det är sant nog den största mest praktfulla kvarn som väl någonsin kunnat förse mänskligheten med mjöl."

Patrik sade till konungen: "Han menar havet. Om han är förvirrad så är han det dock både med metodik och med klar konsekvens, som minsann nästan är filosofisk." Men konungen fortfor: "Kan du även frambringa ätligt gott bröd av det här rika mjölet?"

"Jag har ingen bakugn stor nog. Annars skulle jag kunna det."

"Hur stor bör bakugnen vara?"

"Så stor som din borg. Låt mig fylla din tronsal med ved och din kammare med detta mjöl väl och omsorgsfullt knådat och så sätta eld på alltsammans, så blir världen mätt sedan på den gudomliga spis som så följer."

"Du vill bränna upp din far Horvendels slott?"

"Min far Horvendels slott kan ej brinna. Blott ditt slott kan brinna. Kung Horvendel är ju i himmelen."

"Var skall vi bo då, om du vill förstöra vårt hus?"

"Ni får bo evigt kvar bland ruinerna eller försöka få rum i kung Horvendels slott."

"Jag förstår inte alls vad du dillar och tramsar om. Kom nu, min Hamlet! Följ med oss på utflykt!"

"Jag kommer så gärna." Han sade till Hubert: "Nu gillrar han följande fälla. Kom med, käre Hubert." Men konungen sade: "Förbli här vid borgen, o Hubert." Då viskade Hubert till Hamlet: "Var aktsam och mycket försiktig." Och följet avlägsnade sig med prins Hamlet.

När Hamlet nu betslade hästen så satte han betslet på svansen i stället för i hästens mun. Och han satte sig upp bak-och-fram på sin sadel. Och hästen red genast iväg med prins Hamlet hårt tyglade svansen och baken, och alla som såg det var tvungna att vika sig dubbla av gapskratt.

"Se där vilken kniv som står upp där ur sanden vid stranden!" försökte rådgivaren Patrik att gycklas med Hamlet i det att han pekade på stäven av ett förlist gammalt skepp. Hamlet svarade: "Ja, en så lång kniv har nog en gång använts till skärandet av oerhört stora skinkor, förrän den blev rostig och lämnades här."

Plötsligt sprang det en varg över vägen. Förträfflige Patrik förkunnade: "Se, vilken söt liten näktergal!"

"Ja, och just sådana borde det finnas i massor av kring kungens slott, så att han av skönt sjungande dylika stämmor blev vaggad i ro och fick vila från sömnlöshetsmardrömmar." Vid detta svar blev dock konungens ansikte tydligt förmörkat. Han frågade Patrik: "Är allting väl förberett?"

"Ja, allt är redo," var rådsherrens svar.

De klev av sina hästar och började vandra. Prins Hamlet gick ensam i egna förmörkade drömmar. Han brydde sig ej om den sköna naturen omkring sig. Han tänkte: "All världen är tyngd och förmörkad och sjuk av grå saknad och melankoli efter far min, kung Horvendel, och den mest sjuka förgrämda av alla är jag. Varför kan jag ej döda min farbror? Då vore all världens bekymmer ur världen. Men jag kan ej utgjuta blod. Hellre spelar jag då svag teater och satsar mitt liv på hasard. Ty det enda som återstår för en som misslyckats i genomförandet av sitt livs roll är ett ärbart och hederligt självmord. Ty när all ens heder och ära förspillts i en dålig livsrollspredation är ett självmord det sista och enda som mänskan kan göra för att ge sitt namn glans och rykte och heder och ära trots allt. Ty blott döden kan tvätta bort allt ont och fult här i världen."

Blott Gertrud och vackra Ofelia satt ännu till häst, och de två vackra kvinnornas hästar var ledda av svenner, som vankade lugnt. Hamlet sporde Ofelia: "Varför medföljde ni kvinnor på denna här utfärden? Säg mig, hur vågade du dig med mig ut på utflykt och vandringsfärd efter vårt gräl? Är du ej övertygad som samtliga andra att jag är en livsfarlig dåre?"

"O Hamlet, jag ber dig med innerlighet: börja ej om på nytt!"

"Ja, ni tål ingenting, ni erbarmliga kvinnor. Ni tål inte ens att man talar till er. Minst av allt tål ni sanningen. Se på min mor där, en kvinna som hatar sitt barn så totalt att hon öppet med nödvändighet måste visa för världen och samtliga människor sitt hat och sin avsky för sin ende son. Blott som barn var hon honom bevågen. Men att han upphörde att vara ett barn, att han blev stor och otäck som vanliga karlar och

började leva sitt eget liv och tänka själv – det har hon aldrig kunnat förlåta sitt hatade barn."

"Varför tror du hon hatar dig?"

"Hon har ju gift sig med den allra yttersta motsatsen till allt vad hennes son är."

"Och vad ont finns väl däri? Du har ju förklarat dig galen. Har hon då förlovat och gift sig med vettet, förståndet och visheten?"

Plötsligt så hördes förfärliga vilda ohyggliga skrik, och det lilla försvarslösa sällskapet fann sig med ens överfallet och omringat av mörka fredlösa hemska maskerade män, som blott kunde ha ont i sitt sinne. Ja, riktigt. De var usla bovar och rövare, ty de gick plundrande fram och berövade alla allt dyrbart. Det ruskiga rånöverfallet gick snabbt dock, men när onda rövorna skingrades åter, så tog de fru Gertrud och även Ofelia och deras hästar fräckt med sig. Och jungfrun och drottningen ropade när de blev bortförda: "Hamlet! O Hamlet! Befria oss! Rädda oss!"

Kungen och alla de övriga rörde ej en enda lem. När banditerna var helt försvunna tog Hamlet till orda och sade:

"Ni fega bastarder och svin! Lata yrvakna höns och mollusker! Ni tölpar och veliga oduglingar! Ni försoffade sömniga veklingar! Här blir två av landets finaste damer bortrövade och ni rör inte en lilltå! Vad är ni för ena? Vad är det för pack som regerar vårt Danmark?"

Då öppnade kungen sin mun: "Käre Hamlet, nu talar du äntligen åter som en vanlig karl. Vart tog hela din dårskap, ditt vansinne och din förryckthet nu vägen? Nog visste jag väl att du aldrig var galen på riktigt." Men kronprinsen avbröt sin konung och fortsatte:

"Ni, tappra knektar och kraftkarlar, ni blå manhaftiga mäktiga fogdar och ponduspompösa och pampiga lands-, havs- och himmelsbetvingande världsherrar, för era näsor blir drottningen bortrövad, och ni står handfallna, lama som kråkskrämmor och blott ser på! Ha ha ha! Jag har aldrig väl sett något mera otroligt och löjligt! Men låt bara drottningen och fagra jungfrun Ofelia bli hackmat och köttfärs av laglösa våldsmännen! Låt dem ta kål på de fruntimren! Låt dem gå åt, bara! Väck med de slynorna bara! Det är lika gott att de for, så är vi sedan av med dem! Vad tror ni rånarna gör med de fjantiga kvinnorna? Om ni ej vet så vet jag det. De styckar dem, och sedan steker de dem sakteligen på spett. Det är vad varje man borde göra med sin egen kvinna. Då smakar hon bäst."

Hamlet babblade på, men herr Patrik lät konungen höra sin viskande mening: "Vår plan har slått fel. Hamlet är lika galen fortfarande." Konungen sade: "Jag hoppades överfall på de två käraste kvinnorna i Hamlets liv skulle locka min farlige brorson att visa sitt verkliga jag, men med skicklighet har han behärskat sig och icke visat sin själ, eller också är han, såsom du tror, i sanning berövad allt vett och förstånd. Låt oss vända tillbaka." Och sällskapet vände tillbaka till slottet med kungen och Patrik i spetsen. Och under all vägen till slottet så talade Hamlet till sällskapet håfullt och vansinnigt, gycklande, skämtande, tvetydigt, oklart och hänsynslöst våldsamt raljerande. Konungen sände från slottet ut karlar att finna ut

rövarna och hämta åter fru Gertrud och flickan Ofelia. Och karlarna kom en dag senare med drottning Gertrud och jungfru Ofelia tillbaka. De två arma kvinnorna var i gott skick och helt oskadda, men de var båda förtörnade på konung Fingal för dennes misslyckade praktiska skämt.

Och prins Hamlet fick snart veta allt om att allt varit endast ett svek och försök att få honom på fall. "Jaså, de lägger ut sluga fällor för mig! Må jag svara dem på samma sätt!" Och han samlade ett litet sällskap omkring sig av folk ifrån orten och lärde dem uppföra en liten pjäs. Sedan gick han till konungen ödmjukt och sade: "Jag har hittat på en ny lek. Jag har lärt några folk ifrån orten att uppträda enligt ett mönster, så att deras uppträdande blir tillsammans ett helt och så bildar en saga. Får jag visa upp dessa människors härliga konst, som de själva mest har all förtjänst av?"

"Så gärna, min Hamlet," förkunnade kungen. "Det låter ju rätt intressant." Och han tillade avsides: "Skall han nu äntligen visa sig själv och bekänna sin färg? Han tycks vaken och redlig och klarsynt och vettig med ens." Och han tillade högt: "Det skall bli intressant att få skåda ditt spel, käre Hamlet."

"Ej mitt utan spelarnas. Jag har blott uppmuntrat dem."

Och den aftonen kom, då det sällsamma spelet var ämnat att spelas. Där samlades kungen och drottningen och hela hovet med hovmannen Patrik och hans ljusa älskliga dotter Ofelia. Hamlet var där även liksom hans trognaste och mest lojale vän Hubert. De satte sig ner, och historiens första teaterpjäs började inledas.

Hamlet tog plats vid Ofelias sköte. Han satt där så att han med tydlighet kunde beskåda sin farbroders ansikte. Han hade även bett Hubert att noggrant ha blicken på Fingal, (dock så att ej Fingal blev störd därav,) så att ej någon av Horvendels brors reaktioner försumrades åsynen av.

Hamlet sade till jungfru Ofelia: "Du tar väl ej illa upp för att jag sätter mig hos dig i stället för hos min förbannade moder?"

"Jag tar icke illa upp alls. Men benämnen din moder förbannad."

"Och varför ej det?"

"Ve den son som förbannar sin mor utan orsak!"

"Och har icke jag orsak nog att förbanna min moder? Hon är det ju som gjort mig galen!"

"Ack, Hamlet, du är icke galen!"

"Är jag icke galen? Det kan diskuteras. Ofelia, giv akt på min farbror. Är han icke lik ett fett välgött och svinaktigt svin?"

"Hamlet, spela ej över."

"Är han icke läskig och äcklig? Har han ej en kungskobras slemmiga uppsyn? Är han icke svart som en neger i anletet av sina laster och synder och brott, frosserier och helvetestrolldom? Det sägs att det smutsiga släktet i Afrika har fått sin svärta av alla de synder de vältrat sig i som vår världs mest erotiska folk. Synden är alltid svart. Den som är utan synd är i allmänhet ljus, vit och ren såsom du."

"Så du kan ännu komplimentera mig."

"Om! Du är fager som solen, så bländande som själva månen, så himmelsuppfyllande som själva stjärnan, så vän som skorpionen, så skön som den

blänkande härliga svanvita rena och vänliga herr krokodilen, och lika gudomlig som gamen, som ivrigt och snällt hjälper till när det börjar bli dags för hans offer att dö. Min Pandora! Jag avgudar dig!"

"Jag vet ej om jag skall våga ta dig på allvar. Du talar så ytterst förryckt och besynnerligt, tvetydigt, oklart och dunkelt."

"Jag älskar dig nog, min Ofelia. Tag här denna ring som ett tecken därpå. Låt ej någon man någonsin se den, ej ens din bror Lars eller din gamle fader. Jag lovar dig hemligt: när jag en dag blir krönt som konung blir du Danmarks och Nordens, min och all världens bejublade älskade drottning. Men förrn jag blir konung så skall vi ej tala om denna sak mera, ty situationen just nu är betänkelig och allvarsam för att ej säga rätt kritisk. Ty jag och den nidingen där, farbror Fingal, befinner oss i blodigt krig med varandra. Så länge han lever kan jag icke älska dig öppet, ty i politik har ej kärleken alls någon talan. Ty maktspelet om politiken är det som är längst bort från kärleken av allting i denna värld. Politiken är döden, i motsats till kärleken, som är det samma som livet. Och kärleken har ingen makt. Den har aldrig i evighet haft någon makt. Endast hatet och döden har makt. Därför har inte kärleken något att göra i spelet emellan kung Fingal den stygge och mig. Förrän maktspelet om politiken är över kan vi icke älska varandra. Men efteråt, lovar jag, skall vi dess mera i evighet älska varandra."

"Säg, Hamlet, vad pratar ni om, du och jungfru Ofelia?" frågade Patrik.

"Vi pratar om vädret. Vi pratar blott munväder. Med andra ord: för att komma till saken: för att säga sanningen: vi pratar skit."

Patrik drog sig förfärad tillbaka.

Och drottningen sade till konungen: "Är dessa ungdomar inte ett utomordentligt förtjusande par?" Kungen svarade: "Jo, men det ryggar ej mitt ytterst fasta beslut."

"Ack, sänd icke min son till det gråa barbariska England, min make!"

"Jo, han skall till England, ty han är en dåre och som sådan farlig för omgivningen. En tids vistelse i fjärran främmande länder skall kanske ge honom förnuftet tillbaka. Det är, o min Gertrud, för allas vårt bästa. I England har de mycket kvalificerade sjukhus med nya speciella kliniker för just så ovanliga svåra fall som vår son Hamlets."

"De skall kanske blott göra honom mer skada än nytta."

"Jag lovar dig: han kan där få den behandling som krävs. Om han där blir besvärlig så kan han hanteras."

"Ofelia kommer ej att kunna bära det."

"Käringtrams! Fruntimmerspladder! En kvinna som icke kan bära vad mannen kan bära är ej mycket värd. Om Ofelia är värd vår son Hamlet så tål hon att uthärda en liten skilsmässa från honom på en kort tid."

"Du är fjärran, kung Fingal, från kunskapen om hur en sann kvinnas hjärta fungerar."

Nu började pjäsen. Den var mycket tyst. Intet talades. Miner och gester blott antydde handlingen i skådespelet. Det var en skön och härlig konung som älskade sin hulda maka. Och konungen hade en broder som var mycket vänlig emot dem.

Men när icke drottningen såg det förgiftade brodern den härlige konungen, som därvid dog.

När kung Fingal fick se detta blev hans naturligt förmörkade ansikte än mer förmörkat. Men ingen beaktade detta förutom prins Hamlet och Hubert. Dock sade kung Fingal till Hamlet: "Jag hoppas, min son, att du ej förevisar oss något som ej är moraliskt."

"Min far, jag kan lova dig, att vi har aldrig sett någonting mera moraliskt."

Och handlingen i tysta sorgspelet fortsatte.

Drottningen sörjde förskräckligt den härlige konungens död, men den avlidnes bror gjorde sitt allra yttersta för att ge lindring och tröst åt den fagra. Det slutade med att den listige mördaren friade till likets änka och att hon omsider därtill gav sitt bifall. Så slutade spelet med att sluge mördaren vann offrets änka till hustru och därtill all makten och äran som varit hans broders.

Nu kom en prolog och förklarade att hela stycket på nytt skulle spelas men nu med repliker. Så började spelet på nytt med den samma förfärliga sagan, men nu ännu hemskare därför att orden och långsamma tempot förstärkte det ruskiga.

När åter mordscenen inleddes, rusade Fingal med ens upp från tronen och ropade:

"Ljus! Ge mig ljus! Jag står ej mera ut med det här tjocka vidriga mörkret!"

Och från sina sinnen sprang konungen ut och försvann. Vad som följde var kaos, bestörtning och kalabalik. Hamlet drog sig till Hubert och sade: "Så var denna enkla teaterpjäs sann då trots allt! Har du någonsin sett en mer skräckslagen konung? Har du sett en man mera likblek och med sämre samvete? Ej ens en brottsling på avrättningsplatsen har jag sett som räddare varit än denne föräktlige låtsaskung, vars hela liv blott är fusk."

"Men nu vet han att du känner till vad han gjort, och han tänker förgöra dig."

"Vi får väl se vem som först förgör vem."

Nu kom hovmannen Patrik till Hamlet och sade: "Din mor önskar omedelbart att få tala med dig i sitt rum." Hamlet svarade: "Har jag en mor? Det var nyheter det, får jag säga!"

Då svarade Patrik: "Har ej varje mänska en moder?"

"Förvisso, jag trodde att jag blivit född utan moder."

"Och vem skulle då väl ha fött dig?"

"Ett fruktträd. En värpande höna. Ett lik, som när solen belyst det kläckt mig ur det ruttnande köttet i stället för maskar."

"Bege er nu upp till er moder. Hon väntar."

"Jag går, käre havsfiskförsäljare."

"Är jag en havsfiskförsäljare?"

"Nej, du är endast en fiskare."

"Icke är jag någon sådan, min prins."

"Då kan jag endast önska att du dock åtminstone är lika ärlig som fattige trägne och kämpande fiskaren."

"Ärlig? Är fiskare ärliga?"

"Ärlig, o gubbe, är i denna värld endast en man på trettio tusen."

"Ja, det är nog sant."

"Ty om solen flinkt kläcker fram maskar ur likgiltiga och fromt liknöjda lik – säg, o herre, ni har väl en dotter?"

"Förvisso."

"Se till att hon ej går i solen, ty solen kan nå henne, vidbränna henne och kläcka fram människomaskar ur hennes bedrövliga liknöjda kött. Men det sägs att befruktning är blott en välsignelse – dock ej en sådan befruktning som er liksom kolika dotter kan drabbas av."

"Kolik?"

"Ja, lider hon ej av kolik?"

"Jag förstår inte alls vad ni säger. Vad talar ni om?"

"Vad jag talar? Jag talar blott ord, ord och ord, sån't som människor talar i onödan."

"Skynda er nu till er moder som väntar."

"Jag hastar." Och Hamlet gick bort.

Men kung Fingal satt avsides i ett mörkt hörn av en avsides skum gammal kammare. Där satt han nedböjd, bedrövad och ödmjukt försänkt i djup bön och i samtal med Gud. Ty hans dåliga samvete pressade honom till vanvett och ångest.

"O Gud, vad skall jag ta mig till? Denne Hamlet, min brorson, vet allt om mitt brott. Hamlet måste ur vägen förrän han får folket och rådsmännen med sig. Han måste förgöras, jag måste ta kål på min brorson, liksom jag tog kål på hans fader. Ack, det ena brottet framför det andra; har en gång en man fläckt ner sig med gudlöshet finns sedan ej någon ände och ej någon botten på hans alltmer accelererande bana: hans fall ner i avgrundens alltmera mörknande djup. Jag är hopplöst förlorad, ty jag har försakat min Gud för att vinna en drottning, ett rike och ära och makt. Må den fortsätta spelet som kastat sig in i det. Må leken fortsätta tills Herren äntligen upplöser spänningen med fagra dödens befrielse. Må jag då fortsätta kämpa med ondska för vad jag förvärvat med ondska. Min Hamlet, som jag trodde oskyldig, okunnig och barnsligt harmlös, men som nu har visat sig mer underkunnig om vår politiks underjordiska lönngångar än någon i vår regering, skall skickas till England. Och världen skall tro att han skickas dit för att bli frisk; men i England skall jag styra om att han spårlöst skall tagas av daga. Ett brev skall jag skicka till engelske konungen, och det skall kanske bli äntliga slutet för Hamlet, mitt samvete, och kanske även förhoppningsvis det sista brottet som jag skall behöva begå. Ty mitt samvete måste tas kål på. Så länge det lever så måste jag fortsätta med att försöka att nedtysta det medelst brott.

Men egentligen vill jag ej alls vara ond. Ja, egentligen är jag en god vänlig man innerst inne. Men jag har med tiden alltmer blivit ett ömkligt offer för ondskan. Vad är väl då ondska? Jag vet icke vad ondska är, och det är mitt problem."

Medan konungen så satt och tänkte kom Hamlet förbi just det rummet och såg kungen i det. Han stannade. Konungen såg honom ej, ty han var vänd mot väggen. Och av en impuls drog prins Hamlet sitt svärd, och han tänkte:

"Där sitter ju konungen, ensam i mörka skymundan och klart mol allena. Nu skulle jag lätt kunna avfärda honom och frälsa vårt rike och rättfärdigt hämnas min fader och låta skön rättvisa högt triumfera! Men vad gör den nidingen? Sitter han ödmjukt och ber? Är han verkligen ångerfull? Ej kan jag döda en sådan. Han kan trots allt än bli en god man; den ondaste niding kan plötsligt bli god, och min farbroders kroppsställning nu tyder faktiskt på att än ett under kan ske. Skall jag döda min farbror precis just när han håller på att bli gudfruktig, ädel och god såsom konung trots allt? Nej, det vore för tragiskt. Jag skall aldrig dumt stå i vägen för eventuella försoningar." Och Hamlet smög sig tyst vidare utan att farbrodern hade förmärkt honom. Men Fingal suckade högt, och han yttrade högt, efter att unge Hamlet försvunnit:

"Jag ber, jag försöker att nå Herren Gud, men blott ord utan tankar blir allt vad jag lyckas prestera. Jag har försökt döda mitt samvete men endast lyckats att döda min linje med Gud, medan samvetet plågar mig värre än någonsin. Nej, jag är hopplöst förlorad. Jag kan aldrig någonsin åter bli god, förrän på andra sidan om graven, ty jag har med makten som segel begivit mig alltför långt bort ut på havet från stranden för att kunna mer finna vägen tillbaka. Om blott unge Hamlet kom hit och tog livet av kungen förrän dennes ondska tar livet av Danmark!" Och konungen stapplade suckande uttröttad utschasad stönande tyngd intill döden av skriande samvetesskräckföreställningar.

Han mötte Patrik i trappan. Och hovmannen sade: "Din brorson har gått till sin moder. Jag går att i smyg höra allt vad de talar om. Sedan skall jag rapportera till dig. Jag skall gömma mig väl."

"Det är bra," sade kungen och släpade sig ömkligt vidare medan han suckade under sitt tröttaste tungsinne.

Patrik gick genom en lönntrappa upp till fru Gertruds privatrum. Fruns son hade ännu ej kommit. Han sade: "Jag gömmer mig här bakom förhänget för att bevaka prins Hamlet och vakta att han ej gör er något illa." Och drottningen svarade: "Han är min son. Han skall ej vara aggressiv mot egen moder."

"Var icke för säker på det. Jag är rädd att hans vansinne tilltar allt mera med tiden."

Han trädde tillbaka och gömde sig, ty unge Hamlet blev tydligt nu hörd uti trappan. Han trädde energiskt och raskt in i rummet och sade: "Vad vill du, min moder?"

"Min son, du har upprört din fader och konung."

"Min mor, du har upprört min fader och konung."

"O Hamlet, jag orkar ej höra på dumheter nu. Säg mig nu: varför bär du dig så ytterst dumt åt?"

"Och varför bär du dig så ytterst fördärvligt åt?"

"Talar man så till sin moder?"

"Och handlar man så mot sin make och konung?"

"Du stinger mig såsom en orm!"

"Men jag har inget gift. Den som stinger med gift är du själv."

"Har du glömt vem jag är?"

"Nej, tyvärr har jag ej lyckats glömma att du ej är hustru till din egen make men till hans beklaglige make. Tyvärr har jag ej lyckats glömma att du är den kvinna som fött mig."

"Säg, varför är du så förryckt, hätsk och hetsig? Och varför tilltalar du din egen moder så hårt?"

"För att hon ej förstår varför Hamlet tilltalar sin moder så hårt. För att hon icke vet vad hon gör. För att hon icke känner den man som hon gift sig med. Därför att hon är en stackars förstockad och dåraktig toka, som icke ens ser vad som händer omkring henne! Har ni ej sett ormens huggtand, skorpiontaggen, getingens giftiga gadd? Har hon ej sett i ögonen det falska getingskorpionhuggormsmonster som hon låtit sluka sin make och sett hans grällt gulsvarta röv och hans slemmiga ormsvans, som stinger blott för att fördärva och mörda? Är hon så förbannat döv, stockblind och död i sin hjärna att hon icke ser den förbannade mördare, mänskoförgörare, konungadråpare, som hon var natt i tolv månader legat till sängs med?"

Nu blev drottning Gertrud fullkomligt betagen och likblek av fasa. Hon stammade: "Käraste son, jag förstår icke alls vad du talar om." Och hon sjönk baklänges sittande ner på sin säng.

Men den trogne och Fingallojale förträfflige hovnarren Patrik begynte att fatta att Hamlet var hemskt illasinnad mot konungen Fingal. Han tänkte: "Om denne svårt rasande prins fritt får härja tar han död på alla i slottet, på kungen, på mig, och på sin egen moder. Skall jag rådligt kalla på hjälp? Nej, ännu har han icke gjort skada. Han har endast syndat i ord. Han må fortsätta tala, och jag må tills vidare fortsätta lyssna."

Men Hamlets längst innersta ande och känslor var väckta. Hans årslånga bitterhet, undertryckt utan att ännu ha fått något hälsosamt utlopp, och alla hans bittraste känslor mot modern, kom nu ut på en gång. Han gick mot sin moder, som satt helt förfärad på sängen, och sade: "Förbannade moder! Förbannade kvinna! Din häxa, din kossa, ragata och skräcködla! Din gamla usla blodsugande äckliga gamla vampyr! Om blott varje son talade så till sin moder, och varje man talade så till sin hustru! Det skulle blott göra det galna perversa förhatliga apsläktet som kallas fruntimmer gott! Finns det i denna värld någon gift man som ej blivit smittad av hustruns förfärliga fruntimmersgalenskap och blivit slav under fruntimmers skändliga vilja och skökoförtryck? Det finns intet gott i någon kvinna. Allt vad kvinnan är, vill och gör är förbannat. Det fanns ingen orm uti paradislustgården utom den fnaskiga kvinnan."

"O son! Ha förbarmande med mig! Jag har ju i smärta och kval utan ände och gränslösa mödor och i ändlös kärlek dock givit dig livet!"

"Du gav mig mitt liv, men min far tog du livet av!"

"Skona mig, älskade son! Du tar livet av mig! Jag är endast en värnlös och harmlös eländig och olycklig kvinna!"

"Jag skall icke skona dig förrän du skådat dig själv i din hela förskräckliga hopplösa mörkt omedvetna och fruktansvärt tragiska livssituation! Icke förr än du

sett hela sanningen slutar jag att bombardera dig med mina muntliga giftdolkar, som dock gör nytta allenast, som allt ont i världen!"

"Ack, döda mig, son, om du vill, men gör det då nu genast! Se! Här är det modersbröst som gav dig di, mjölk och liv!" Och hon visade bröstet. "Beröva det livet som gav dig ditt liv!"

"Var ej fånig, förbannade kvinna, och visa ej din nakna skamlösa skändlighet ohöljd i hela dess avskyvärdhet! Ty då visar jag dig blott vad värre är: Guds hela eviga nakna förbannelse av kvinnosläktet! Det finns ingen mor som ej lärt sina söner att hata allt vad kvinnor heter, med sitt usla dåliga svarta exempel. Det finns ingen mor, och det finns inga av kvinnor sorgligt fördärvade och korrumperade fäder, som kan fostra barn. Endast barnen kan uppfostra fäderna. Ty för vart år som en mänska blir äldre, dess mera behöver hon tuktas och uppfostras, agas och bindas, ty för varje år blir hon mer oregerlig. Blott den som ej umgås med fruntimmersruttenhet skall alltid redig, regerlig och pålitlig vara, ty han skall nog vis och klok vara att hela sitt liv förbli barn.

Du har ej än, förbannade kvinna, förstått vad du gjort. Du vet ej ännu vem du är gift med. Du vet ej ännu hurdan orm du själv gjort dig till i ditt högst sliskiga umgänge med den mest slemmiga giftiga av alla kobror! Men jag skall dra ut dina huggtänder! Jag skall med våld draga ut dem, och ut hela dig ur det paradiset som du fördärvat. Jag skall för all evighet oskadliggöra den svarta barbariska allting förnedrande och allt fördärvande döden, den smutsiga och bottenlösa pestuppfyllda avgrund som kvinnan i evighet varit för mannen! Sitt ner och ligg still när jag avrättar ditt lömska väsen! Gör ej något motstånd! Förbannad var mänska som någonsin gör något motstånd mot något!"

Nu kunde ej Patrik bakom draperiet mer hålla sig. Han hade re'n kissat ner sig, och nu trodde han, i sitt fysiskt och psykiskt förskräckta uppjagade tillstånd, att kronprinsen ämnade mörda sin moder. Och Gertruds röst: "Döda mig, Hamlet! Ja, döda mig genast! Förläng ej din avrättning av mig!" fick Patrik att tappa besinningen. Hovmannen började ropa: "Hjälp! Hjälp! Han vill döda sin moder! Hjälp! Hjälp!" Och det var ytterst dumt att så ropa, ty det var omöjligt för någon man utanför rummet att höra det. Hamlet, dock, rusade upp, och han ropade: "Hjälpen är här! Drag åt helvete, nidingakonung, din spyfluga, din spionerande spothöljda dreglande fläsklort, ditt supande as! Nu gav du hals i rätt stund, ty nu är din brorson på rätta humöret att kasta dig ut dit du redan utkastat min fader: till grå evigheten!" Och Hamlet, helt ursinnig, stötte sitt svärd genom förhänget varifrån ropande rösten just kommit. Han stötte och stötte tills svärdet fick smaka det blod som det törstade efter, men som ej var det rätta blodet ändå. Arme Patrik föll ner efter fem djupa svärdshugg, och Hamlet drog fram honom från hans förträffliga gömställe. Hamlet blev blek när han såg vem det var. "Ack, oskyldige narr, var det du? Jag var säker på att det var kungen! Där ser man! Det finns inget som man kan vara fullt säker på i detta liv. Allt tar man ständigt miste på. Ständigt begår man på nytt oavsiktliga grova fatala fadäser och misstag, till sorg, ve och elände mest för sig själv. Är han död? Ja, hans hjärta har slutat fungera. Min älskades fader! Förlåt mig! Jag visste ej

alls vad jag gjorde. Jag blev då till slut dock en galning trots allt, fast jag blott ville spela och låtsas att vara det. Ädle gråhåriga gamling, du fint silverhuvade gubbe! Förlåt hetsig ungdoms förvillelse, fastän den är oförlåtlig!"

Så talade drottningen: "Vad har du gjort?"

"Vad jag ej ville göra, och det som jag helst ville göra har jag icke gjort. När jag gjorde vad jag ville göra så gjorde jag blott vad jag ej ville göra. En mänska är död. Nå, än sedan? Det dör ett oräkneligt antal av mänskor var dag, och vi kan inget göra åt saken. Vi kan endast låta dem dö och försöka att dölja det fasliga faktum med att gräva ner fula liken i jorden. Jag dödade narren i tron att det var farbror konungen."

"Du ville döda din farbror och konung!"

"Förvisso! Vad gör en skorpion i ditt sköte? Vad rätt har en huggorm att leva i min faders hus? Han har mördat din make, min fader och världens mest lysande konung! Han stinger ihjäl vårt välsignade Danmark med gadden, och Danmark blott låter sig stingas ihjäl!"

"Du vet ej vad du säger."

"Nej, du, mor, vet ej vad du säger, ty du är förgiftad och hjärntvättad av den fördärvliga kobra som stulit vårt lands makt och ära ifrån oss och träget försöker att en gång för alla fördärva allt gott i vårt land! Kära mor, kan du icke förstå vad det är för en make du inlåtit dig med? Kan du icke ens genomskåda det allra högst skrikande självklara bedrägeriet som stulit allt ljus från vår värld? Kan du icke förstå av det skådespel som du just sett, och av de reaktioner som konungen gjorde sig skyldig till, vilken perfekt skurk han är? Kan du blunda inför nakna sanningen?"

"Ack, ve, min son! Du förtar allt mitt ljus i mitt liv!"

"Jag är oskyldig till nakna sanningen. Han, konung Fingal, din make, är skyldig allena."

"Jag kan icke uthärda sanningen, ty jag är kvinna!"

"Du måste. Att du är en kvinna är ej giltig undanflykt."

"Ve mig, ty jag är en kvinna, det allra totalast förbannade väsendet i denna värld! Jag är svart som en huggorm av synd, skam och smälek! Det värsta av kreatur är usla kvinnan, det rättslösa vidriga helt omoraliska syndiga vettlösa galna förbannade vidundret! Kvinnan är skön, men all fruntimmersskönhet är bedrägeri blott och djävulens bländverk. Allt kvinnan är är endast död, smuts och vidrighet, äckel och fasa och svart vederstygglighet. Kvinnan är världens och människosläktets förbannelse. Allt ont har all sin begynnelse i svarta otäcka kvinnan. Allt ont kommer av hennes kärlek. Allt smutsigt, allt fult, allt fördärv, kommer av hennes lyckligtvis dödsdömda enbart fördärvbringande sjuka ruttna och allt infekterande fallenhet för kroppsligt umgänge. Ja, Hamlet, jag har besinningslöst älskat din farbroder. Samma fördärvliga kärlek som jag gav din fader och som blev hans död har jag ock givit Fingal. I smuts och i träck och i slemmig och stinkande flytning har vi varje natt dekat ner oss och vältrat oss svinaktigt som andra giftiga paddor. Förbanna mig, Hamlet, och döda mig genast, ty det är jag värd. Om ni män ändå snart kunde utrota från denna värld det förnedrande fruntimmerssläktet! Ty allt ont på jorden finns endast på grund utav kvinnan. Förgör och förskjut varje kvinna på jorden, och

världen skall åter en gång, som den var från begynnelsen, varda ett paradiset. Döda mig, Hamlet, och heligt jag lovar och svär inför dig att din farbror då skall återvända från ondskan och fromt abdikera till förmån för dig. Och han skall bli en fader för dig, lika god som din egen, och sona sitt brott i en cell hela livet. Ty jag blott är skyldig till alla hans brott. Det är jag som förhäxat, fördunklat och grymt korrumpat hans sinne och gjort honom ond. Min är skulden till allt vad du lidit. Tag livet av mig och ge kvinnan det straff som hon evigt förtjänar!

Ja, käre son Hamlet, du ser här framför dig nu orsaken till allting ruttet i Danmark. Din farbror kung Fingal har ingen makt alls, och han har ingen talan, ty han är en marionettdocka fastbunden vid mina fingrar. Allt ont som han gjort är blott jag ensam skyldig till, ty det är jag som har makten i riket. Jag var det som ormligt förförde hans hjärta och fick det att hata dess broder din far. Det var jag som tog livet av din egen fader, i det att jag gifte mig med honom och därmed gav honom makt. Ty all makt här i världen är kvinnans, och mannen är hopplöst och utsiktslöst maktlös så länge han icke är gift, om han dock även så länge oskyldig är. Ty med makten, den svarta och fasliga som kvinnan är, följer skulden. Det skulden och makten var, som är mitt namn och vartenda gift fruntimmers namn, som tog livet av far din, i det att den nattsvarta lystnaden efter mig, och efter makten och skulden, tog säte i din mörke farbror. Jag ensam är brottslingen, ty min är all världens makt och dess skuld och dess synder. Befria mig, älskade son, från mitt fasliga skändliga brottsliga liv!" Modern tystnade med sina bröst alltjämt blottade, och Hamlet tvekade. När Hamlet tyst förblev överksam, talade modern ånyo: "Förbannade son! Varför kommer du hit till mitt eländes boning och tar från mig den lilla frid som jag har? Varför lämnar du mig ej i fred? Kan du ej ta mitt liv, så ta livet åtminstone av farbror Fingal, så någon får plikta för vårt rikets ruttighet! Gå nu, försvinn! Jag vill vara allena med min digra skam! Jag vill ej veta av någon människa, ty alla människor är elaka, grymma och helt hänsynslösa mot mig, stackars skändade kvinna, och grymmast av alla är du, din förbannade orm som jag närt vid min barm, som så skoningslöst blottar för mig höjden av alla fador och avskyvärdheter: den evigt förbannade sanningen! Lämna mig ensam, min son! Jag vill leva och dö isolerad och ensam med min skam och vanära, skändlighet och bottenlösa och hopplösa gudlöshet. Ty det finns ej någon Gud för oss kvinnor. För oss finns blott lidandets Gud, som de otäcka männen gör allt för att pina ihjäl, jaga bort för all evighet, döda, begabba och misshandla och göra slut på. Det finns ingen stark, god och mäktig och rättfärdig Gud för oss kvinnor. Det finns blott en lidande, maktlös och rättlös och svag usel vämjelig Gud, som går tiggande trasklädd och barfota och döms till döden av maktgalna männen för dagdriveri. Jag förbannar var man i vår värld, ty det finns ingen man som är mer god än ond. Och ju mer mannen anstränger sig och försöker att vara blott god, desto ondare blir han, ty så är varenda förbannade mansperson funtad."

"Förbannade kvinna, du kan icke hölja din skuld och din skam med din sorg och din synd. Du kan ej hölja mörker i mörker, du kan icke släcka ditt mörker. Blott ljuset kan släckas, och kvinnan är synden som släcker det, och denna usla gemena

förbannade kvinna är du, du din orm, du din hynda och slampa, din skändliga ko, som försöker att undgå och fejt bortförklara din kvinnliga svaghet och svarta förbannelse! Du söker bortse från att du är kvinna, men det är omöjligt. Ej någon kan undvika döden, och ej någon kvinna kan undvika sin egen evigt förbannade kvinnlighet. Jag är dig skyldig blott en enda sak, och det är mitt av ödet fördärvade liv, som jag ger förrän du lyckas få någon bot för din kvinnlighet. Du har själv namngivit dig som den skyldiga till varje brott som på senare tid har begåtts här i Danmark, och rättmätigt har du påtagit dig skulden. Förvisso, blott du är den skyldiga! Kvinnan blott bär hela skulden för allt ont i världen! Ditt köttsliga liv med två härliga män har fördärvat dem bägge och Danmark och världen och mördat den bäste av män! Må du sona ditt svarta fördärvliga evigt fördömda osaliga snuskiga smutsiga och oförlåtliga skändliga stinkande brott!" Därmed drog Hamlet svärdet, förblindad av vrede och sorg, och gick hotande närmare sin helt förstörda förtvivlade mor, som såg sin egen död i sin ende sons hand. Och hon stirrade in i sin vrede sons ögon med sina vilt stirrande blodsprängda, men icke ropade hon: "Jag har livnärt en orm vid mitt bröst!" Nej, hon var aldrig lugnare och mera sansad än vad hon var nu uti dödsögonblicket. Hon brydde sig inte ens om att förhöja sin sons svåra provningsstund med att dramatiskt framhäva sitt modersbröst mot sonens mordiska klinga. Men plötsligt for någonting nytt in i Hamlet. Med ens ryckte ynglingen till, och han tappade svärdet och ryggade bakåt som plötsligt besatt och förryckt, och han stirrade med en förunderlig fastfrusen tokig fixerad och darrande blick rakt ut i tomma luften, och han var helt lamslagen av obeskrivlig och ytterlig fasa. Han ropade kuvat med tunn nästan jämrande stukad besegrad och helt annorlunda och blidare stämma: "Ack, fader, är du åter här? Är du här för att banna mig, straffa mig och ge mig prygel för mitt blott rättmätiga handlingssätt mot min förblindade moder? Skall du taga mig med dig ner till ditt Dödsrike nu, som jag redan så länge har åtrått och varmt längtat efter?" Och modern, förintad av fasa, mer lamslagen och mera skräckslagen nu än när Hamlet gått mot hennes strupe med svärdet, och utan att fatta det minsta av vad som passerade för hennes skrämde uppskarrade irrande blick, kunde endast svagt ohörbart mumla: "Min son, du är galen, ack, galen, förvisso helt galen!" Och tårarna strömmade upp i de klarblåa drottningaögonen av ren naturlig och moderlig ömkan med barnet som blott gick från allvarlig dårskap till värre och hemskare dårskap. Men Hamlet såg spöket så klart som en stjärna i natten. Och faderns olyckliga vålnad tog stillsamt till orda med sin djupa mäktiga basröst och sade: "Min son! Jag är här blott att hindra dig från att bli galen på allvar och göra en dumhet. Tag nu ditt förnuft och ditt lugn och din sinnesnärvaro till fånga och rasa ej meningslöst mer mot din skuldlösa mor, ty hon är blott en oskyldig kvinna som alla oskyldiga kvinnor. Det finns inga skyldiga kvinnor, ty fruntimrens menlösa flyktighets släkte är aldrig helt medvetna om vad de gör. De är oskyldiga såsom djur, såsom rådjur och grävlingar och nyckelpigor. Var nu mot din mor som det tillbörligt är för en god son att vara mot sin äkta mor. Var väl medveten om att du är hennes kött, hennes blod, hennes ägodel och hennes allt för all tid som hon lever, hur litet hon än må betyda för dig." Modern stammade fram: "Ack, min Hamlet, vad stirrar

du på så förskräckligt och fasansfullt vettskrämt? Vad får dina ögon att darra och vinda av skräck? Ack, vad skådar de i tomma luften, så blindade som glasögon men ack så fruktansvärt seende samtidigt?" – "Ser du ej, moder, fantomen som står så beskyddande där vid din säng, vid din sida? Ack, ser du ej mannen, din mördade och övergivna förkastade make, min köttslige och ende fader? Mor, ser du ej rustningen, blänkande, skinande, glänsande såsom polerat rent guld? Ser du icke hans väldiga blytunga svärd, som blott han kunde svinga, och hjälmen med vingarna som var hans älsklingshjälm och som begravdes med honom? Han står där livslevande framför dig, men, ack, du stackars förblindade stockignoranta förståndslösa kvinna, du ser honom inte! Kan du icke ens höra rösten, den ljuva välsignade varmt oceandjupa basen, den stämma som ingen röst är mera faderlig än? O du vettlösa själlösa blindfödda kvinnovidunder med sågspån och tomhet blott som enda hjärnsubstans! Se! Nu går gengångarn bort genom rummet mot fönstret! Nu kliver han ut och försvinner bland stjärnorna! Moder, jag är icke galen, jag ser ej i syne! Det är endast du som är galen, emedan du icke är galen och ej ser i syne! Min moder! Vad skall männen göra med hjärtlösa osynska stockdumma stycken som du?" Hamlet föll ner vid drottningens sida på drottningens klänning som släpade utanför sängen och torkade gråtande ansiktets tårar på moderns varmt ljuvliga klänningstyg. Modern var mera förvissad än någonsin om att den upprörde sonen var från sina sinnen och endast blev mer så ju mer sinnessjukdomen tilläts att fortskrida. "Ack, kära moder, förlåt din förtappade sons hårda grymma omänskliga vrede och gudlösa ord! Hur omänsklig en mor än må vara, så har ingen son rätt att gudlöst förbanna sin moder. O mor, du har all rätt i världen att plåga, förkasta och illa behandla din son, men förbannad den son som är så ytterst fjärrad från Gud att han det allra minsta förgår sig mot sin egen livmoder, sin egen modersmjölk, själva den kärlek som gett honom livet! Förlåt, o min moder, din sons oförlåtliga hårda och djävulska ord och hans sinnesförvirrade vrede! Ej någonsin har någon människa rätt att bli arg och ge vreden fritt utlopp. Ty vrede är vansinne och därtill det enda vansinne som existerar och som är av ondo. Förlåt mig, o moder. Nej, mamma, du får ej förlåta mig. Hör! Jag förbjuder dig strängt att förlåta mig, ty vad jag sagt kan ej Gud själv förlåta. Men hör blott mitt ord, och förnim med ditt nådiga öra att sonen din ber om förlåtelse. Han är ej värd att förlåta och får ej förlåtas. Han ber dig blott uppfatta att han är ångerfull. Ej vill jag dig något illa. Det är endast slusken och mördaren, min farbror Kain, vars i himmelens skyar högt skriande rutenhet jag allra ödmjukast på mina knän ber dig avstå från och icke längre besudla dig med. Ty hans namn är kung Smuts, och han har med sitt namn smutsat ner hela Danmark. O moder, från avgrundens djup ropar din ende son till det hjärta som svartlistat honom som vansinnig. Om det trots allt existerar en son för dig än, hör då hans enda bön: gå ej mera i säng med din djävul till make!

O moder, hur hopplöst och trist, mörkt och dystert och svart är ej livet! Hur fyllt av förtvivlan som aldrig tar slut, och så gränslöst betungat av evigt och meningslöst lidande! Tror du att Hamlet väl någonsin kommer att finna en hustru och få några barn?"

"Ja, det tror jag, min älskade Hamlet. Jag tror det och spår det, ty samtliga kvinnor är häxor, som alla förnuftiga män är väl medvetna om, och vad kvinnorna spår slår förvisso i framtiden in. Hör min spådom! Det finns ingen fagrare, vackrare och mera ståtlig, mer älskvärd och vänlig, mer gränslöst intagande yngling i Norden än du. Ingen kvinna kan någonsin svara dig nej, om du ber henne bli till din hustru. Och den lyckligt lottade son, som din hustru skall föda och som skall bli konung när du själv är borta, skall växa till att bli den rikaste sällaste konung som världsalltet någonsin skådat. Så lyder min kvinnliga spådom, och den skall i Guds namn slå in!"

"Nej, min moder, jag tror icke på dylik spådom. För mig finns ej lycka och kärlek i livet, och aldrig skall jag få en fru, ty så länge du lever skall jag aldrig vara dig otrogen och aldrig blicka åt någon lös lättsinnig hoppa som struntar i vem hon blir gift med så länge hon bara blir gift, och som falskt gör sig till för de ädlaste blott för att få dela med dem den ärbara ställning de har och helst bruka den makt som den ärbara ställningen ger helt allena och göra den stollige maken, som gifter sig med dylikt stycke, till slav och till prydlig men livlös tamburmajor. Nej, endast dig, kära moder, skall jag vara trogen så länge du lever, och aldrig förskjuta dig för någon slinka, som samtliga jungfrur ju är nu för tiden.

Nej, moder, jag vill aldrig skaffa mig hustru och barn och familj och så bidra till världens olyckor. Nej, aldrig att jag vill skapa ett hem och så nära en härd för blott vansinnig ondska och gränslös sataniskhet! Nej, kära mor, jag förbannar vart hem här i världen! Av hjärtat förbannar jag varje familj som förkovrar sig i denna värld och blott avlar och föder upp smuts, skit och ohyra! Jag har ju sett i min egen familj hur ett hem, dess familjeliv och dess förkovran blott lett till och frammanat och resulterat i djävulskap, djävulskap och mera djävulskap! Aldrig skall jag göra min person skyldig till nesligt och olycksfött, olycksförföljt, olycksdrabbat och ruttet familjeliv. Tag, mor, din spådom tillbaka!"

"Nu rasar du åter, o Hamlet, du son som nyss var så personlig och äkta! Jag känner ej mera igen dig. Ack, lämna mig, son. Jag är trött, och jag orkar ej längre att höra och uthärda dina i hjärtat djupt skärande ord. Stackars vettvilling, lämna mig ensam, och ta med dig ut det ohyggliga vittnet om brottet du digert begått i din mors egen sängkammare. Du är redig ibland. Ja, jag känner igen i ditt väsen den son som jag avlat och fostrat och älskat, men endast ibland, och blott sällan, och för varje år alltmer sällan. Ack, lämna din moder i fred, du ohyggelige son!"

"Vet du om, kära mor, att jag när som helst lämnar mitt land och far långt bort till England?"

"Det känner jag till."

"Så, farväl då, min moder, tills Danmark får se mig igen. Jag far möjligen redan i morgon."

"Så far då, min pojke."

"Adjö då. Jag tar liket med mig. Gud vet att mitt hjärta är oskyldigt till detta brott. Dock är händerna skyldiga, och därför skall Hamlets brottsliga kropp snart få ruttna i graven. Adjö, stackars mor. Jag befriar dig nu från din sons outhärdliga närvaro så att du äntligen får gråta ut all din skam och din skuld i än värre och

outhärdligare ensamhet, vilket du, såsom den kvinna du är, liksom samtliga kvinnor i deras morbida begär att få frossa i äckel, mer innerligt längtar till än något annat i livet. Jag önskar dig en bättre natt än du kommer att få." Därmed tystnade Hamlet och drog sig från kammaren ut, varsamt släpande blodiga degiga hovmanskadavret patetiskt och mödosamt med sig.

När Hamlet försvunnit slog drottningen upp sina ögon och tänkte: "Så är han då borta, ur denna min kammare och ur mitt liv. Jag skall ej mera se honom, min ende son, innan han far till England, där konungens män herrar Rosenkrans och Gyllenstjärna skall släcka hans liv medelst list, svek och nedrighet, på kunglig helig befallning. De två ädla herrarna är barndomsvänner till Hamlet, och ändå har de utan tvång och beredvilligt åtagit sig det mot himmelen och mot vår Gud och hans lagar högt skriande uppdraget. Sådan är makten: den har ingen rätt, ingen lag, inget vett, inget samvete. Guds ord är endast en bok som den själviska makten med lätthet och villighet och utan någon betänklighet bränner. Blott ett kan bemästra den djävulska maktens ohyggliga hänsynslöshet, och det är den allt kuvande kärleken, för vilken till och med makten ej kan annat göra än tystna. Jag kunde ha varnat min son för de faror som utlagts att snara hans liv och beröva vår värld dess mest prunkande blomma, men han gav mig ej något tillfälle. Så som han pratade på glömde jag allt det viktiga som jag med nödvändighet hade ämnat och borde ha delgivit honom. Men nu efter allt vad han sade är allt mig fullkomligen likgiltigt. Vad är min son mer än mitt hopplöst döfödda livs största smärta? Jag äger ej mer någon son, ty jag äger ej mer något jag. Må han resa till England, och må där lugnt inträffa vad som där kommer att inträffa. Fingals och all världens mäns fasansfulla intrigspel har vi stackars kvinnor ej något att göra med. Vi kan blott två våra händer inför männens gräsliga synder. Vi har nog av kvinnliga lidanden, och männen bidrager frivilligt till dem förutan att vi därmed hjälper till extra. Förgås eller lev, käre Hamlet. Du kommer att leva ändå när du dör, och du kommer att dö lika fullt fast du lever."

8. Hamlets upprättelse

Blott två dagar senare avreste Hamlet till England tillsammans med konungens trofasta män Gyllenstjärna och Rosenkrans. Hamlet såg aldrig en skymt av sin mor från sitt samtal med henne till avresan. Hon höll sig borta och undan. Dock erkände Hamlet med öppen och uppriktig ånger att han i ett anfall av sinnesförvirring gått lös på och mördat den gode trotjänaren Patrik när denne stått bakom ett förhänge i moderns kammare och därifrån spionerat och tjuvlyssnat på hans och moderns privata personliga samtal. Den ingenting döljande arvingen tillade även att han aldrig någonsin dräpt den oskyldige gamlingen om han blott vetat att det var just han. Saken väckte skandal och sjöng högt över hela det osälla landet, där varje man började fatta att något ej var som det skulle i konungens borg. Kungen själv, föga återställd efter skandalen vid spelföreställningen, blev efter nyheten om nya dådet än

mera uppskakad och upprörd och fick mycket bråttom att ordna och se till att Hamlet blev seglad till England. Han viskade till herrar Rosenkrans och Gyllenstjärna: "Jag litar på er att så fort han är död jag får veta det så snabbt som möjligt. Dröj icke i England när uppdraget slutförts med gott resultat, utan skynda er hem, så jag så snart som möjligt får vila vid tanken att Hamlet, mitt livs plågoande, äntligen är död och förpassad ur världen och glömd av den för evig framtid." Och herrarna lovade uppfylla konungens önskan med from underdånighet: "Herre, vi lyder er blint, ty det finns endast en lag i Danmark, och det är den kungliga maktens."

Men konungen bad i sin oro och ensamhet: "England, kurera hans rasande för staten farliga galenskap!" Det bad han till och med högt inför många mäns åsyn när Hamlet blev rodd ut till skeppet som väntade. Med bland de roende var vännen Hubert. Snart nåddes det väntande skeppet.

Så talade Hubert och sade: "Jag fruktar att det endast väntar er djävulskap på denna resa." Så svarade Hamlet:

"Jag vet att blott djävulskap väntar mig, och därför kan jag ej frukta det. Men, trogne vän, vännen Patrik har lämnat i arv åt mig ett dåligt samvete för stackars kyska Ofelias skull. Högt jag önskar att jag kunde stanna hos henne och blidka den plågoande sorg som med nödvändighet måste bli hennes lott. Jag har ej sett en skymt av den dygdiga, sedan den tragiska nyheten blev allmänt känd."

"Är det ej just Ofelia som står där på stranden i vitt?"

"Jo, det är det."

"Det tycks mig att hon står och gråter med näsduk vid kinden."

"Då sörjer hon mig som sin fader och saknade bortreste broder. Ack, Hubert! Giv den stackars flickan en broders och faders och barndomsväns tröst, ty allt sådant berövar jag henne med denna min föga frivilliga avresa. Giv henne skydd för min farbror och allt ont i världen tills jag kommer åter. Jag kommer att oroa mig hela tiden för henne när jag är på irrfärd."

"Som vi, dina vänner, skall oroa oss över dig hela tiden tills du är tillbaka. Ack, lova mig, Hamlet, att komma tillbaka."

"Så länge jag lever skall jag vara säker på att säkert komma tillbaka till dig och Ofelia, den skuldlösa, given ett orättvist namn av en okunnig fader."

"Du får icke dö. Lova även att du icke dör medan du är i avlägsna länder och på fjärran hav."

"Nej, det kan jag ej lova, ty döden vet människan ingenting om, och vi är bara människor. När döden kommer, så kommer han alltid vid olämplig, oförutsedd och högst ogynnsam tidpunkt, och det alltid fastän han är så totalt ovälkommen som någon kan vara. Du får ej begära för mycket och icke förleda mig till att ge löften som jag ej kan hålla. Farväl, och ta hand om Ofelia, den bräckliga sårbara utsatta allvarligt skadade lilla försvarslösa snörena varelsen, som Hamlet olyckligt älskar och skall vara fäst vid så länge han lever."

"Jag skall noggrant upprepa för henne varje ditt ord."

"Och lägg ej i min mun ord som jag ej har sagt. Du får aldrig besudla den flickan med lögn eller falsk illusion."

"Som du vill."

"Gyllenstjärna och Rosenkrans väntar att få mig ombord."

Och de bjöd som kamrater farväl till varandra och tryckte varandras varmt hjärtliga händer en sista gång. Snabbt klev så Hamlet ombord. Skeppet lät sina segel stolt fyllas av vinden. Snart gled skeppet bort från det olyckligt handhavda Danmark med den enda kraft som alls kunde få Danmark på fötter igen. Och det enda hopp som fanns för Danmark blev bortfört emedan han ansågs som tokig, och såsom den galning man dömt honom vara så skulle han avlivas utan att lämna åt okunnig eftervärld ett enda spår av ett hjärnspöke av dåligt samvete. Men världens önskningar kommer ju alltid på skam. Hamlet fann av en tillfällighet i kabyssen i Rosenkrans' säck det förträffliga brev som kung Fingal författat till kungen av England som löd:

"Käre frände, jag skickar till dig trenne män varav två är de trogna förträffliga tjänarna Rosenkrans och Gyllenstjärna. Den tredje är min skräckinjagande våldsamme rasande brorson prins Hamlet, som hotat sin moder till livet, som öppet försökt att ta livet av mig, och som utgör en fara för Danmark. Han är en för oss alla livsfarlig upprorsman, som lömskt maskerar sin illvilja, sitt onda uppsåt, sitt hat och sin blodtörst i väl spelad dårskap. Jag kan inte taga hans liv här i Danmark, ty det skulle leda till uppror bland folket, ty det finns tyvärr mycket dåraktigt folk här i landet som hatar sin konung och älskar den sinnesförvirrade Hamlet. Och därför jag ber dig att oförmärkt taga hans liv i ditt England, där mycket kan ske utan att någon märker det. Fräls arma Danmark från missdådaren, som har mördat min bäste minister bland annat, och din kusin Fingal skall vara dig tacksam i all tid och evinnerligen. Min brorsons två väktare, Rosenkrans och Gyllenstjärna, dock, ber jag dig vänligt traktera som de två högst lofvärda herrar de äro."

Så slutade brevet. Då gick Hamlet ut ur kabyssen och upp på det hala stormpiskade däck och lät stormens regn piska sönder hans ansikte, medan han talade:

"Ve över mänskorna som producerar så djävulska huggormar som denne Fingal! Förbannat är människosläktet som brukar det ord, som Gud givit dem, endast till djävulskap, rackartyg, ondska, fördärv, mord, förtal och den lömskaste rutenhet! Ve och förbannelse över vart människohuvud som någonsin sett detta liv! Ve den mänska som vågar att visa barmhärtighet mot någon medmänska! Ve var och en som kan uthärda, älska och känna med det ignoranta förruttnade svarta förbannade människosläktet! Det finns inget gott i den svarta förtappade människan. Hon är ett djur blott, ett offer för sina förryckta passioner, ett vettlöst i smuts nesligt vältrande svin som ej skyr någon grymhet, som älskar att bruka den svartaste ondska om blott hennes snuskiga syften blir uppnådda. Ve över människosläktet, och ve över varje demon som är gudlös nog att tycka synd om och ha någon medkänsla med det förbannade packet! Kung Fingal, för din skull förbannar jag människosläktet, ty om det kan tillåta dig att regera det är det blott ve och förbannelse värt!"

Sedan gick han omsider tillbaka till varma kabyssen, och där skrev han omsorgsfullt ner ett nytt brev, som så lydde:

"Min älskade frände, jag skickar till dig trenne män varav två är de lejda och villiga mördarna Rosenkrans och Gyllenstjärna. Den tredje är min stackars själssjuka brorson prins Hamlet, som, galen av sorg över sin över allt annat älskade faders för tidiga död, gjort sig skyldig till dumheter hemma och däribland även i misstag och sinnesförvirring berövat min bästa minister hans liv. Härmed skickar jag honom till dig uti England, att han må få vila och frid i ditt land och det nödvändiga miljöombyte som han behöver. Han är en god mänska egentligen, och han blir utmärkt som kung efter mig, men, som sagt, han behöver att taga sig samman. Tag väl hand om honom, och vi hoppas alla att han skall bli dig till behag. Han får komma tillbaka till Danmark när han fullgjort trenne års botgöring i dina främmande länder, (ty dråpet på min statsminister kan icke förlåtas om mördaren icke bestraffas och fullgör sin bot.) Men de två snikna smickrarna, som tror att de far till England för att där få nöjet att orsaka min sons och arvinges död, skall du straffa som de helt frivilliga utövare av ett överlagt mord som de är. Jag är glad över att slippa se dem mer här uti Danmark. Jag kan icke göra mig av med dem här, ty det finns mycket dåraktigt folk här i landet dess värre som hatar sin herre men älskar de två demagogerna Rosenkrans och Gyllenstjärna. Giv du dem det straff som du anser att de är förtjänta av. Sköt väl om Hamlet, och jag skall dig vara i evighet innerligt tacksam. Din tjänare och trogne broder, kung Fingal."

Och Hamlet förseglade brevet och gömde det på samma ställe där konungens äkta brev legat. Kung Fingals ursprungliga brev tog han hand om och gömde det väl vid sitt hjärta, som vittne mot Fingal i framtiden.

"Ack, store konung," flöt kronprinsens tankar, "jag har nu med detta mitt handlande duktigt förskönat dig inför den engelske konungen, vilket, som den onde djävul du är, du ej lär bli mig tacksam för."

Och av allt detta och brevbytet fick Gyllenstjärna och Rosenkrans aldrig ett nys om. De seglade hurtigt och glatt fram på havet, okunniga om att det brev som kung Fingal i öppen förtrolighet anförtrott dem i otvetydig klartext grällt innehöll deras personliga dödsdom. De var mycket glada och nöjda på resan och skojade gärna och ofta med Hamlet, som lika glatt skojade med dem tillbaka. Och de kunde icke förstå att en dödsdömd, som de trodde att Hamlet var, kunde vara på så gott humör.

Under tiden i Danmark gav kungen ett gästabad, till vilket alla betydande herrar i landet blev inbjudna. Få kunde fatta vad festen var bra för. Blott konungen själv visste klart vad han firade, och under festerna under hans värsta berusning slapp en och en annan belysande mening i misstag fram på hans nersmorda och dräglände läppar. I två veckor varade festen, och vid varje skål som kung Fingal glatt drack var det påbjudet att starka trummor och smattrande gälla trumpeter, basuner och tubor och horn skulle ackompanjera det vidriga supandet.

"Skratta, o Gertrud!" skrek konungen hjärtligt till drottningen när han var som allra gladast. "Du vet icke hur lycklig denna tid är för mig!"

"Säg då, vad gör den så lycklig?"

"Min brorson är borta och ute för alltid ur konungens liv! Han är död och begravnen, den hatiske mordiske dystre fanatikern! Han kommer ej mer tillbaka! Med honom har jag äntligt sluppit mitt samvete! Hamlet är död, och jag firar i vällust mitt samvetes äntliga bortgång!"

Då reste sig Gertrud från bordet och vandrade bort från den larmande festen. "Men Gertrud då!" sludrade kungen, försökte att resa sig och följa henne i hälarne, men han föll snart nog pladask mitt i främmande spyor som gäster spontant vattnat golvet med. Tjänare hjälpte upp konungen och förde honom till taffeln igen, där han fortsatte frossa och supa, fullkomligen glömsk av sin frus reaktion, och fullkomligen likgiltig inför den stinkande smet som han smort sig med liggande hjälplös på golvet. Och Hubert, som var med vid gillet men utan att supa, satt tankfull och tänkte:

"Ack, Hamlet! Nu skulle du ha rätta tillfället att skicka Fingal i helvetet! Nu skulle vara den rättaste tidpunkten! Men du är borta och kan icke göra din plikt. Stackars arma Ofelia har inlåst sig samman med präster och heliga gudsmän och vägrar att träffa en mänska som ej lever enbart för Gud. Hamlet, kom snart tillbaka! Om du endast visste hur konungen rumlar och bölar och kräks skulle du genast ila hit och enkelt få honom att utan större besvär vandra själmant i armarna på den exakt utplacerade döden. Men till dess du kommer tillbaka har konungen nog nyktrat till, och det blir mycket svårare då att få rättvisan genomförd med brutalt våld, än det nu skulle vara att skipa den utan allvarligt besvär. Ja, han tror han är kvitt dig, prins Hamlet, och därför är han så naturlig och grällt oförsiktig och okunglig. Men han blir aldrig i evighet kvitt det olidliga öde som han själv har skapat åt sig med besinningslöst, rättslöst och dumdrigt våld."

I det fjärran stormpiskade ödsliga hedrika regniga England var gamle kung Götes vän Reinhold begravnen och död sedan länge. Där härskade nu en kung Gamle, ett barnbarn till Reinhold. Och skeppet med Hamlet och hans tvenne följesmän nådde förutan blamager den riskfyllda engelska kusten och kastade ankar i konungens hamn. Gyllenstjärna och Rosenkrans skyndade ivrigt i land för att träffa kung Gamle så tidigt som möjligt och helst innan dödsdömde kronprinsen hunnit att göra ett intryck på engelske värden. Med blandade känslor tog konungen del av det brev som han mottagit av konung Fingals två tjänare. När han betraktade de två knäböjande smilande lismarna tänkte han: "Ack, vilka dårar och fånar det finns här i världen, som blott ställer till med besvär för de män som vill arbeta blott och som arbetar bäst om man lämnar dem i fred och ro! Här har Danmarks kung Fingal, en lat och bekväm och högst oförsynt herre, sänt mig tvenne dårar att avrätta och utan någon som helst rimlig godtagbar anledning." Konungen ställde så frågan: "Var har ni er medpassagerare, arvingen Hamlet?"

"Han har ej än hunnit i land."

"Gå och hämta den ynglingen då," och han tillade tyst: "ty han verkar att vara den ende av Danmark som ej är föraktlig."

När hovmännen så kom tillbaka med Hamlet, och Hamlet och konungen hälsat, så frågade konungen: "Säg, ädle herrar, ni gode utskickade danskar, vet ni vad som

står i det brev som kung Fingal har skickat till mig genom er?" De två smickrarna svarade hycklande nekande, medan prins Hamlet lugnt svarade:

"Om jag får gissa, så tror jag att min farbror konungens brev innehåller min dödsdom." De två reskamraterna blev helt förskräckta.

"Nej, det gör det ej," sade konungen, och han gav brevet åt Rosenkrans och Gyllenstjärna och Hamlet att läsa. När hovmännen läste det blev deras stora förskräckelse och reaktion rent enorm, och de sade: "Det ljuger, det brevet! Det är icke brevet som konungen gav oss! Prins Hamlet har bytt ut kung Fingals brev mot ett som han skrivit själv!"

Hamlet teg lugnt och sansat. Kung Gamle, han sade:

"Ni sade ju nyss att ni ej visste om vad som stod i det brev som ni läst. Hur kan ni veta då att det har blivit utbytt? Ert tal bär ej vittne om sans och förnuft. Men jag skall ändå pröva er här, alla tre. Ni är välkomna som mina gäster, och jag skall ej skada er, men om jag finner att Hamlet är skyldig till vad ni två anklagar honom för skall han bestraffas. Om han dock är oskyldig skall han belönas och ni två bestraffas. Så lyder min dom. Läs oss nu fira gille tillsammans." De två smarta hovmännen var helt belåtna med detta, och Hamlet var tyst och kom icke med invändningar.

Festen blev stor och präktig. Det bjöds på de läckraste köttträtter, och därtill flödade skummande öl i så rikliga mängder att alla blev mätta och fulla fast faten och krusen var långt ifrån tomma ändå. Gyllenstjärna och Rosenkrans åt friskt och drack med den fullaste fröjd, men prins Hamlet blott läppjade på friska ölet och smakade icke mer därefter en enda klunk. "Varför?" frågade kungen och sällskapet, och Hamlet svarade:

"Därför att detta förträffliga öl smakar lik. Det är bryggt på förruttnade lik." Alla blev helt chockerade, och de två vännerna passade genast på tillfället och sade slugt: "Stackars Hamlet! Det är som vi säger: han är spritt och språngande galen. Det hör ni ju själva." Men lugne kung Gamle var något betänksam och frågade Hamlet:

"Säg, vill du ej dricka av gravölet ens till din mäktige kunglige värds pris och ära, tillsammans med honom, och delta allena med honom i en helig vänskapsskål? Vill du ej skåla med honom ens som har ditt liv i sin hand?" Hamlet svarade:

"Nej, jag vill ej skåla samman med dig, höge värd, och ej endast för ölets skull, utan dessutom för den skull, att jag är en konungason, men i dina blå ögon ser jag endast tiggares anor och hävder."

Vid detta försmädliga tal blev gemene man uppbragt och upprörd. Ja, alla blev till sig av fasa, som satt omkring bordet. Och konungens drottning, och många med henne, blev så ytterst slagna av häpnad och högt indignerade att de med häftighet reste sig upp så att stolar och tallrikar bullrande vräktes och vältes omkull. Endast kungen förblev lugn och oberörd. Rosenkrans sade:

"Där hör ni, o gäster och värdfolk, vad denne förtappade vettvilling går för. För detta blev han körd ur Danmark att tagas av daga av er här i England, och rättvist; ty han går i sin arma galenskap lös på varenda person som blott vill honom väl. Han har tagit kung Fingals minister av daga och hotat sin moder till livet, och allt detta utan att ens vara medveten om det."

Men konungen fortfor att vara besinningsfull och ställde ännu en fråga till Hamlet:

"Säg, vill du ej äta av stekarna ens, som dig ändå så frikostigt bjudes?"

"De smakar ju värre än ölet: de stinker av pest och av all världens uslaste brott och förbrytelser. Jag kan ej röra ert kött, ädle konung, tyvärr."

"Vill du ej ens bereda min högborna hustru den glädjen att smaka av måltiden?"

"Hon är ej högbornen mer än en huggorm kan vara. Hon är ju en oäkting."

Nu blev det uppror och upplopp i matsalen. Konungen fick blott med svårighet oron och digra uppståndelsen dämpad. Han ropade:

"Håll, mina knektar! Ej någon får göra en inbjuden gäst något ont i mitt hus, hur förskräckligt än gästen må våga bete sig!"

De två goda herrarna Rosenkrans och Gyllenstjärna behärskade med mycken svårighet sina belåtna och spridande leenden. "Nu är han färdig!" var tanken som ljuvligt beredde dem sådan stor glädje. Det härliga gillet blev upplöst med ens. Alla lämnade bordet, bröt upp och for bort, ty det var ej mer möjligt för gästerna att känna sig väl till mods. Goda feststämningen var ohjälpligt förstörd. När blott kungen och danskarna var kvar vid bordet bad konungen Hamlet förklara sig: "Varför beskyller du min fru och drottning och din egen fromma värdinna, som blott varit god mot dig, för det mest vidriga som någon mänska kan vara?" Och utan att blygas gav Hamlet det svaret:

"Det ser man ju på henne."

Äntligen tappade konungen lugnet, besinningen och all behärskning och skulle just avkunna dödsdomen över prins Hamlet, när rodnande drottningen ryckte sin make i ärmen och viskade: "Vad gästen säger är sant. Det är mitt livs ohyggliga hemlighet som jag ej någonsin vågat att omtala för dig. Vår gästande prins är förunderligt vis som kan se blott på uppsynen hela ens själs och ens andes historia."

Konungen blev genast lugn och betänksam och tyst. Efter någon stunds tystnad så sade han:

"Ärade gäster, god natt. Vi skall med stort intresse i morgon se vad denna kvällens skandal kan ha menat att bryskt uppenbara för sanningar för oss. God natt."

Och den följande dagen, när konungen åter förenades med sina gäster vid matbordet, var han på gott och på glättigt humör. Han var hemlighetsfull, och han ruvade tydligt på sällsamma saker, som han icke strax ville avliva med att förtälja, men suga på först som en söt karamell och så spara så länge som möjligt. Men Rosenkrans och Gyllenstjärna blev mer och mer tålmodslösa och trugade kungen att äntligen öppna sitt hjärta och säga vad han alltför tydligt höll inne med. Konungen sade:

"Du, Hamlet, är tyst, lugn och vis och har ej frågat efter vad jag har fått veta. Men ni, gode herrar, ni narrar och skälmar och lömska förrädare, ni är så korkade att ni ej fruktar att be mig förkunna vad som endast leder till edert fördärv. Om ni ej hade frågat så hade jag skonat er. Nu har ni frågat. Så hör då de sanningar som blir er dom."

Hamlet sade att dryckjomet smakade lik. Hör nu på. All den humle som ölet var bryggt på har skördats på ängar där nyligen jag stred ohyggliga strider med trilska och bråkiga upprorsmän. Från deras lik har den humle som skördats där hämtat sin näring. Ej undra på, då, att en konungslig finkänslig tunga kan känna en avlägsen yttring av lik! Hamlet påstod att stekarna smakade pest och av människoskändlighet. Nu har jag tidigt i morse fått veta, att de gödda svinen, som åts upp igår, blivit närda bland annat av människokött. Ja, i detta land unnar vi ej kriminella banditer normala begravningar. Vi låter hundar och svin äta upp deras kroppar, och pestoffer bränner vi och låter vilddjur och svin äta upp vad som återstår när deras bölder och sjukdomar renats och noggrant förtärts av den luttrande leden. Och smaken av alla de brottslingars och de förpestades lik som de svin ätit upp sig på som ni igår blev förplägade på kunde Hamlets otroligt finkänsliga smaksinne urskilja. Och vår vän Hamlet har påstått att han endast i mina ögon fann tiggares anor och hävder. Jag har denna morgon haft ett intressant och långt samtal med min gamla mor, och jag lyckades tvinga fram sanningen ur henne ej utan påtryckningar." Gyllenstjärna och Rosenkrans bleknade allt under konungens tal mer och mer. "Jag fick veta, att min egen mor begått äktenskapsbrott med min fader, som ej var min köttslige fader. Min fader var en vagabond, en fatal äventyrare, som min högt älskade mor desperat sökte kärlek hos, eftersom min fader konungen ej hade någon att ge, ty han var mycket gammal och hon nästan trettio år yngre än honom. Min mor är av oädel blygsam och fattig ohedersam härkomst. Så Hamlet har sett i vår mat och vår dryck och oss själva vad ingen har skådat förut av oss, nämligen sanningen. Lovad och duktigt förhärligad vare prins Hamlet för det! Att min hustru är barn av ett olyckligt äktenskapsbrott har hon själv talat om för mig. Lovad, dock, vare hon därför, ty den som min svärmor begick sin förskräckliga otrohet med var av mer kunglig börd än jag själv, och på så sätt är mina oändligt högt älskade barn ändå kungliga fastän jag själv icke är det. Och det var din enda fadäs, käre Hamlet. Du såg våra svagheter och hur vår mat kommit till, men du varseblev ej att min hustru var kunglig."

Då svarade Hamlet: "Det såg jag nog visst, men jag teg om det, därför att lyckliga ting är det mera lycksaligt att själv finna reda på än att bli torrt informerad därom. Och dessutom är vidriga saker mer lätt trodda än goda nyheter." Konungen sade:

"Min älskade Hamlet, jag önskar att jag ge dig ett pris för din visdom, din skarpsynthet och din otroliga observationsförmåga. Jag erbjuder dig härmed min enda dotter, den vackraste jungfrun i England, ett änglalikt flickebarn på sjutton vårar. Gunilla!" En ljus fager ungmö kom in. "Detta är kronprins Hamlet från Danmark. Säg, Hamlet, vill du taga henne till hustru?"

"Jag är redan trolovad hemma i Danmark och kan icke svika min älskade där. Men jag blir gärna fagra Gunillas förtrogne och andlige broder och lekkamrat. Vän blir jag gärna med henne, men jag kan ej ge henne kärlek så länge Ofelia lever i Danmark."

"Så var då en bror för Gunilla och för konung Gamle en son. Käre älskade son! Låt mig omfamna dig! Det behövdes en Hamlet för att vi förblindade engelsmän skulle få kunskap om sanningen och veta allt om oss själva!"

"Och vi då?" framstammade skälvande nu Gyllenstjärna och Rosenkrans.

"Ni?" sade konungen. "Ni är blott luft för mig. Allt vad ni gör är mig likgiltigt. Ni är blott värda förakt. Gå er väg och försvinn från den ärliga världen."

Och hovmännen kröp då förskräckta vanärade ut med sin svans mellan benen och syntes ej någonsin mer. Unge Hamlet, dock, blev konung Gamles mest avhållne tjänare. Han hjälpte kungen bland annat bekämpa de våldsmän och upprorsmän, lömska pirater och tjuvar, som ofta i samlade troppar bekämpade konungens heliga ordning. I trenne år stannade Hamlet i konungens tjänst. För den bittert hemlängtande fursten var dessa tre åren oändliga, kvalfulla, lidandesmättade, men för kung Gamle gick de alltför fort. Gamle tröttnade aldrig på Hamlet men blev tvärtom endast mer fäst vid den trevlige ynglingen, som ännu icke var trettio år gammal. Och fromma Gunilla var alltid den älskvärde Hamlets förtroliga närmaste vän under hela den tid som han led uti England.

När de trenne åren förflutit så lämnade Hamlet kung Gamle och England. Om avskedets bittra och sentimentala olidliga stund skall ej ordas, men endast två månader efter att Hamlet begivit sig åter mot Danmark så avled kung Gamle. Han orkade ej längre uthärda livet. Hans son, unge raske och friske begåvade Henrik, blev kung efter honom.

Med Hamlet på skeppet var ljusa Gunilla. Hon kunde ej på något sätt låta bli att ledsaga och medfölja Hamlet till Danmark. De var ju som broder och syster. Tre år hade de varit vänner och syskon. Det var icke möjligt att bryta den heliga samhörigheten och dygdiga släktskapet. Men unge Hamlet blev alltmer fundersam och sorgmodig för varje dag som han nu långsamt närmade sig gamla Danmark med alla dess sorger, förluster och olyckor, som var långt större än dess unge kronprins själv anade.

Stackars Ofelia var död. Hon var död utav sorg. Vilket vekt vackert älskande människohjärta som helst kan lätt sörja ihjäl sig. Den trofaste konungatjänaren Patrik, som struntade i hurdan konungen var blott han tjänade konungen, och såsom ung tjänat även kung Horvendel, fick en bedrövlig begravning i lönndom och utan sedvanliga hedersbetygelser. Som en lakej blev han nedgrävd, ty konungen fruktade folket som hatade Fingal och sade att han och ej Hamlet berövat den gode hans liv. Därför vågade kungen ej göra ett skådespel av hans begravning, som blott uppväckt folkets upproriska stämning än mer. Faderns torftiga jordfästning och hans ihjältigna och ärelösa begravning gick stackars Ofelia farligt till sinnes. Den armas och bräckligas sorger var tre: faderns död, Hamlets frånvaro, och broderns frånvaro. Därtill kom såret i hjärtat som aldrig blev läkt: hennes kärlek till Hamlet och kunskapen om att han skyldig var till hennes faders olyckliga död, och den hemska olyckliga sinnessjukdom hos den älskade, som varit orsaken till allt olyckligt och som hopplöst ohjälpligt stört och förstört deras ungdoms förhållande och harmoni. Unge Hubert var icke en tillräcklig tröst, och ej heller var prästerna, ty ingen av dem var mäktig att återge henne den mördade fadern, den bortreste brodern, och den hopplöst evigt förlorade älskade prinsen. Och sorgen gick henne till hjärnan. Hon började klä sig i kransar och flätor av blommor, hon smyckade sig i den blomdräkt

och prakt som ej fadern blev unnad i döden, hon vandrade kring klädd i vitt och sjöng konstiga sånger om död och begravning, om skändade oskulder, om stackars barn som gått vilse, om barnliga löjliga och helt betydelselösa och helt obegripliga temata och annat nonsens om rönnbär och blommor som blott var en vansinnigs joller.

Så plötsligt en dag kom den fjärran bereste och älskade brodern nu äntligen hem. Hans förlorade syster, helt vitklädd, med blomster och kransar i grånande håret, förmådde ej känna igen honom. Som till en främling sjöng den arma varelsen tragiska och melankoliska gälla och skrämmande sånger som ingen begrep. Stackars Lars, hennes bror, blev förstummad. Och ingenting kunde få stackars Ofelia tillbaka till världen igen. Världens sorger var blivna för tunga för henne. Hon orkade ej längre bära dem tyst och behärskat och utan att klaga. Förnuftet var borta, och kvar var blott brokiga flytande störda oroliga ängsliga dystert förvirrade känslorna.

Konungen lyckades snart övertyga den upprörde Lars att den ende som bar hela skulden till hans och Ofelias fars död och hans hederslösa begravning och till stackars vackra Ofelias vansinne, sinnesförvirring och sjukdom var Hamlet, som det ej var otroligt att ännu levde, emedan han icke fått bud om hans död ifrån England. Och efter den dagen var Lars kungens lydiga fogliga redskap, i allt vad kung Fingal var hågad att önska och smidigt planera.

En dag när Ofelia som vanligt var ute i blommande rena naturen och band sina kransar och sjöng sina ljuvt smärtorika hjärtskärande sånger fick hon invid ån syn på en stilla slokande dystert begrundande tårpil, som grät över vattnet och lät sina hängande tårflätor röras av strömmen. Ofelia tänkte: "I henne skall jag hänga upp mina kransar, för det stackars gråtande trädet behöver ju tröstas!" Och hon trädde ut på den gren som var mest lättillgänglig, som lutade ut över strömmen, och hängde i hängande lövverket upp sina blommande vissnande vackra och utsökt väl skapta och väl komponerade kransar. En gren hängde trist för sig själv och såg slokande ner i det kalla och svarta mörkt lockande vattnet. Beklämmande tycktes Ofelia grenen, och hon ville trösta den med att bepryda den med hennes vackraste krans. Men hon gick i sitt oförnuft ett steg för långt, grenen brakade, den och Ofelia föll handlöst och plaskande ner i den hejdlösa strömmen och började flyta i riktning mot havet med den. Stackars vissna Ofelia gjorde ej något för att ta sig åter till stranden. Hon låg där i vattnet och flöt, och hon sjöng där, den vitklädda dödsdrivna jungfrun, sin svanesång:

"Ack, lilla gren, så förgås du! Du ville ej låta dig tröstas av mig! Hellre lät du ditt hjärta ömt brista! Du ville ej överge sorgen för glädjen! Nu följer du sorgens av tårvatten uppfyllda dödsflod mot havet, ömt trogen din sorg och din olycka! Ve, ve, o ve, nu förgås de som älskade sorgen och hängav sig åt den i stället för att låta sig bli älskade och grymt förföljda av den, såsom världen i allmänhet är. Den som älskar och hän-ger sig drunknar i sorgen, men den som i ödmjukhet låter sig bli förföljd utav sorgen förutan att ge den på nöten, han klarar sig. Flod, bär min tröstlösa gren ut i havet, i sorgens oändliga svarta och tårdränkta bittra och kvalfulla dödshav, där allt mänskligt finner sin ände. Ack, havet tog Hamlet och Lars, och jag

får nu snart äntligen skåda dem åter. O älskade mördade döda välsignade sorgebarn, som havets dödsrike tog och begravde..."

Så långt kom hon i sin välsignade smekande ljuva melodiska tragiska sång. Sedan sjönk hennes väsen i vattnet, och munnen uppfylldes av dy. Hennes svanvita dräkt blänkte klart i det ytterst kristallklara vårvattnets djup, och man fann där omsider den älskades lik. Så förgicks Danmarks vackraste svan, och så drunknade den i sitt eget naturelement, som var tårarnas, sorgens, bedrövelsens vatten. Så drunknade svanen i ån efter att hava grymt blivit skadskjuten av livets, glädjens och framfusighetens berusade måttlösa värld.

Samma dag satte Hamlet sin fot på sitt älskade hemlands välsignade jord efter trenne års skilsmässa. Fagra Gunilla var med honom. "Hell dig, välsignade jord!" sade Hamlet. "Min käraste älskade smutsiga lortiga fosterlandsjord, hur oändlig är icke den kärlek jag känner för dig blott, du lilla välsignade plätt! Huru kärt är för mig ej vartenda ett enskilt och underbart sandkorn på din öde vilda och livlösa strand! Kära Danmark, du lilla välsignade ö, huru liten är icke all världen mot dig! Vad är England och samtliga rika och gyllene länder i södern mot dig, du helt okända misskända och ignorerade sorgligt fördärvade hemort!"

Snabbt spreds det i landet att Hamlet var hemkommen. Kungen förfasades. Hubert gick ut med ett följe att möta den äntligen hemvände prinsen. Och folk mötte Hamlet och ropade till honom med dessa orden: "Hell, konung!" Och de böjde knä för kung Horvendels son. Men den kloke förståndige kronprinsen talade till dem och sade: "Ack, drabba mig ej med den digra förbannelse som tunga konungatiteln i evighet är! Jag vill ej vara konung. Nej, aldrig i evighet vill jag ha något att göra med makten, som bara blir goda välsignade mänskors fördärv och de redan fördärvades multiplicerade ondskan och ruttonhet. Makt gör blott galna än galnare och de förnuftiga galna. Ni kan icke pådyvla mig något värre." Ock Hubert bemötte sin vän medelst hälsningen: "Hell dig, o konung av Danmark!" till vilket den ytterst förnärmade kronprinsen svarade med förebrående min: "Även du en förrädare, min bästa vän? Käre älskade Hubert, jag trodde då bättre om dig, och jag väntade bättre av min ende vän. Vill du göra mig till folkförledare, till en kung Fingal? Du kan ej förleda mig till värre ondskan än till att bli folkets, den evigt förbannade majoritetens förbannade herre och ledare. Vet du ej vad folket är? Folket är blott en kvinna, men den allra lömskaste, falaste, lösaste och den mest djuriska, vildsinta, vetlösa, galna och hopplöst otämjbara av alla kvinnor. Ja, massan, det usla fördärvliga folket, är den allra vildaste och den mest trolösa, skändliga, grälsjuka, evigt förtappade av alla svarta förpestade hopplöst förruttnade skökor. Det smickrar en blott för att därpå få nöjet att halshugga den som det smickrade. Jag vill ej någonsin ha något enda med dumma hysteriska folket att göra, ty mer än var kvinna på jorden föraktar jag det och fördömer jag det." Hubert frågade vem unga ljusa och skinande kvinnan var i Hamlets sällskap. "Det är min välsignade blå fostersyster från England. Jag är hennes broder och ingenting mer, och jag vördar och älskar den dygdiga för den ofläckade ungmö och saliga jungfru hon är. Och jag har aldrig rört henne." Hon presenterades för vännen Hubert. "Men säg mig, hur mår min Ofelia? Hur mår min moder?"

Berätta!" Vid denna tyvärr svårbesvarade fråga såg Hubert med smärta mot jorden och gömde sitt smärftulla svar i sitt hjärta. "Står allt ej rätt till? Har det hänt någon något? Är fagra Ofelia frisk? Är min moder i livet alltjämt?" Hubert svarade: "Ack, käre Hamlet, din moder, som när du sist såg henne ännu var mörkare än hon var grå, är nu vit såsom snö i sitt hår utav sorger. Och den allra största av sorgerna, som hela landet har drabbats av, är mig för tung för att jag skulle orka att frambära den, ty du är den som sorgen skall hårdast och våldsammast drabba." Han gjorde en paus. Hamlet stirrade på honom. "Snövit som kläderna som hon sist bar, även snövit som hennes en gång fagert gyllene hår, är nu ock hennes anlete, som alla älskade och älskar än. Hon skall under stor smärta begravas idag." Hamlet hämtade sig med stor svårighet från detta grymma olidliga slag. När han öppnade munnen ånyo var han vänd mot ljusa Gunilla. "Ack, ve mig! Det ögonblick då jag blev fäst vid min engelske värds väna dotter förbleknade rena Ofelia och dog, grymt berövad sin kärlek av mig! När jag såg till en annan ung jungfru än dig, min Ofelia, kunde du ej längre leva. Du kände att jag tagit till mig Gunilla. Gunilla, du blev min odödliga älskades död!" Och han slog sina händer för ansiktet, sjönk ner på jorden och grät som ett barn, men långt bittrare, mera förtvivlat och våldsamt. Ja, under hans knän och hans skälvande spända lekamen skalv jorden och skakade Danmark. Han grät och han kunde ej tröstas. Gunilla var likblek. Det fanns ingen mänska i världen som kunde ge kronprinsen tröst i hans våldsamma gränslösa sorg. Men han hämtade sig dock omsider och sade med dämpad och mildare stämma: "'Gunilla, det är icke ditt fel. Blott jag bär all skuld till min älskades död." Och han sade till Hubert: "Ack, vän och kamrat, låt oss skynda till hennes begravning att jag än en gång ömt får skåda den skändade hydda som en gång beboddes av hennes odödliga själ, och som jag ensam skändade. Kom, låt oss skynda! Gunilla, jag ber dig att vänta här med våra vänner och ditt eget folk tills jag kommer tillbaka. Du blir nu allt vad jag förlorat: min moder, min syster, min ryggrad och fastaste stöd och min framtida fru, om vi endast får leva, som få människor får i den tid som får utstå vad arma Ofelia utstått." Han stormade bort med sin trognaste vän, och de två red allena mot borgen vid smalaste delen av sundet.

"Kvickt, Hubert, de har redan börjat!" utropade Hamlet vid gravorten och klev raskt av sin skönt vita och granna och duktiga häst. Redan hade Ofelia sänkts ner i jorden. Med tårar i ögonen rusade Hamlet till mänskorna där runt kring graven. Han såg ej hur storögt förskräckta hans moder och farbror och andra från hovet såg nu återvändande kronprinsen an. Han såg blott den orörliga snövita snörena jungfrun i graven, så stel och så kall, och den armas olyckliga broder invid hennes sida. "Kan du så kan jag," tänkte Hamlet och hoppade ner till hans sida, varunder han ropade: "Arma Ofelia, ej blott din broder har rätt att få göra dig sällskap i graven, men lika stor rätt, om ej större, har din arma ensamme ytterst olycklige digert sorgdrabbade ende och evige älskare!"

"Håll!" sade Lars, den självmördades broder. "Vad gör du här nere, din mördare? Vill du än mer sudla ner och befläcka den älskade med ditt fördärvliga sällskap? Du har ingen rätt att få omfamna henne en sista gång som hennes bror har, men visst

skall jag gärna se till att du gör henne sällskap i döden, som rättvist och rätt är, du mördare, skändare, svarte förförare, trolösa kvinnoförgörare, den värsta niding som någonsin har existerat!" Och med dessa ord grep den rasande Lars unge Hamlet vid strupen med händerna.

"Släpp mig, din dåre!" skrek Hamlet. "Man straffar ej mördare ostraffat! Mördares stank blir ej någon man fri ifrån genom att göra sig själv till en mördare!"

Drottningen hade vid Hamlets brådstörtade nedhopp i graven förskräckt gett upp ropet: "Min son! Han är galen! Ack, galnare än nå'nsin förr!" Kungen ropade, när den av hämnd, hat och sorger förblindade Lars flög på Hamlet: "De är helt förryckta och galna och vettlösa båda! Se till att de skiljs!" Och det hoppade ner många människor i graven i vilken det uppstod en pinsam besvärande trängsel, och pagerna snubblade över och föll ner på döda Ofelia, som nu dock ej mer kunde känna den här världens tryck och dess folks oförrätter. Nu svimmade drottningen. Med mycken svårighet lyckades konungens tjänare skilja de kämpande tupparna åt och på så sätt för tillfället rädda den sinnesförmörkade kronprinsens liv, men hans hals och hans strupe var rätt illa åtgångna. När de två männen med våld blivit åtskilda och Hamlet lugnat sig något så sade han manligt till Lars:

"Det är uppenbart att du har något emot mig, och vad det än är så är det även uppenbart att saken är så långt som den kan vara från att vara uppklarad, avgjord och ute ur världen. Jag gissar, min broder och ärade, även beundrade Lars, att du vill ge mig skulden för fagra Ofelias död. Jag bekänner min skuld, ty tyvärr är det sant att jag dräpte er fader, om dock jag ej själv alls var medveten om det när handlingen skedde. Jag erkänner såsom den förste av alla att jag var totalt sjuk och galen och slocknad till sinnes när dådet begicks, men en tid har gått, och jag är numera djärv nog att kalla mig frisk, och som frisk vill jag be dig så ödmjukt som möjligt att du må förlåta mig. Jag vågar dock inte hoppas att du kvinnligt värdigas ge mig förlåtelse för det mest hopplöst totalt oförlåtliga brottet som finns: mord på ens egen fader," här kastade Hamlet en blick på sin bleknande farbror, "men, Lars, liksom din egen syster nog troligtvis ej visste om vilket brott hon begick när hon dränkte sig, visste ej heller din hängivne tjänare Hamlet vad brott han begick när han dräpte din far och sin älskades far och sin älskade blivande svärfar. Jag vågar ej tro att du någonsin kommer att kunna förlåta mig, trots min olyckliga galenskap och trots min gränslösa ånger, men förelägg mig något prov, vilket prov som må synas dig lämpligt som helst, och jag skall gå igenom det och göra allt för att sona min ej obefintliga skuld. Om du önskar att jag må begå ett omedelbart självmord som lämplig försoning, så skall jag förutan att tveka och blinka nu genast begå det med fröjd i mitt hjärta. Mitt liv är i dina ofelbara rättvisa händer. Jag vågar befalla dig göra med Hamlets liv vad du helst vill och ej sky några medel. Jag väntar på min av min bror förelagda rättfärdiga rättvisa bot. Jag har talat."

Man sade till Lars: "Hör ej på honom. Han är ju galen." Och konungen sade: "Befall honom att begå självmord. Det är enda rätta och riktiga straffet." Det viskade kungen försiktigt i smyg. Men då svarade Lars klart och öppet så att alla hörde det och kungen rodnade kraftigt:

"Nej, konung, jag lyssnar ej mera på dina i hemlighet antydda lömskheter. Allt vad du vill är att se Hamlet död, ty du fruktar hans, såsom man plägar att kalla det, sinnessjukdom, som du inbillar dig att är farlig för din egen maktställning. Jag vill ej mera ha del i de planer du smider, som verkar för mig mera galna än Hamlet, och jag vill ej heller bli medskyldig till en för Hamlet, vårt fattiga lands allra ädlaste skönaste raraste blomster, för tidig och orättvis död. Men, min bror, min högt älskade frände, prins Hamlet, som skulle ha blivit min ärade svåger men nu aldrig mera kan bli det, jag antar din utmaning och tar ditt ord på fullt allvar. Du bär en viss skuld för Ofelias död, även om du tog på dig den skulden i anfall av ohejdbar blind och förhastad och dåraktig vrede. Ty vrede är aldrig en ursäkt. I blint raseri tog du livet av min och Ofelias far, och den sorgen blev orsaken till hennes sjukdom och död. Vi ska slåss, du och jag. Vi skall utkämpa envig tillsammans. Om du eller jag får tre blodiga sår på varandra förutan att den andra parten får ett är vår strid därmed över. Må Herren i himmelen döma emellan oss. Om det blir jag som får tre sår i följd är du därmed befriad från all världens skuld till Ofelias och hennes fars död. Men om jag lyckas träffa dig och du blir sårad tre gånger i följd får du därefter leva i vanära, överbevisad av himmelen om din fatalt oförlåtliga brottsskuld. Må detta bli provet," och den ädle ynglingen tillade med lägre stämma, "och må du bestå det. Dock skall jag och måste jag kämpa med yttersta kapacitet, ty det är min, Ofelias och fars ära som jag försvarar och kämpar för. Antar du utmaningen?"

Hamlet svarade: "Klokt har du utmätt den prövning som väntar mig och väntar dig, och jag hyllar, beundrar och vördar dig mer för din dom än jag gjorde tills nu. Må ditt ord till dess bokstav få träda i kraft. Säg mig när, blott."

"I morgon?"

"Det passar mig väl. Vilken tid?"

"Mitt på dagen, när solen mest värmer?"

"Det passar oss bra."

Men den svimmade drottningen var åter kommen till sans, och hon varnade Hamlet och sade: "Min son, hör ej på honom! Antag ej utmaningen! Ge dig icke i striden!" Då svarade Hamlet:

"Min mor, vill du frändöma mig liv och ära och rätt till att vara mig själv? Du kan icke försvara din son emot världen. Låt ödet få göra med mig vad det vill. Jag är icke en morsgris som suggor alls kan göra någonting åt."

Och det noggrant beslutade enviget uppgjordes bergfast. Kung Fingal log tyst, lömskt och hemligt i smyg för sig själv. Och han talade nu så att samtliga hörde med mörkt triumferande min:

"Hör mig, herrar och dannemän! Jag älskar Hamlet som min egen son. Jag har blivit beskylld för att söka hans död. Det är lögn och förtal och blott bedrägeri. För att inför er alla bevisa hur skyhögt jag håller av min egen son och min arvinge Hamlet, så satsar jag härmed min krona, min makt och mitt allt på att han lyckas rentvå sig. Lyckas han icke med det abdikerar jag, ty om ej Hamlet kan vara min arvinge, vilket han icke kan bli om han härmed förlorar sin heder och ära, så vill icke heller kung Fingal förbli ensam olycklig konung i riket. Så, Hamlet, du slåss emot

Lars icke endast för dig och din ära men även för din egen fader, kung Horvendels, hans och hans hela familjs höga ära och makt. Om du ej klarar provet så faller den tron som har tillhört din ändlösa rad av förnämaste förfäder. Detta är vadet jag ingår för dig mot din anklagare i all rätt, junker Lars. Jag har talat." Då svarade Hamlet:

"Min farbror, det är första gången du inför din brorson bevisar dig manlig. Jag har aldrig vördat och hållit av och respekterat dig förr, men nu gör jag det, om det är möjligt för den stackars son till en lönnmördad konung att vörda och hålla av mördaren." Dessa blott alltför klart tydliga för alla hörbara ord väckte stormar av anskrin och utrop hos alla som hörde dem. Drottningen svimmade för andra gången på nytt med upprepade utropet: "Ack, han är galen!" Och konungen skallade högt: "Han vet ej vad han säger! Var man kan ju se att han blott alltför klart är förryckt, galen, vansinnig som ingen annan!" Men konungens ögon och anlete visade att han försökte att dölja en statshemlighet. Hamlet fortsatte sansat och lugnt som om ingenting hänt: "Därför, självkrönte laglöse konung och tjuvusrupator och våldtäktsman, äktenskapsbrytare, horkarl och tjuv, slåss jag även i morgon ej blott för mig själv och familjen, men även för rättvisa inom familjen. Om Lars icke lyckas ge sår åt mig fastän jag ger honom tre sår i följd, så betyder det även att min hårda anklagelse emot dig, farbror Fingal, har grund. Må han kämpa ej endast för sig och sin far och Ofelia men även för ditt regemente, som hovmannen Patrik, hans far, ivrigt verkade för. Om jag klarar bataljen i morgon så skall även Gud kräva rättvisa från detta lands regemente och drott. Har ni hört mig, o herrar av landet, är ni mina vittnen? Och farbror och ädle herr Lars, har ni något emot mitt förslag och min åkallan av själve Gud att all rätt må på en gång nu skipas? Jag lade mitt liv ärligt i era händer. Ni gav mig ett halmstrå att klamra mig fast vid och rädda mitt liv med. Jag har accepterat det halmstrå och klänger mig fast vid det. Säg, accepterar ni det?"

Kungen önskade neka, men Lars sade frimodigt: "Vi accepterar det. Om du består hårda provet, ty det är ett hårt prov emedan jag är bättre kämpe än du, så må även därigenom vår Gud ha bevisat din oerhört grava anklagelse mot vår kung Fingal som faktisk och ej utan grund. Och om du detta provet består har ock jag ett och annat smått vittnesmål att efter tvekampen avge i saken. Må älskade fagra Ofelia, där hon tyst ler i sin kalla och främmande grav där ej någon hör hemma, nu vara ett himmelens vittne på att allt må tillgå helt enligt vart ord och var bokstav vi talat och kungjort här vid hennes grav, hennes kalla lekamen och vid sista åsynen av henne. Dödgravare! Fyll igen denna grav, och må det vara inseglet på att vår pakt, vårt förbund och vartenda vårt löfte må uppfyllas hederligt och utan tillstymmelsen av ett brott denna tidpunkt i morgon!" Och samtliga utom kung Fingal framumlade bifall därtill. "Låt oss överge nu denna trista och tragiska sorgligt beklämmande plats och så lämna de sovande döda åt den ljuva saliga frid som de kämpade för hela livet men som de som lever ändå aldrig lämnar dem i. Har vi ej här sett Horvendels ande ånyo frammanad? Och vem kan väl någonsin undgå att nämna den döda Ofelias namn i tid och otid som den mest traumatiska tänkbara trista tragik? Och jag fruktar att vårt eget öde blir likt dessa dödas: de dö, men de lämnas ej någonsin ändå i fred."

Med de orden av Lars drog det sorgtyngda sällskapet bort från den kallnande orten, ty skymningen inleddes redan, och aftonen tycktes bli kall. Sist av alla gick Hamlet i sällskap med Hubert från platsen med hjärtat mer tungt än det någonsin förr hade varit.

Han sade till Hubert: "Jag borde egentligen vaka i natt och se till att ej släktingen hittar på fuffens, men kärleken lockar mig mera än plikten. Ofelia är död, men Gunilla, min syster och älskade, lever. Jag vill rida till hennes sida nu, ty hon behöver mig, och ännu mera behöver jag henne. Mitt hjärta är tungt och bedrövat, och för första gången i livet har jag blivit rädd för min släkting kung Fingal den tjocke. Jag tyckte ej om hans odrägliga minspel idag. Han är fulare, ruttnare, halare än han förr någonsin varit, och att jag nu vågade visa mig åter fick hans bittra mjältsjuka att raskt ta ny fart och sätta hans själ i full medvetenhet om dess fullaste avgrund av ondska. Ack, Hubert, bevaka hans göromål medan jag är hos min framtida fru."

"Jag skall göra det. När är ni åter tillbaka, prins Hamlet?"

"I morgon i tid till bataljen. Jag kommer i god tid, ty jag vill personligen välja mitt vapen. Farväl då, till dess."

"Ja, farväl. Må Gud skydda dig."

"Nej, icke mig, utan Danmark och framtiden."

Hamlet gick bort till sin häst, satt upp, satte upp fart och försvann. Han red först till en prästgård och talade där med en prästman, till vilken han sade: "Jag önskar att lagenligt viga mig nu. Har ni tid, lust och möjlighet att följa med mig, högt ärade gudsman, mer trogen och ärbar än kungen?"

"Förvisso, du folkets vän Hamlet," löd prästmännens svar. Några timmar därefter blev Hamlet och ljusa Gunilla i anspråkslös enkelhet lagenligt gifta. Det äkta välsignade paret tillbringade natten tillsammans. Den i pannan fårade ynglingens tanke var denna: "Jag har onda aningar. Om jag är slut efter den dag som kommer i morgon så får därmed ej min familj vara slut." Och det var äkta kärlek som rådde emellan de gränslöst förenade makarna.

Konungen vakade även i slottet. Han vandrade kring och gick icke till sängs. När han blivit helt säker på att varje själ i hans rike var ofarligt och djupt till sömns gick han ner till sitt slotts arsenal. Där låg vapnen som skulle få träda i tjänstgöring när solen åter var uppe. Han gick tyst förbi dem och skred som en vålnad till lägre regioner. Han stängde den lönndörr han omärkligt ljudlöst försvann genom och låste noggrant dess kraftiga nyckellås efter sig. Snart var han hemma vid sitt allra dolskaste och sitt mest hemliga heliga laboratorium. Där hade han flaskor och örter och brygder och mortlar och käril som luktade illa som uppsvällda digert förgiftade mördade och aldrig ruttnade lik. Han tog girigt den starkaste av sina brygder och skred åter uppåt i natten till sin arsenal.

Han tog fram alla svärd som på dagen var förutbestämda att användas, och varje egg av varenda en klinga av dem utan undantag smorde han in med den dräpande av egna händer och sinnen lömskt framställda salvan. Han log medan brottet begicks, som om det var en njutning, allt medan han tänkte: "Allt måste nu klaffa om makten skall räddas. Den kan endast räddas om både mitt samvete Hamlet och

marionettdockan Lars tystas ner för all framtid. Lars fruktar jag såsom min svaghet, ty han har fått veta för mycket. Dessutom, för att bli fullkomligen säker, skall jag bjuda kämparna på läckert läskande mjöd, som jag själv först skall dricka av och sedan dödligt förgifta, så att inga levande sedan kan vittna emot mig. Min brorson har grävt egen grav. Om jag blott lägger krokben för honom vid randen så måste han falla däri. Vilken dåre! Om han bara visste med vilken beredvillighet hela folket och landet med entusiasm hade kastat sig i hans politiska omvårdnad och skrotat mig, bara för att han återkom levande hem! Ingen bad honom bry sig om Lars. Han må skylla sig själv." Och så vakade konungen grunnande över sin mångfald av brott och hur han skulle multiplicera dem medan den långsamma natten skred framåt, omhöljande konungens brottsliga uppsåt med sitt allt begrävande mörker.

Och morgonen kom, och herr Tupp sjöng sitt kuckeliku som om morgonen var lika sorglös och vanlig som de allra flesta normala morgnar.

Och Hamlet steg upp från sin älskades läger och tänkte med ögat betraktande solens välsignelsebringande ljus över havet: "Idag skall jag dö eller börja mitt riktiga liv. Vilkendera av lotterna vill Gud beskära mig? Chanserna är lika stora för båda. Mig kvittar det lika så länge blott Gud får sin rättvisa vilja igenom." Och han bjöd sin hustru farväl, ty han ville ej ledsaga henne till hovet som någonting mindre än såsom sin drottning. Om tvekampen slutade väl skulle han återkomma på eftermiddagen och äntligen införa henne bland hovet.

Vid dystra och mäktiga kungsborgen träffade Hamlet sin spejare. "Nå," sade Hamlet, "vad har kungen gjort denna natt?" Hubert svarade:

"Han har ej sovit i sin egen säng och ej heller i nå'n annan säng, efter vad man kan se. Han försvann helt vid midnatt och jag kunde icke begripa vart han tagit vägen. I gryningen vaknade tjänaren dock av att konungen kom till sitt rum. Han har sovit i sin bästa stol några timmar. Nu är han dock uppe igen."

"Det är skada, o Hubert, att vi icke vet vad vår fiende Fingal har gjort denna natt, ty min intuition alarmerar mig om att vi borde fått veta det. Nå, det är ingenting mer vi kan göra. Jag är fullt beredd på den stundande striden. Hur har broder Lars sovit?"

"Han har mest suttit och grubblat och ej heller han funnit ro i sin säng. Och din moder har plågats i sömnen av hemska förskräckliga ont förebådande vidriga mardrömmar. Hon ser ej frisk ut idag. Hennes ögon är tjocka som bälgar, och hela det förr alltid leende vackra och tjusande ansiktet är denna dag som av papper. Hon ser för bedrövlig ut. Om hon får se dig så blir hon med säkerhet genast hysterisk och ber dig att avstå från striden."

"Jag tackar dig för dina vinkar. Jag skall söka undvika henne, för bådads vårt bästa."

Och solen steg högre och högre på molnfria himmelen. När den stod som allra högst var allt redo och klart och var man på sin post. Utan järnskydd för annat än huvudet skulle prins Hamlet och unge herr Lars kämpa hårt mot varandra med svärd blott och sköld. Det var mycket folk samlat på borggården där striden nu skulle strax äga rum. Kungen höll detta öppningstal inför torneringen:

"Ärade gäster, högt ärade dannemän, vänner och släktingar, hustru och riddersmän, välkomna alla till denna historiska stund! Här ska Hamlet, min älskade son och min arvinge, tappert försvara sin heder och ära, sin släkt och familj och sin framtida tron och sin konung och farbror mot anklagaren junker Lars, som har rättmätig hämnd i sitt sinne för dådet som våldsamt begicks mot hans fader min tjänare och statsminister och rikskansler Patrik, som dräptes av Hamlet i sinnesförvirring. Den först av de kämpande som får tre blodsår i följd utan att tappre motståndaren får ett enda har hopplöst förlorat, och enviget avbrytes då. Om min Hamlet förlorar och därmed förlorar ock heder och ära skall jag abdikera, ty så har jag lovat. Om kampen blir oavgjord, dock, om ej någon av parterna lyckas att giva den andre tre blodsår i följd, utan enviget pågår tills någon är död, så är den överlevande segrare. Om båda två skulle dö, vilket lyckligtvis är föga troligt om icke omöjligt, så är därmed inget bevisat och kampen totalt hopplöst oavgjord, vittnande blott om Guds tystnad och vägran att upplysa oss om sin rättvisa.

Älskade Hamlet, jag har satsat allt på din framgång. Jag tror och jag hoppas du kommer att glädja all världen med ädelt och hederligt friköp från allt ont bedrövt och sorgligt. Med din ljusa framgång och blivande seger i sinnet, så tömmer jag här till din ära den gyllne pokal, som här fram bäres mig. Och jag ber dig att dricka med mig och så delta i skålen, och samma ber jag även Lars. Må min framställda dryck ljuvt förläna er själskrafter att till vårt samtligas fromma ge er tappra närkamp den bästa mest lovvärda utgång. Gutår! kära älskade söner! Nu dricker jag er skål!" Han drack. "Och när tiden är mogen, och någon av er två blir törstiga, drick då min skål ur er välgångspokal! Se! Jag sänker i fradgande mjödet en kostbar klenod, Danmarks dyraste största juvel, som blir hans vinst som vinner." Han släppte ner noggrant förgiftade stenen i mjödet. "Så till era platser! När första trumpeteten gällt ljuder, så börja då tappert och modigt och muntert att slåss!"

Hamlet tänkte: "Förvisso är det vad du helst vill, du falske och hycklande lömske förtappade konunganiding, att vi bägge dör och går åt i vår strid. Men så skall det ej bli!"

Och trumpetens triumferande skallande glada och smattrande låt gav signalen, och kampen begynte. Det dröjde ej länge förrän en av kämparna fick första hugget i armen på motkämpen. Blod flöt ur såret på Lars. Kampens domare skilde de kämpande åt efter klart konstaterande att Hamlet huggit i kött. Kampen fortsatte. Ännu en kort stund, och åter ett blödande sår på en part. Unge Lars hade mottagit sår nummer två på sin arm nummer två. Trogna domarna kunde på nytt konstatera som faktum att prinsen nu tillfogat motkämpen två sår. Då reste sig konungen:

"Hamlet!" lød stämman. "Nu önskar jag ni ville dricka. Ni är ju så törstiga. Kom nu och drick!" Hamlet svarade kärvt:

"Jag vill ej dricka en enda klunk förrän striden är avklarad. Ve den som anklagad står och som njuter av honungen innan hans skuld är ur världen. Du flämtar, vän Lars?"

"Du har övat, kusin! Var har du lärt dig så mycket skicklighet?"

"Hemma i England, där rätten regerar och ej brodermördare, och där naturligt nog som resultat konsterna tränas och inläres bättre än i ruttna brodermords-äktenskapsbrottsinfekterade Danmark. Kom an! Sista omgången!"

Och de gick lösa ånyo med skrammel och brak med i solljuset gnistrande svärd och av svärdsklang högt ekande sjungande sköldar. Kung Fingal såg missnöjd och otålig ut. Efter en längre stund skrek han ut: "Var det inte ett hugg? Skilj de kämpande åt!" Men ej än hade Hamlet fått en enda skråma, och Lars var nu helt i sitt ässe och slogs och försvarade sig ytterst väl. Drottning Gertrud grep skummande fagra pokalen och kungjorde: "Se, Hamlet! Din gränslöst älskande moder tar nu del av drycken som du skulle druckit och skålar för dig." Kungen blev mycket tydligt förskräckt och bestört, och han sade: "Ack, drick ej av mjödet, fru Gertud!" Hon svarade: "Det är för sent, ty jag har redan druckit det." Hamlet blev uppmärksam. "Säg, varför skulle hon inte ha druckit av mjödet, min farbror?" Men konungen svarade ej. Men då anföll med ens hjälten Lars Hamlet bakifrån och gav den skyddslöse ett litet hugg i hans överarm. "Nu står det lika igen, ädle Hamlet. Nu får du på nytt börja om ifrån början att ge mig de tre överenskomna såren!" Kung Fingal fick svårt att behärska sin glädje och lättnad. Men Hamlet förkunnade lugnt: "Du har brutit mot heder och oskriven lag, käre Lars, med att anfälla bakifrån. Jag har behandlat dig hittills som värdig och jämbördig medkämpe. Nu börjar kampen på allvar mot vanheder, falskhet och förräderi!"

Med de orden begyntes den rasande kampen ånyo, men nu var den hetare och mera våldsam än någonsin. Samtliga fattade nu att det ej längre var en god ridderskamp utan en hänsynslös stridskamp på liv eller död. Kungen ropade: "Skilj dem! De vet icke mer vad de gör!" Men då segnade plötsligen drottningen ner. Hamlet såg det fastän han var mitt upp i striden. Han ropade häftigt: "Ta hand om min moder! Vad felas den arma?" Då ropade drottningen: "Hamlet! Det mjöd som var ämnat åt dig och åt Lars är förgiftat! Kung Fingal, din farbroder, vill se er båda två döda!" I samma sekund fick prins Hamlet ett hugg in i livet på Lars. Lars var utslagen och kunde icke mer strida. "Du bad om det, Lars. Föga ville jag göra det. Hade du ej överfallit mig bakifrån hade det hugget besparats dig. Nu mot vår största gemensamma fiende Fingal! Du nidingakonung! Din arma olyckliga marionettdocka Lars är nu utslagen och kan ej slåss mera! Vilket betyder: prins Hamlet är rentvådd och uppenbar segrare. Vilket betyder: hans anklagelse emot Fingal står fast, och förutom för det att ha djävulskt förgiftat sin broder kung Horvendel, anklagar nu även Hamlet sin farbror för att ha försökt att förgifta sin brorson och arvinge samt junker Lars, men blott lyckats förgifta sin fru drottning Gertrud. Se, din usurpator och konungamördare, se hur din drottning där ligger och vrider sig i sina dödsryckningar! Du blev döden för henne! Så långt infekterade du hennes fläckfria moderssjäl genom din rutenhet, att hon nu slutligen dör genom din oerhörda och fasliga skändlighet! Nå, du förskräcklige konung! Försvara dig, kräk, om du kan mot min mångfald av anklagelser!" Kungen stammade någonting ohörbart, blek av förskräckelse. Hamlet var fruktansvärd och obeveklig och rasande som aldrig förr. "Du den värste av Danmarks förbrytare! Drick nu ditt eget med omsorg och

noggrannhet välbryggda livselixir, som du bryggt för att andra ska dö och du själv bättre leva!" Den rasande kronprinsen tvingade kungen att dricka vad som nu fanns kvar i pokalen. Den ömklige konungen tvingades svälja en del, ty han lyckades ej spotta ut alltihopa. "Må denna välläskande dryck bli din dom, vise konung! Om du nu är oskyldig har icke drycken nå'n verkan på dig, och du klarar dig! Visar den sig vara djävulskt förgiftad, så får du det straff som du själv listigt uttänkt och slugt preparerat och mera än en gång förtjänat! Min moder! Min älskade moder! Hur mår du?" Han sjönk ner på knä hos sin döende moder.

"Jag får mina gärningars lön. Min son Hamlet," hon strök ömt hans hår ur hans panna, "du var aldrig galen. Jag inser det nu i min dödsstund. Din farbror var galen, och din egen moder var galen som gifte sig med honom. Hon tar nu tacksamt emot sitt helt rättvisa straff. Gud har dömt oss idag. Du får leva med Lars och er generation, och de gamla och tokiga dör. Ty ju äldre man blir, desto galnare blir man. Det finns inget visare väsen än barnet, som ensam bland alla har ingenting nesligt att dölja. Det ser vad ej vuxna fördärvliga syndbundna galningar ser, liksom du ensam såg vad ej någon fördärvlig föråldrad stofil nå'nsin såg. Och de blinda och galna försöker att tysta och kväsa de tungt obekväma besvärliga seende goda talangerna, som ser för mycket emedan de ser mer än vad alla dårar ser. Ja, en besvärlig och obekväma börda är ungdomen, friskheten, ungdomens vakenhet, observation och blå medvetenhet, för de gamla och tröga och dumma förstockade väletablerade satar som icke vill ha sina brott uppenbarade för sig. Du vann, käre Hamlet. Gud hjälpte dig längs hela törnsnårsuppfyllda obanade vägen, och ingenting gladde din moder så mycket i livet som detta. Hon dör nu med lycka och frid i sitt hjärta, och gladare än någon människa på hela jorden." Hon slöt sina ögon och dog i sin ende sons armar, och sonens blod droppade på hennes lik. Hamlet sade:

"Farväl, ljuva moder! Jag gav dig ej någonsin den fulla kärlek som du var förtjänt av, och nu har det blivit för sent. Ack, den moder jag aldrig rätt älskade medan hon levde skall jag desto mera dock älska i döden. Min Hubert, hur mår tappre Lars?"

"Han är illa därän, men han klarar sig nog."

"Nej, han klarar sig icke," ljöd Fingals dovt ljudande stämma, "och du även, Hamlet, är dödens; ty svärden jag gav er var båda insmorda med konungsligt gift. Ni är sårade båda till döds, ty i era förbannade ådror är giftet i färd med att raskt genomföra er hädanfärd. Ni följer båda med mig in i döden, ha-ha!" Kungen uppgav ett galet sarkastiskt grymt ihåligt skratt av sin sista och största portion skadeglädje. "Jag mördade Horvendel, och jag utrotade hela hans mäktiga vidriga släkte, och det inklusive mig själv! Och jag mördade min enda tjänares son, och dessutom min drottning och hustru! Ha-ha! Ingen var i mitt rike så blinda som Gertrud och Patrik! De tjänade mig, och de trodde på mig i sin barnsliga hopplösa godtrogenhet! Mycket tacksamma lät de sig ledas av tidernas svartaste brottsling i band, de små lyckligtvis döda förblindade dårarna! Jag var i min tids begynnelse född till förbrytare, och mina mord går av stapeln fastän jag är död! Fastän Fingal till slut trots allt dör, äger Fingals förbannelse ändå förintande evig och hänsynslös kraft, och den drabbar hans mäktiga höga familj tills familjen är utrotad! Ha ha ha ha ha! Jag kan endast skratta!"

Han fick ett ohyggligt och rosslande krampanfall, hostade kraftigt, och sedan så inleddes hemska ohyggliga dödsryckningar. Ja, han vred sig som skadade ormen i myrstacken. Slemmet flöt ut i ohyggliga strömmar ur dreglande munnen. Så dog han. Tyrannen, den värste som någonsin burit en konungakrona, var död. Hamlet ryste.

"Vad är det för svärd, käre Hubert, som konungen gett oss att bruka? Jag får icke dö, icke nu. Hur mår vännen, den älskade Lars, som skall bli rikets förste minister? Han får icke dö genom trolldom och djävulskap. Säg att han lever! En så ädel man får ej bräckas av ondska!"

"Vad konungen sade var bara tom inbillning. Svärden var icke förgiftade. Lars kommer säkert att klara sig. Konungen ville blott en sista gång göra allt för att skrämmas med meningslöst tomt skryt och munväder."

"Var är Lars nu?"

"Han är hos sina läkare för att där omplåstras av dem."

"Gå dit och hör noggrant hur Patriks son mår!"

"Ni bör själv bandageras och helas."

"Pah! Aldrig i livet! Det är bara nyttigt att blöda ibland. Såret är bara en bagatell. Och om jag är förgiftad så är det ock nyttigt att låta förgiftade blodet få lämna den sårbara kroppen i fred. Hör nu efter hur Lars mår! Han får icke dö!"

"Och han skall icke dö." Hubert gick.

Hamlet tänkte med vanda: "Ack, Gud, skall jag dö eller leva? Och vilket av ödena kan vara värre? Att leva med vännerna döda omkring sig? Att dö just när härlig och ärorik framtid begynner? Att ej vara eller att vara är frågan som aldrig kan få ett gott svar, ty de båda två alternativen är lika totalt outhärdliga. Men där är Hubert tillbaka. Säg, lever min älskade fiende Lars?"

"Ja, han lever, men ack! Han är döende och önskar tala med dig."

"Ve den man som ej skyndar när döden själv kallar! Jag flyger till offret för skyndande döden."

Han skyndade till den svagt levande Lars, som svagt yttrade: "Hamlet, jag dör, men det är ej av konungens påstådda gift. Det rättmätiga hugg som du gav mig i livet har visat sig vara mitt banesår. Läkarna kan icke hela de skador som uppstått där inne."

"Ack, Lars! Faslig mördare både av fader och son! Lika ursinnig i båda dråpen! Du får icke någonsin ge mig förlåtelse!"

"Patrik stod lömskt spionerande i din mors kammare. Rena Ofelia drev sig till vansinne av egen vilja. Och själv överföll jag dig bakifrån. Alla vi tre har förtjänat vårt öde. Du har ingen skugga av skuld över dig."

"Jo, det har jag, som inte ens döden kan rentvå från mig."

"Prata ej längre nonsens! Jag ville nu be dig en bön innan avgrunden tar mig. Man kommer att anse mig såsom din lömske anklagare och onde konungens vän. Jag har gjort föga gott för att vinna gott rykte i landet. Man kommer att säga om mig att jag endast förtjänade vad jag nu får, och min bön är: försök att upphäva mitt kommande dåliga rykte. Försök att få folk att förstå, att jag icke var ond, och att jag

aldrig någonsin önskade ont. Jag var slagen, förblindad och kuvad av sorg blott. Jag ville blott fromt övervinna den gudlösa grå orättvisa som jag ansåg far och min syster ha feget vederfarits, och källan till orätten drev mig din farbror till att tro var du, och så galen var jag att jag föll i hans fälla och därför och därmed förgås. Giv mitt i grunden goda och ärliga uppsåt from rättvisa när jag är död. Det är allt jag begär. Min familj blir nu utrotad, men din får leva och vidareutveckla sig."

"Giv mig gift, om jag ej har det redan i kroppen, ty allt vad jag vill är att utdö med dig, arma sate!"

"Håll käften, din slyngel! Du måste förbli bland de levande. Vem skulle annars stå upp och förkunna för världen den sanning som här vid vårt sund har ägt rum? Livets sanning får aldrig förgås eller svikas. Så lev du för den, om du icke har annat att leva för; lev för historien om oss och vårt släkte. Det vare din plikt och var människas plikt av vår ras och vårt folk. Nu farväl, ty från nu är för min del allt tystnad." Och den till sitt yttersta spända och ansträngda själen och blicken, som utkämpat sitt svaga livs svåra uttänjning till dess totalt allra yttersta, brast nu som springande sjungande brusten fiolsträng som uppstämmts ihjäl. Blicken brast, själen lämnade kroppen, och människan Lars blev förvandlad till omänskligt lik.

Någon läkare drog till sig Hubert och sade så att ej prins Hamlet fick höra det: "Såret var inte så farligt. Han dog ej av skadan i sig men av giftet som med svärdets egg trängde in i den avlidnes kropp, och precis samma gift har ock Hamlet fått i sig igenom den svärdsegg som Lars digert svängde. Men Hamlet har chanser att klara sig. Giftet är det allra starkaste och det fatalaste som någon mördare vidrigt kan bruka. Lars unga och starka fysik stred en underbar kamp i tre timmar mot giftet som skulle ha dödat en annan på sex gånger kortare tid. Även Hamlet är ung, stark och frisk som en vildhäst, och hans sår är dessutom mildare. Det finns en chans att det dödliga giftet har lämnat hans kropp med hans blodflöde, och för god säkerhets skull skall vi fortsätta låta hans sår blöda friskt en stund till."

"Säg, vad muttrar den läkare till dig, o Hubert, som just tagit livet av Lars?"

"Ingenting."

"Säg nu ut. Om du döljer en enda detalj är du ej mer min vän."

"Lars dog icke av såret men av kungens gift. Även du har det giftet i kroppen. Men om ditt rätt lindriga sår blott får blöda ordentligt, så kanske ditt liv än kan räddas."

"Ja, låt mig få blöda! Låt blodet fritt flöda och färga det gröna och gyllene Danmark än grällare, gladare och mera praktfullt av blod och tragik! Jag skall aldrig förbinda mitt sår förrän allt blod har flutit i Danmark som någonsin kommer att flyta! Och rött, grönt och gult skall mitt Danmarks standar vara, med röda blodet i mitten! Nu rider jag till min oroliga fru som väl ängslas för mig intill döds. Ty vad är väl en konungatron utan drottning?"

Och Hamlet red till sin Gunilla och hämtade henne. Hon blev presenterad för hovet den samma högtidliga dagen, och ännu den aftonen blev unge Hamlet utropad av folket och prästerna och landets stormän högtidligt och enhälligt till landets konung. Men därefter var arme Hamlet så slut efter alla ansträngningar och av sin

blodförlust att han var svag, trött och klen som ett barn. Då förband man hans gapande sår, och man vågade tro nu att han skulle klara sig och döde Fingals gift ej mera ha någon verkan. Men följande dag hade okrönte konungen brinnande feber, och det dröjde två långa kritiska veckor förrän han var äntligen helbräddad. Då blev han krönt med sin drottning, och Hubert blev utkorad till kungens förste minister. Men Hamlet var sorgsen och spådde att han icke skulle förbli landets kung så värst länge, ty sorgerna hans var för stora och ett värre gift i hans själ än hans farbroder någonsin kunde ha bryggt.

9. Kung Hamlet

Landets präster var ofta hos Hamlet och bad honom resa till Uppsala att där nu äntligen taga i anspråk det ämbete som legat sorgligt i träda och nedgång och sotsäng i många decennier. Och av folket älskade konungen lät sig bevekas. Han lämnade styret åt Hubert och reste med hustru och kommande barn över haven till Uppsala. Där blev han hälsad välkommen av Ruriks välsignade dotter fru Gudrun och allt landets prästerskap, och under jublande högtidligheter blev Hamlet nu insatt och krönt såsom Uppsalas och hela Nordens enväldige herre och konung. Han stannade i rika Uppsala tills hans högt önskade barn blivit fött. Det var en liten gosse som gavs namnet Harald. Kung Hamlet for väl uti Uppsala, trivdes och mådde där gott, och han kom mycket väl överens med sin goda kusin jungfru Gudrun. Han stannade där tills hans älskade hustru och drottning Gunilla fött barn nummer två: sonen Ulf.

Hamlet lämnade hustru och barn kvar i Uppsala medan han reste mot österns oändliga disisga länder, där hans farbror Rurik måhända än levde och härskade. Efter oändliga svåra strapatser kom brorsonen fram till kung Rurik i Nygård. Den ogifte mannen var gammal och vit såsom snö i sitt skägg och sitt hår, men han levde ännu, och han hälsade brorsonen välkommen under stor rörelse, tårar och ömhetsbetygelser och icke minst rika fromma välsignelser. "Lever du än, käre brorson? Har Fingal ej lyckats med att äta upp dig? Jag anade nog att han skulle bli endast en prövning för världen och Horvendels bråda fördärv. Men du lever, och intet kan glädja mig mera. Så länge jag lever skall jag vara far för dig i min högt älskade broder kung Horvendels ställe. Min son, var välsignad, och lev ett långt liv som den fågling och sällhet för Norden du är! Jag har själv ingen son, och du blir nu den son som jag hittills har saknat." Så inleddes den unge Hamlets och den ålderstigne och högt vördnadsvärde högt mäktige farbroderns samtal och vänskap. Den rörde och tillgivne Hamlet förblev hos sin såsom en fader snart älskade farbroder, och han berättade allt som ägt rum omkring honom i Danmark, från mordet på Horvendel fram till hans resa till Uppsala, och även allt som han upplevat därefter. I tre behagliga långa och lyckliga fridfulla år var kung Hamlet hos Rurik i Nygård och lärde en hel del som nyttigt och värdefullt var från den världsvise mäktige fursten hans farbror. De skildes därefter med tårar och saknad och

medvetna om att de aldrig mer skulle få samtala åter. Ty Rurik var åttio år gammal och medveten om att han snart skulle dö, vilket dock han ej avslöjat för unge brorsonen. Hamlet, å sin sida, visste att hans tid som konung ej skulle bli lång. Men det hade han ej velat öka sin farbroders sorger med att tala om.

Han kom åter till Uppsala, där unge Harald nu var en fem år gammal präktig och dådkraftig pilt som nu re'n kunde rida. Och Ulf var en treårig munter krabat, ljus i håret som fjälltoppars gnistrande snö när fru sol vänligt värdigas smeka dem med sina gyllene solstrålar. Vackra Gunilla var skönare än nå'nsin förr och så strålande som aftonstjärnan. Och hon mådde bra nu när Hamlet var kommen tillbaka.

Nu reste kung Hamlet tillbaka till Danmark, ty därifrån ville han styra sitt ändlösa rike. Men sorgerna gjorde sig påminta där, och han kunde ej stanna i längden i farbroderns rike. Han stannade dock några år. Han försökte att grunda och bygga en ny stad och hemborg åt sig och sitt släkte och sålunda fly alla minnen. Den nya med entusiasm byggda staden och borgen blev präktig och ståtlig och vacker. Den låg längre söderut där sundet var såsom bredast. Det blev en befäst rikt befolkad och glad härlig borg, och från fjärran och när kom det folk som var villiga att acceptera kung Hamlets vitt kringspridda inbjudan till alla villiga människor att komma och bo i hans stad. Och den blev nästan dubbelt så stor som kung Fingals, och rik blev den genast från början. Ej någonsin har någon stad haft en mera fantastisk och lysande början än staden som Hamlet lät grunda och bygga. Den tävlade snart rentav med gamla Uppsala i kraft och skönhet och rikedom, prakt och kultur. Och idag är hans stad, som bekant, sedan några par sekel vår Nords allra största.

Som konung regerade Hamlet förnuftigt och klokt, kallt och vist. Allt som farbrodern missbrukat blev åter upprättat, samtliga grå missförhållanden rättades till, och med detta fick även affärerna ett välbehövt och otroligt underbart uppsving. En dag kom det bud från det avlägsna Österland till Hamlets hov att kung Rurik var död och att Hamlet fått riket i arv. Därmed sträckte sig nu Hamlets välde från Nygård till Danmark med allt vad som låg norr därom, och där ingick var strand som ömt smektes av Östersjöns vågor. Och den enda del av hans väldiga rike som inte fullt godkände honom som herre och konung var Norge.

När Hamlets gudomliga stad stod som färdigast och såsom rikast i Norden blev det åter dags för Gunilla att föda. Hon födde de tredje förtjusande barnet, som det även blev en skön pojke. Men barnbörden drog ut på tiden, och drottningens långa förlossning blev svår. Och när barnet blev fött fick den ljuvliga drottningen plikta därför med sitt liv. Arma drottningen dog, men det älskliga barnet med gyllene lockar fick leva. Det gavs namnet Leif, och det blev Hamlets sorgbarn.

För att komma från denna gränslösa nya olidliga sorg reste Hamlet till England för att råka drottningens bror, konung Henrik. De träffades och trivdes väl där tillsammans och kom mycket bra överens. Hamlets svåger var just vad kung Hamlet behövde: en hjärtlig och öppen kamrat och en fullkomligt god komplett vän utan en enda malört i hjärtat. I tre goda år förblev Hamlet i England och tröstade sig, och han ledde bland annat åt Henrik en expedition mot öns nordliga bergiga delar där

laglöshet härskade. Expeditionen blev framgångsrik, och gode Henrik gav Hamlet som kunglig belöning det nordliga berglandets krona. Så kröntes kung Hamlet i London till konung av Skottland. Han fick av sin svåger kung Henrik allt landet som gåva, och Hamlet var tacksam och rörd. Ingen kung hade funnits av bergslandet förut.

När tre goda lyckliga år hade gått reste Hamlet tillbaka till Danmark. Hans två äldsta söner var nu nästan fullvuxna, och Hamlet ansåg det dags att nu tilldela dem deras blivande ämbeten. Ulf lät han kora till furste av Nygård, och sålunda fick raske Ulf hela det vida rike som varit kung Ruriks. Sin äldste son Harald, en ädel och fromsint och högst tillförlitlig ung man, ville Hamlet ge Uppsalas tron, men den ärlige Harald bad fadern att ge honom något som var litet mindre och som han var något mer värdig. Den åldrande Hamlet blev glad över kungssonens visdom och äkthet och gav honom då det okuvliga bergsland som låg norr om England. Och Hamlet lät Harald förstå: "Det är icke ett gott land. Det har endast berg, och dess folk är de grymmaste snålaste och de mest laglösa våldsmän och digra banditer. Men om du kan göra dig rotfast i landet och vinna det åt din familj och ditt släkte för eviga tider, så är ej blott landet men ock hela världen förtjänt av att tillhöra dig." Och kung Harald drog ut med sin nyvunna hustru att taga det vilda och fjärran oländiga bergslandet i snar besittning. Han for via England att först presentera sig för konung Henrik, som Hamlet klokt bett honom göra. Och Henrik tog vänligt emot konung Harald som sin egen son.

Medan Harald for västerut reste kung Hamlet med Ulf emot öster att inställa sonen på Ruriks omtalade sägenomspunna och vördade tron. Med sin fars hjälp tog Ulf hela Ruriks nation i besittning och därtill närliggande okända länder. När Ulfs ställning var riktigt tryggad så avreste Hamlet till Uppsala, tryggade alla förhållanden där, och for åter till Danmark.

Hans yngste son Leif var hans älsklingsson. Ingen var så lik sin moder av sönerna som pilten Leif. Det var samma välsignade näsa och samma rikt gyllene hår, samma ögon och fullkomligt moderns oändligt högt älskade avbild. Så älskade Hamlet sin son att den sköne och ljuvlige sonen tyvärr snart blev bortskämd och började ta litet skada därav. Ty en man får ej älska en man, ej ens andligt, och icke ens om det är hans egen son. Ty all kärlek och all form av kärlek emellan två män kan blott leda till undergång för bägge karlarna eller åtminstone för ena parten.

Prins Leif blev sin fars enda glädje och tröst på hans alltmer begynnande ålderdom, men unge Leif blev av faderns oändliga tillgivenhet alltmer trotsig och upprorisk, ej blott mot fadern men mot alla mänskor. Och en dag, när Leif blott var tolv vårar gammal, så rymde han hemifrån, flydde till Lund, och tog därifrån sig på ett skepp som han stulit till byn Göteborg och till Norge. I Norge var Hamlet ej någonsin enhälligt hyllad. Att Leif kom till Norge och talade illa om Hamlet gav norrmännen mod till att äntligen resa sig mot konung Hamlet, kung Kols grymme mördares hatade son.

Alla norrmän som var Danmark trogna utrotades nu, och den vackre långhårige gyllene ynglingen Leif blev nationens nu enhälligt hyllade ledare. "Hämnd för kung Kol!" var var norrmans högtidliga lösen.

I Danmark tog ensamme änklungen Hamlet emot hårda budet med böjt ödmjukt huvud och några par tårar. Han sade till den aldrig svikande tjänaren Hubert: "Jag kan icke kriga mot min egen son. Du får göra det onda nödvändiga arbetet i kungens ställe. Men gör icke Leif någon skada. Det är blott ett okynnesbusstreck som han hittat på, och han bör ej få mera än endast en risbastu. Far du i konungens namn, ädle Hubert, den ende som alltid har stått vid min sida och burit med mig mina sorger."

"Jag far," sade Hubert, "och lovar att komma tillbaka med Norge för evigt som ditt aldrig svikande lydland och med pilten Leif i ett hundkoppel."

"Gott," sade Hamlet. "Jag tror ännu på honom. Ännu kan han blott och ej någon annan bli Danmarks och Uppsalas kung efter mig. Jag vill ge honom allt, och han får icke vägra att taga emot det. Om jag giver Leif all min kärlek så får han ej svara med hat. Leif är min son och kärlekens barn. Han har ingen rätt att taga på sig ett drag som ej kärleken gett honom: hat. Pojken måste förstå att hans liv måste levas i kärlekens tecken. Om han ej vill älska sin framtid som jag älskat min genom honom – vad blir det väl då för en framtid?"

Och tjänaren Hubert drog ut med en tallös och ridderlig här.

Redan hade dock Leif tagit in Göteborg. Den förr rika och anrika staden stod sorgligt i brand. Alla konungatrogna blev slaktade, och stadens ädlaste rikaste ätter försökte Leif utrota. Vartenda hus i den härliga byn brändes ner. Unge Leif triumferade i sin ohejdbara framgång.

Men utanför Halland greps Huberts omätliga flotta av våldsamma stormar som drev skeppen in emot land där de tragiskt förläste och krossades mot skärens klippor. Blott hälften av hären kom oskadd i land. Alla fyrtiotre fagra skeppen gick under. Det var värsta stormen i kustens historia. Med möda, i svält och stor nöd och i svårartad kyla, fick resten av hären nu släpa sig fram mot den avlägsna byn Göteborg, där de hoppades finna förstärkning och trygghet.

Till Leif kom det bud att en utsliten härskara drog sig på väg mot den skändade staden. Han fick även veta att härskarans ledare var hans förmyndare Hubert, hans lärare och trogne tjänare alltsedan barndomen. Leif log belåtet och började noggrant planera sin mottagning av gamle mannen.

I långsam och släpande takt drog den Hubertska hären allt närmare staden. Så var de nu äntligen framme. De klättrade upp för de sista besvärliga kullarna och såg där äntligen älven framför sig med staden, som ej längre var någon stad. Den var nedbränd, förstörd, svart och livlös och öde och tom som en gravskändad likkista. Hubert fick tårar i ögonen. Först kunde han ej förstå vad som hänt med den blomstrande grönskande rika och glada och myllrande staden. Så gav han befallning att de skulle fortsätta och taga reda på vad som egentligen hänt. De drog in i det skövlade mördade grå Göteborg.

Ingen mänska fanns kvar som var levande. Men alla människor som låg överallt och som hundar och kråkor glupskt slickade, hackade och girigt frossade på sade allt om det våld som hårt orättvist gudlöst lömskt drabbat dem. Likena vittnade om vad dess tungor förbjudits att vittna om. Döden är pratsam när livet berövats sin talan. Och Hubert förstod. Han förstod även strax vilken fara de var i. Han skickade därför med en gång en tapper kurir att förkunna för Hamlet allt ont som tills vidare drabbat dem, om uti fall att det var sista tillfället för dem att vittna om sanningen såsom i livet än varande människor. Tappre kuriren gav sig raskt iväg efter att först ha fått nya krafter.

På natten, när utslitna sjuka uttröttade konungatrogna drabanterna låg i bekymmersam men välbehövlig berättigad och äntlig vila, och blott gamle Hubert var vaken, ömt sörjande över den leende stadens ohyggliga öde, och bedjande bittert och innerligt till sin osynlige Gud, kom med ens en förskräcklighet över det sovande lägret. Det var gossen Leif som med sina ohyggliga blinda fanatiker överföll trötta försvagade sovande männen i lägret. De dräpte var sovande man, de stack varje skönt tält grymt i brand, och de red genom mördade staden och trampade konungens mannar till döds och förtrampade triumfatoriskt och skadeglatt stadens ruiner som om de ej än blivit skändade tillräckligt. Leifgossen skrattade rått, och hans våldsmän skrek ystert av glädje och skränande blodtörst. En handfull allenast av Huberts hårt prövade män var förmögna till strid och fick chans att försvara sig, men dessa trettiofem män kunde ge föga hjälp åt varandra, ty de var tyvärr hopplöst räddningslöst åtskilda av grymme fiendens nattliga lömska totalöverrumpling. Dock lyckades några få finna varandra och slogs nu tillsammans med gråsprängde vacklande Hubert i spetsen. De stred som ordentliga män. De slog dussinet fiender kraftfullt till döds innan en av dem själva gav upp inför döden.

De övriga av Huberts karlar stred fåfängt allena mot hänsynslös mångtalig övermakt. En och en annan klok karl var förnuftig och listig och tursam nog att lyckas fly med sitt liv i behåll.

Usurpatorn Leif ropade: "Döda ej Hubert, kamrater! Den narren vill jag ha i levande skick!" Ädle Hubert, den tappre och lysande gamlingen, hörde sin fostersons ord, och han ropade genast tillbaka: "Du får aldrig mig i ditt våld såsom levande, Leif! Ty jag är ej en ond man, och blott onda dårar kan vara vid liv i din närvaro! Ack, käre Leif, som jag uppfostrat såsom min son! Allt jag lärde dig, allt gott jag gav dig, har du i ditt vettlösa självsvåld förvandlat till ondska och tagit i ondskans och icke i livets gudomliga tjänst! Om jag någonsin varit en god man, om jag i mitt liv haft en droppe gott blod i mig, faller jag icke i dina besudlade händer som levande. Ett endast kunde kureras din ondska och dess bittert skenande självsvåld: att piskas ordentligt som naken inför Nordens åsyn och bindas med händerna bakom din rygg och så tvingas att springa som naken med rep om din hals efter ridande häst hela vägen till Danmark och till din alltjämt för dig orättvist ömmande fader och visa dig naken ihjälsparkad framför hans fötter. Om då icke du skulle ångra ditt onda fördärvliga uppsåt och visa dig värdig att kallas en mänska, så kan ej ens Gud längre rädda din ära." Så talade Hubert, och det blev hans livs sista ord, ty han dog som den

siste av konungens utsända kämpar. Leifs galnaste kämpe stod ej längre ut med att höra hans röst, och han gav gamle läraren hellre hans dödshugg än lydde sin härskares vilja. För Huberts i olydnad utförda avrättning mördades senare mördaren såsom bestraffning. Men Leif kunde dock icke dölja sin onda uppriktiga fröjd över att gamle Hubert var död. Han högg av Huberts huvud och spetsade det på sin lans, som han sedan bar högt och i jublande triumf. Leif var den allra första lagenlige konung i Norden som handlade så rätt personligen själv mot en fiende. Sedan, i alla hans livsdagar, hade han alltid en högt ansedd fiendes huvud på spetsen av högt burna lanssen, när han red omkring. Det ohyggliga syftet var spridandet av nyttig skräck. Även hans värsta bärsärkar följde snart ledarens hemska exempel, och därtill så hängde de kring sina midjor olyckliga mordoffers uppträdde huvuden. Leifs onda följesmän var nu i allmänhet mer än långhåriga: de bar ej sällan sitt åratalsodlade hår ner till midjan, och med detta utslagna hår och med huvuden runt sina midjor var de mer än blott skräckinjagande.

Huberts kurir kom dock lyckligt och oskadd till Danmark, där Hamlet fick nyheten och därav fylldes av onda och dystra grå aningar. Därtill kom en vecka senare en hem till Danmark som lyckats att flykta från slaget och själv blivit vittne till Huberts olyckliga död. Av den nyheten slogs konung Hamlet till slant. När han hämtat sig åter var hans första nästan ohörbara ord: "Min son Leif måste dö." Och han talade sedan och sade: "Ja, själv skall jag samla en ny här och frälsa den skändade byn Göteborg och ta hämnd för den ondska som Leif gjort sig skyldig till. Själv skall jag nu tåga ut mot min son för att taga hans liv och ej vända tillbaka till Danmark förrän han är död för all evighet. Den som jag älskade mest är det nu min mest heliga plikt att fördärva och oskadliggöra. Jag har närt en orm vid min barm, och den ormen har ingenting längre att göra där." Alla hans rådsherrar bad honom avstå från farliga krigståget, men konung Hamlet var helt obeveklig. Dock drev han igenom sitt företag icke med hat utan mest under rinnande tårar.

När allting var klart lyfte stridsflottan ankar och seglade mot Göteborg, efter att konung Hamlet vid avfärden å allas vägnar och i allas åsyn och högtidligt åkallat Gud och hans bistånd. Och vädret var vackert och klart, alla tecken var gynnsamma, allt förebådade gott.

Hamlet var en försiktig och noggrann korpral, och med omsorg planerade han allt som skulle begås. Av försiktighet seglade han icke in i den ståtliga älven men ankrade långt från dess mynning vid en fager halvö som i denna dag kallas Särö. Där gick han i land, under tystnad och med stor försiktighet, ty all hans krigslycka var mest beroende av att hans son ej fick nys om hans planer. Han skickade sedan med en gång ut spejare att taga reda på hur det stod till i den härjade staden. De kom snart tillbaka och sade att den var helt tom och totalt övergiven, och att det låg över dess aska en stinkande gulaktig dimma. "Den arma olyckliga staden!" brast konungen ut. Men de utsända spejarna fortsatte: "Däremot verkar din fiendes män nu ha uppfört en ny välbefäst och välustrustad by längre inåt i landet vid en ganska präktig ås mynning. Där tror vi att Leif och hans män håller till." Kungen uttänkte nu sina planer.

"Man kan ej förhandla och umgås med Leif som med vanliga ärbara fiender. Min första största mest viktiga önskan är återuppförandet av Göteborg. Nu i natt skall vi söka oss dit och ge alla de döda nytt liv. Vi skall återuppväcka de döda och sätta dem åter till häst, och de skall alla själva besegra sin mördare Leif. Ja, den mördade staden skall resa sig och själv ta livet av mördaren. Något i den stilen skall bli vår krigslist."

Och den samma natten smög Hamlet med sin stora präktiga här in till byn Göteborg. Stanken var outhärdlig, men den skulle komma att tjäna dem. På Hamlets order tog alla hans mannar till vara vart lik som de fann, och det var icke få. Det var närmare tusen, en del alltför ruttnade för att alls mer vara människoliknande, och en del halshuggna och utan huvuden och därför ej användbara. Men alla de övriga bar Hamlets män ut ur staden mot öster, där likena uppställdes, utrustades och blev satta till häst och uppradades såsom en stor imponerande väldig armé. Detta arbete kunde ej utföras utan att varje man måste ta på sig en ansiktsmask framför sin näsa och mun, så att stinkande dunsterna ej gjorde andningen omöjlig. När sedan gryningen kom var ej endast de döda men även de levande redo till strid.

Hamlet skickade några att uppmana Leif till att ge sig. De red bort till Leifs nya by, och de bad att få tala med Leif. Noga aktade de sig dock för att intränga och komma för nära. Den nidingen Leif kom dock ut, och de sade till honom vad hans gamle far bett dem säga: "Din far konung Hamlet av Danmark är här med en väldig oräknelig här, emot vilken du med dina män icke har någon chans. Genom sin stora godhet vill din fader Hamlet dock ge dig en chans. Om du ger dig och upplöser hela din härskara, utlämnar dig och ger upp, så skall du icke skadas. Men om du vill slåss är du chanslös och dödens och hopplöst förlorad. Så välj mellan livet och döden. Ge upp, Leif, och lev, eller kämpa och dö." Genast svarade Leif kort och gott: "Hälsa far att mitt val är att kämpa och leva." Och helt utan vidare ordspillning vände då Hamlets män åter till konungen, som fick besked om det tappra men orealistiska svaret.

Nu blev det ett spännande ögonblick. Konungen bad till sin Gud: "Herre, giv att jag slipper att anfalla Leif! Ty om jag tvingas anfalla honom är slaget förlorat. Den rättvise vinnaren kan endast vinna om han icke anfaller men själv blir anfallen."

Och slyngeln Leif grävde sin egen grav med att anfalla. Det var hans livs enda taktiska misstag. Han gjorde sig skyldig till misstaget genom att han lät sig drivas och manas av vreden och hatet, som alltid är blint. Och i kraftlöst och blint raseri högg han in på sin fars goda här, och Leifs män följde ledande blindhundens dumma exempel, nog anande att det var oklokt och dumdrigt, men hellre följande vanan att följa sin ledare än att med ens göra sig det besväret att följa det egna och bättre förnuftet.

Från början var utgången given. Leifs män såg från början att Hamlets armé klart var dubbelt så stor som hans sons, och de anade då ej att hälften av fienden endast var uppställda lik. Den som först genomskådade detta var Leif, som då genast högt ropade: "Det är blott lik som vi slåss mot! Det är bara uppställda lik!" Men de orden blott närde begynnande digra paniken, ty nu blev det klart för Leifs män varför Hamlets män samtliga hade en fruktansvärd likstank omkring sig. De skräckslagna

Leifsmännen ropade: "Det är ej levande män som vi kämpar med! Det är blott döda och gastar och spöken och lik!" Och ej få slängde vapnen och sprang, som om de blivit ylande grisar med knorren i brand. Och på så sätt kom Hamlets mäns hemska odrägliga likstank att ej vara utan betydelse för slagets utgång.

De flesta av Leifs mannar visade hela sin ärelöshet med att feigt springa bort från det märkliga slaget och fly, och på så sätt blev manfallet litet. Leif själv även flydde när utgången blev alltför tydlig. Han lyckades få något tjugotal fegisar med sig, med vilka han red emot norr utan rast eller vila för att snabbast komma till Norge. Han lyckades klara sig med sina män över floden ej alltför långt norrut.

Det sällsamma slaget blev utkämpat på Gullbergsvass, där idag Odinsplatsen och Stampen och Olskroken ligger belägna. Kung Hamlet personligen hade sitt fäste på den fagra höjd där idag Gullbergsbrohemmet ligger beläget. De dödas brigad stod församlade och vackert radade från gamla Stampkyrkogården intill den Mosaiska gravgården.

Hamlet lät krossade fienden fly, och han brydde sig ej om att inleda något förföljande genast. Men männen och särskilt de rådsherrar och de få präster som medföljt från Danmark förfäktade ivrigt att Leif måste idogt förföljas till döden, ty förrän förrädaren var riktigt död skulle det icke bli någon frid uti Norden. De yrkade på att Leif skulle förföljas till döds, och de sade: "Du kan sedan återuppbygga din by Göteborg när din son är begravnen. Förrän han är död får du icke ett ögonblicks ro, och om du bygger upp Göteborg nu så kommer Leif blott att ånyo förstöra det." Konungen suckade bittert och sade: "Ack, vänner, jag vill helst av allt lämna pojken i fred. Kanske nu när hans makt blivit krossad han ock lämnar fadern i fred? Ty jag vill icke kriga mot sonen min. Jag vill blott skapa och icke förgöra. Och därför skall jag ej på nytt lyfta ett enda finger mot Leif förrän han höjer handen mot mig. Jag vill ägna mig nu åt att återuppbygga den mördade staden, ty det är min heliga plikt." Men de nitiska rådsmännen och även prästerna lyckades ändå till slut övertala sin konung att driva sitt krig emot sonen till slutet. "Ni vet icke vad ni begär, men jag skall ändå göra det, mer för att slippa ofredas av er än för att slippa ofredas av våra kuvade fiender."

Innan de lämnade staden fick Hubert en minnesvård upprest. Hans halshuggna kropp blev ej någonsin funnen bland stadens otaliga lik, men hans minne blev hedrat ändå med ett gravmonument. Hamlet lämnade sedan den älskade platsen, den älskade staden, med hela sin här för att uppta förföljandet av sonen Leif. Hundra man blev dock lämnade kvar att på nytt taga hand om och återuppföra den förr alltid blomstrande orten. De hämtade skeppen från Särö, och två av dem seglades hem för att där hämta kvinnor för fortplantning av nya släktet i byn Göteborg. Hamlet tyckte ej om att behöva dra norrut och bort från den älskade platsen. Han ville ej lämna den. "Någonting säger mig, Hubert, min vän, eller vad du nu heter, att jag ej får återse Danmark och Sverige. Begrav mig, o Olof, om någonting skulle mig hända, här i Göteborg. Ty jag älskar den tragiskt hårt drabbade orten." – "Har jag icke förr hört de orden?" förfrågade Olof sig själv, men han svarade ja till befallningen. Hamlet red tveksamt iväg, och han stannade ofta på vägen och blickade bakåt mot svartbrända

staden. Han tänkte: "Det är alltför tydligt som någonting säger mig att jag ej åter får skåda den drabbade orten. Men världen och folket, mitt ansvar och allt utom min egen vilja drar mig mot mitt öde och tvingar mig sorgligt förfölja min käraste son, som jag minst utav alla vill döda. Ja, ödet är mot mig. Men ske Herrens vilja. Jag lyder den blint vart den än måtte kalla mig. Tårar i ögonen dock kan jag icke förhindra att tränger sig fram i kung Hamlets blå ögon, som skådat så många omätliga sorger. Två söner, som jag icke sett på otaliga ändlösa år, och som jag icke längre vet någonting om, är mitt livs enda glädje. Allt annat är sorg. Männe ädla fru Gudrun än leva i Uppsala? Hon vore då allt bra gammal, men om hon är ännu vid liv är hon med mina icke förrädiska söner, som jag icke känner, den enda kvarvarande glädjen i livet jag känner. Ack, Leif! Att behöva ont jaga dig intill din död är det ondaste öde som någonsin drabbat en mänska, ty Gud vet att jag älskat dig mer än nå'n annan mänska med undantag endast av mor din. Men vad är mitt öde för Gud? Det har säkert hänt tusentals gånger förut att en far tvingats söka sin älsklingssons död. Mitt förbannade öde är endast ett sandkorn i öknen för Gud och försynen i det långa loppet. Otaliga är väl de fäder som förr tvingats hata, förfölja och döda sitt älsklingsbarn, utan en skugga av tvivel. O fasa! Ett sandkorn i öknen är endast mitt öde i jämförelse med den grå mänsklighetens och samtliga mänskors!"

Och sällskapet drog långsamt norrut, och vintern föll över dem. Drivorna reste sig höga, och allt högre blev de ju närmare Norge de kom. De led snart outsägliga kval, och de började svälta. De lyckades dock med det omöjliga: att upphinna Leifs trupp, och det blev där i drivorna rätt nära Väneren ett slagsmål, och snön blev snart ymnigt rött färgad. Det var icke många i striden, ty Leifs trupper var endast några och tjugo till antalet, medan kung Hamlets blott var femtiosju. Hamlets män var de svagare, ty sonens norrmän var vana vid vinter och svält. Leifs kamrater var föga försvagade sedan de flyende lämnat den skändade staden, men Hamlets män var decimerade från några hundra till femtiosju. Hundra femtio låg antingen döda på vägen, snabbt döende, sjuka och medtagna eller, om de voro lyckliga, hemma tillbaka i byn Göteborg, mera döda än levande. Trots att kung Hamlets trupp var dubbelt större var den dock långt svagare än sonen Leifs. Det blev strid, snön blev röd, striden blev mycket ansträngd och hård, och det var mycket svårt för var man att urskilja sin fiende i den tilltagande snöyran. Leif kom i strid med en kämpe som han inte såg vem det var. Gamle Hamlet igenkände dock den så älskade sonen och insåg att sonen ej kände igen honom. "Ske ödets vilja!" var konungens tanke och teg om sin identitet, och han föll där i yrsnön med Leifs svärd igenom sin kropp nära magen. "Ack, Leif!" ropte konungen när han då föll, och då kände Leif genast igen sin olycklige fader. Han blev som förstummad, men konungen sade: "Det var mycket bättre att jag dog för dig än att du dog för mig. Det var Guds goda vilja. Jag dör men du lever. Jag dör som jag levde: för dig, för min älskade son. Lev i frid. Med min död dör mitt hat, som ej var något hat men blott plikt. Det var såsom en konung min plikt att beröva dig livet. Min lycka är att det i stället blev du som tog mitt liv, ty jag ville aldrig i livet min älsklingsson någonting ont. Endast plikten grymt tvingade mig att försöka förgöra dig. Plikten berövar mig livet nu. Plikten begår ljuvligt självmord,

men kärleken, som det var pliktens sak att taga livet av, klarar sig och lever vidare. Kärlek var allt som jag ville dig, Leif, ty ej älskade jag någon människa såsom din moder, som du är en trogen kopia av, utvändigt, och även invändigt, tror jag fortfarande, fastän du tagit mitt liv. Men jag dör mera lycklig än vad du väl någonsin kommer att vara. Ty du ärver makten, som du så hett åtrått all tid, medan jag nu blir äntligen av med den. Makten är brottslingen i detta drama. Det var endast makten som skilde min son från hans far och som slog hela faderns värld samman i spillror för honom, i ungdomen redan men dessutom även i hans gråa ålderdom och mycket digrare då. Jag förbannar all makt, ty den enbart är skyldig till vår tragedi. All makt i hela världen är enbart av ondo för evigt, och därför förbannar jag den. Från den dag då jag föddes i världen har makten allena blott bringat mig olycka, olycka, olycka, till mina döddagar." Här bör det sägas att alla de kämpande för länge sedan nu upphört att strida och nu blott stod stilla kring konungen, synvittnen till Hamlets död. "Och på grund därav vare det här nu mitt livs sista ord: en förbannelse över all världsmakt för evigt! Må ingen som någonsin kommer i någon besittning av världslig makt bli något annat än olycklig av den! Förbannelse över var mänska i världen som någonsin skaffar sig makt! Må varenda en maktmänska någonsin nesligt förgås lika tragiskt som jag! Ty vad jag icke lyckades bruka till godo i fred skall ej någonsin heller en annan få bruka i fred. Må all makt i all världen blott vara en evig förbannelse för alla som vågar ägna sig åt den, på samma sätt som den blev mig blott en digert förfärlig och orättvis, en olycksdigert ohyggligt olidlig och gränslös förbannelse. Resten är tystnad i sällskap med Gud." Och så dog konung Hamlet i sin egen sons mördararmar i mitten av en dyster skara av få överlevande kämpar.

Det snöade tätt, och den bitande kölden blev värre i takt med det fallande mörkret. Leif släppte sin livlöse fader i snön, och han blickade kring sig. Han såg var och en bister kämpe i ögonen. De överlevande kämparna var endast tjugo och åtta till antalet, fjorton av Hamlets soldater och fjorton av Leifs. Alla tittade dystert och kallt tyst på Leif. Leif såg uppskrärrat alla i ögonen. "Nå, tappra kämpar, kamrater, hur lyder er dom? Vad blir straffet för sonen som mördat sin fader?" De teg, alla tjugo och åtta, och tittade kallt på kung Leif. "Är ni rädda, kamrater, att avkunna dom över sonen som mördat sin fader?" De moltysta kämparna teg sammanbitet och envist fortfarande. "Eftersom ni ej vill döma mig får jag väl göra det själv. Fader, se! Se hur rättvist min dom faller över din son och din mördare!" Häftigt drog Leif upp sitt svärd, och med bägge de blodiga händerna stötte han sitt eget svärd i sitt bröst och sin mage, ej en gång allenast, men åter och åter på nytt, mycket häftigt. De tigande männen grep in alltför sent. Redan hade Leif givit sig tre hugg när de med våld tog svärdet från honom. "Fader!" skrek Leif. "Se den första och enda förträffliga gärningen som din son utfört i livet! Men du kan ej se längre. När till slut äntligen sonen din gör något gott har du dött redan genom hans mördarhand! Du hade fel, fader! Jag dör ej olycklig, ty jag dör över din kropp vid din sida! Ack, när Leif nu äntligen gör något gott är det över sin fars döda kropp, så att han icke längre kan se det! Jag dör, far, och det är det enda förträffliga som jag har utfört i livet! Du älskade mig, och det blev min rättmätiga död. Ty makt kan ej förenas med kärlek. Makt kan

endast skapas med hat, och din makt tog ditt liv när du gav dig åt kärlek. Jag dör, far, som det första offret för din fruktansvärda förbannelse över all makt och allt vad makt i evighet innebär! Skulden till vårt bittra tragiska slut är ej vår utan maktens allena, som hänsynslöst ödet påtvingade oss, ty jag sonar min skuld genom självmord och dör därför rentvådd och oskyldig. Kvar såsom skyldig förblir endast makten i livet för evigt, och makten, dess värre, är allt i vår bläcksvarta värld utom Gud, som allena är bättre än den. Låt mig, vänner, få finna den frid och försoning med far, som den världsliga makten och min lömska åtrå till den icke tillät, i en liten tyst blygsam anspråkslös simpel gemensam lugn grav. Det är min sista vilja och det enda goda jag någonsin velat i livet. Förlåt mig, du döde nu äntligen älskade fader! Men ack, jag blir god och får frid alltför sent, alltför sent..." Och så dog sonen Leif över sin egen mördade faders re'n stelfrusna kropp. Snön begynte att hölja dem bägge, förenade nu i den sovande drömfyllda döden, befriade bägge från livets ohyggliga mardrömmar, som alla börjar och späckas av maktens ohyggliga ändlösa fador, som det enda helvetet är här i livet.

De tjugo och åtta som var ofrivilliga vittnen till kungens och konungasonens onödiga död lyfte upp bägge två och hemförde de två kalla liken till byn Göteborg. Där begravdes de båda, i stilla gemensam mörk grav, och den gravsten som utmärkte platsen för graven blev den första grundstenen för nya staden som småningom återuppbyggdes. Men det är en annan historia.

Slut på andra delen.